

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
martie 2014 (Anul VI) Nr. 61 (3 / 2014)

BOEM@

Live Literature

martie 2014 (Anul VI) Nr. 3 (61) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

3 / 2014

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A. G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Regiment 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Angela Baci (p.3), Aurel M. Buricea (p.5), Mihaela Oancea (p.16), Marilena Velicu (p.17), Ioan Gheorghiță (p.24), Dorian Marcoci (p.29), Monika Toth (p.38)

Proză: Ioan Diaconu: Din pășaniile lui Moș Gheorghe (p.4), Ionela Luisa Bejan: Prinsă într-o lume imaginară (p.30), Nicolae Rotaru: Ușile batante (p.32)

Cronică de carte: A. G. Secară: Candoare, puritate, copilărie... - Denisa Lepădatu, "Primăvara fără sigiliu" (p.6), Dumitru Anghel: Lumea ta... de Valentina Balaban (p.8) / Anatomie de ploaie, de Cristina Terente (p.18), Petre Rău: De vorbă cu mintea, inima și literatura - Tudor Petcu, "Câteva baliverne metafizice" (p.15), Cezarina Adamescu: Povești de spirit pentru toate vârstele - Viorel Darie, "Povestiri creștine" (p.25), Tudor Cicu: Nina Gonța: "Ioana" (p.31)

Eseu: Ioan Toderiță: Kafka, "Castelul": Straniul pur și simptomele afective (p.11), Alexandru Cocetov: Istorie, Biblic și Religiozitate în imnurile poetului Ioan Alexandru (p.35)

Interviu: Angela Baci: Interviu cu scriitoarea Cezarina Adamescu (p.21)

Meridiane: Luca Cipolla (Italia): Poezie (p.10)

Restituiri: Olimpiu Vladimirov: Circulația cărții vechi românești (manuscrisă și tipărită) în spațiul nord-dobrogean - Lăcrămioara Manea (p.37)

Pictură: Constanța Abălașei-Donosă: Expoziție (p.14)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.39)

Grafică:

Coperta I: Vladimir Kush - Atlas of Wander

Coperta a IV-a: Victor Molev - The Big Caesarian Ghost

Interior: Constanța Abălașei-Donosă

www.boema.inforapart.ro

Angela BACIU

Absintheria din orașul vechi

Sunt aici cu toate gândurile mele
 Și coastele pe dos nici eu nu știu cum
 De am rătăcit atâtea nopți fără nume fără aer
 Zgomotele se aud atât de puternic
 În spatele pereților
 Și nu pot dormi - iubirea e cea mai hâtră pânză -
 din nou același gust de absint ...

Luni

Nu m-am îndepărtat niciodată, de parcă nici nu mai
 Simțeam, nu mai puteam reînvia tăcutule zăpezi de ieri,
 De alaltăieri. EU
 Învățam să fiu EL,
 Iar el învăța să-și încheie socotelile cu prezentul,
 o făcea
 Dinadins, mă testa, se temea de ziua de mâine,
 Sau de mersul pe același drum fără întoarcere,
 Ne înstrăinaserăm
 Fără s-o știm.
 Știam, de pe o zi
 Pe alta era tot mai fără apărare
 Și mai singur -
 Se temea de lume și de tot ce îl înconjura.

Marți

Astăzi are mersul mai greoi, amândoi știm asta,
 dar... nu vorbim
 Zâmbesc cu încredere, pregătesc, ca în fiecare zi,
 Cafeaua tare, cu două lingurițe de zahăr,
 În ceașca maro,
 De sticlă, cu un cub de ciocolată, zâmbește,
 Va rămâne și pentru mai târziu întreabă, pastilele,
 mi-ai adus pastilele -
 În pahăruțul alb, de plastic,
 În fiecare zi
 La aceleași ore
 Aceleași pastile de toate felurile
 Și culorile, fără
 Consecințe, parcă îi stinseseră pofta de viață,
 puterea de a lupta, este atât de,
 Atât de măcinat azi...

E soare afară, zic,
 Sunt puține zilele
 Pe care le petrece afară, a apărut fobia,
 Fobia de aer, de lume, de lumină, acum
 E mai bine așa, cu mine în preajmă,
 îi citesc ziarul, se bucură,
 se bucură, citește, zice,
 citește 'nainte...

poem

Uite așa se leagă toate visele noastre
 Când adormim doi îngeri frumoși păzitori
 Începe să plouă
 Peste timp pământul însetat țipă
 Urlă de dor cuvintele se așează pe tabla neagră

Și privești cerul
 De unde să-ți mai începi viața
 Până în centrul pământului aș fugi să fiu
 Doar cu el un fel de carne mă strânge

Scriu să nu plâng de dorul său
 pădurea se închide
 Din ce în ce mai mult

Uite așa se leagă toate visele noastre

Dumnezeule, privesc fotografia făcută de el
 Sus pe vârful muntelui
 Sunt altă femeie
 Tânără senină fără riduri

Unde e femeia de ieri?
 Simt pe genunchi greutatea mâinilor sale

Cineva vorbea singur
 Parcă îi murise sora – striga omul într-o stație de
 Autobuz
 Era singur atât de singur

De la el aștept mângâierea

Un balerin frumos în chip de duh al pădurii
 Ochii săi mă ard mă țintuiesc

Știe că sunt acolo l-am așteptat
 Atâta vreme l-am așteptat...

Răsărit de soare la malul mării
 Chipul său ud în valurile chemătoare
 Pescarii sunt demult cu năvoadele în larg

Acolo înlăuntrul meu
 Plâng de fericire...

Ioan DIACONU

DIN PĂȚANIILE LUI MOȘ GHEORGHE

■ Ptiu, ptiu! Păcatul fie al ei.

Cu câteva zile de dinaintea Crăciunului, moș Gheorghe, țăran din împrejurimile unui târg reședință de raion, se hotărăște dimpreună cu mai mulți consăteni de-ai săi să facă un drum până acolo pentru niscaiva cumpărături absolut necesare. De autobuze sau tren nici vorbă! Cu carele sau căruțele, mijloacele de transport cu care până cu câțiva ani în urmă își câștigau traiul de zi cu zi prin transportul lemnului, diminuat definitiv prin înființarea C.A.P-urilor și confiscarea acelor mijloace aducătoare de hrană, singura posibilitate era mișcarea, adică mersul pe jos! Cale de vreo 16 kilometri. Nu era un bai, pe vremea proprietăților lor aveau pământ la o și mai mare distanță pe care o străbăteau, tot pe jos, zilnic, dar în condiții climaterice de primăvară-toamnă. Ori, acum, era iarnă. Și ce iarnă! Înainte de a se zori de ziuă, cu hărmălaia cunoscută satelor dinspre vigilanța câinilor și cântatul cocoșilor, grupul porni la drum. Zăpadă multă, timp molcom, veselie după carafa din traista fiecăruia, multe amintiri, clevetiri, popasuri necesare anumitor necestăți fiziologice, ger nu prea cumplit pe drumul forestier pe care mergeau spre târgul cumpărării celor propuse. Timpul, aproximativ două ore, a trecut foarte repede. În târg, după multe tocmiri și compromisuri a „la preț”, mulțumiți de cele văzute dar și de cele cumpărate, grupul lui moș Gheorghe se întâlnește - înainte de a pleca cale lungă și anevoioasă, cu desăgile pline spre casă - cu un cumnat al fiicei sale, învățător renumit prin părțile locului, posesor al unei case și vii undeva la marginea târgului, târg denumit și „orașul dintre vii” dar și „orașul celor șapte coline” - după unii, târgul lui Ian Hus, boierul - după alții. Voit-nevoit, flămând de-atâta umblat-uitat-calculat-ciorovăit-cumpărat, se lasă înduplecat, invitat fiind, să treacă pe la acesta pentru un vin fiert și o gustare „de post” deoarece era, cum spuneam, cu câteva zile de dinaintea Crăciunului.

Ajunși la casa „domnului învățător”, gazda, „Doamna Nana” cum era cunoscută de cei din satul lui moș Gheorghe, îi servi mai întâi cu o dulceată de tran-dafiri, specialitatea casei, apoi cu un pahar de vin fiert, producție proprie, după care îi invită rapid, pentru că timpul era târziu pentru musafirii ei, la o mâncare de varză, ceea ce gătise pentru acea zi. Dar cum varza era cu carne, iar moș Gheorghe ținea din tată-n fiu cu religiozitate postul Crăciunului, „Nana” a socotit de cuviință să scoată carnea din farfuria atribuită moșului, restul servind ce li s-a pus. Omeniți cum se cuvine, consătenii lui moș Gheorghe, puțin chercheliți dar și cu sticlele de un kil golite pe drumul spre târg, umplute acum cu generozitate de gazda primitoare, porniră iarăși către satul lor natal. Frigul nu-l mai simțeau, drumul parcă era mai ușor la-ntoarcere spre casă, limbile se mai dezlegaseră, iar la un moment dat, unul dintre ei, așa pe nepusă masă, la mijloc de cale, cu pădure pe dreapta și zăpadă-n stânga, mai în glumă mai în serios, întrebă pe moș Gheorghe:

- Moș Gheorghe, dumneata ții post?
- Ce-ntrebare este aiasta?
- Știi, doamna „Nana”, avea mâncare de varză

cu carne, dar n-a vrut să te supere și a scos carnea din varză dându-ți farfuria ca și cum ar fi fost o mâncare de post. Noi am mâncat și carne!

- Ptiu, ptiu - scuipă în stânga și în dreapta moș Gheorghe, păcatul să fie al ei, nu al meu, pentru că eu n-am știut. Doamne iartă-mă! Și pe mine și pe ea, chiar dacă a știut ce a făcut! Într-un hohot de râsete „târgoveții” au ajuns liniștiți acasă dar povestea cu varza a făcut ocolul satului, întâmplare povestită mult mai târziu chiar și de moș Gheorghe, care a „simțit”, spunea el, gust de grăsimi-n varză, dar a tăcut pentru a nu se face de rușine.

■ Vindea o pereche de opinci și rupea trei!

Pe la sfârșitul anului 1961, cu puțin timp înaintea începerii sărbătorilor de iarnă, moș Gheorghe era tare mulțumit! Scăpase de bătăile zilnice ale cohortelor de „străini” trimiși în sat pentru a-l lămuri, pe el și pe toți ceilalți „încăpățânați” de a se înscrie la colectiva tocmai înființată. Ordinul „de sus” era acela că, în primăvara anului 1962 trebuia să se raporteze încheierea cooperativizării nu numai în zona respectivă ci în toată țara. Au venit sărbătorile. Zăpadă din belșug! Cu mulți nepoți, moș Gheorghe s-a simțit tare bucuros de urările primite, de dragostea celor din jur, a uitat de necazuri și-și făcea planurile pentru anul viitor. Unul dintre acestea era acela că, imediat după sărbători să facă un drum către Alba Iulia, locul în care, un fiu de-al său, declarat mort în timpul celui de-al doilea război mondial, a fost identificat ca fiind înhumat într-o groapă comună. Dorea să-și aducă fiul acasă, mai precis s-aducă de-acolo o bucățică de lemn din crucea comună, un pumn de țărână de pe mormântul în care se odihnea „pe veci” și fiul său, să-i facă un mormânt adevărat în cimitirul satului, o slujbă religioasă după datini, să-l plângă, să-i aprindă o lumânare și să-l pomenească ori de câte ori va trece pe la cimitir căci tare mult a suferit atunci când a auzit că el, tatăl, a trebuit să afle despre pierderea fiului aflat în pragul maturității. Odată hotărârea luată, și-a dorit să pună toate cele la punct pentru ca, atunci când v-a sosi, pregătirile să fie gata pentru o ceremonie conformă cu tradițiile locului. Așa că, imediat după Bobotează, se apucă să frece știuleții de porumb, să coboare din pod saci cu grâu, apoi să meargă la moara comunală pentru a face făina necesară traiului familiei dar și pomenilor fiului său. Pe drumul de întoarcere avea să cumpere și cele ce nu avea în gospodărie pentru un asemenea eveniment. Cum spuneam, zăpadă era din belșug. Moș Gheorghe, la vreo trei zile după sărbătorile pomenite, aburcă sacii cu grăunțe de porumb și boabe de grâu în sanie, înjugă cei doi plăvani, puse lângă bici o sticlă cu vin, luă un nepot cu el să-i fie de ajutor la strânsul făinii ce curgea din jgheabul morii, pe drum mai luă și câte-un sac al unor consăteni de-ai lui ce se înscriseră deja la colectivă, dar au dat și mijloacele de transport de care dispuneau, așa că nu aveau cu ce duce nici măcar un sac de porumb la moară pentru a-l transforma în făină pentru mămăliga cea de toate zilele.

Din buza dealului, unde stătea, deși nu era fumător, plecase cu o țigare mare în gură, confec-

(continuare în pag. 7)

Aurel M. BURICEA

vom trăi viața de-apoi în legendă
nimeni nu ne poate scoate din sonet
chiar dacă moartea-i scrisă în agendă

de-atâtea amintiri vom avea parte
încât va șterge vremii ultimul regret
dacă rămâne spiritul în carte

formula acestui univers

există taina lumii în gândire
niciun savant nu dă formula azi
de teamă că mâine omule să nu cazi
în cea mai păcătoasă adormire

va plânge de milă haita flămândă
când ne vom mânca între noi cu ură
și mirajul naturii ne stă-n gură
iar cerul fi-va pasăre plăpândă

casă pustie zidită cu sânge
cu temelie din carne de frate
și-n geamuri vifor de noapte se frânge...

ascultă Doamne legea noastră sfântă
și lasă-ne trupurile curate
când tot cugetul spre Tine se-avântă

leac de veac

mir și tămâie câmpia miroase
pătrund în simțuri cu taină divină
le voi arde-n trup la flacăra lină
simt arderea lumii până la oase

glasul bisericii se-aude-n gânduri
curăță cugetul de orice vină
fraged mă voi dezbrăca de lumină
când arborii pădurii plâng în scânduri

dincolo voi găsi în Cuvânt casă
plutind în geneză ca pasărea-n zbor
de-această cădere grea nici că-mi pasă

m-am pregătit de-o viață să trec veacul
și voi plânge-n sonete de-o fi să mor
chiar dacă nimeni nu-mi găsește leacul

cartea de gânduri

mi-ai fost pe lume singura avere
patima iubirii hrană pentru trup
din rodirea toamnei greu mă rup
să ies din legea firii n-am putere

și-am să vin la iarnă ca un înger trist
să m-aștepti în poiana noastră dragă
crapă ușa cu petale de fragă
că-n visul primăverii tale exist

dor de mamă

plânge câmpia de dorul tău mamă
o aud când te caut prin grădină
tare mi-e sete de a ta lumină
când toate visele mele te cheamă

trăiești în gândul meu ca razele-n stea
din mine nimeni nu te poate frânge
chiar și atunci când sufletul meu plânge
îți simt depărtarea adâncă și grea

întregul univers zace în Cuvânt
tăcerea ta în casă sângerează
oare ai făcut dincolo legământ

să-ți văd făptura-n lanul de grâu verde
de-nclină iar zarea și-apoi veghează
cum infinitul prin tine se pierde

vers peste timp

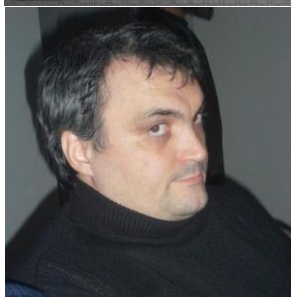
aș vrea să uit ale lumii păcate
să-mi fie trupul curat când urc spre cer
să pot sta dincolo cum cerbii în ger
ale lumii patimi să nu mă cate

fără masă și timp ieșit din real
cum se închide lumina într-o stea
să plutesc în Cuvânt de e vremea rea
ca pasărea din câmpie sus pe deal

peste acest infinit să fiu stăpân
să aud natura cum plânge de dor
când doarme în pământ acest corp pagân

s-a făcut în gânduri atât de târziu
spre uitarea facerii încet cobor
și-n sonete de iubire vers să fiu

A. G. SECARĂ

Candoare, puritate, copilărie...

(Denisa Lepădatu - *Primăvara fără sigiliu*,
Ed. InfoRapArt, Galați, 2013)

„Auzind” cum poeta știe să descrie dimineața cum „își târâie papucii / alunecând pe podeaua / de rouă”, cum așază „în sertarul cu jucării / ca pe niște păpuși / întrebările mele nerostite” și știind câte ceva despre vârsta biologică a autoarei și despre Nebunia întru care a căzut omenirea care ne înconjoară, nu putem decât să remarcăm o voce lirică proaspătă, un talent care, o dată cu maturizarea, cu siguranță va fi un punct de reper pentru „generația 2020”...

„Adevărul discutabil al întunericii” este abia întrezărit printre „paginile multicolore” (este titlul unui poem), învins de „fiori de curcubeu” (alt titlu), de iubirea celor apropiati...

Tânăra poetă („prin ochii răsăritului de viață”, născută în Galați, 26 septembrie 2002) este la ora trezirii simțurilor (simte mult, eminescian sau nu, sub dulcea povară a lecturilor obligatorii sau nu), de la „gustul / fluturilor / timizi” la amenințarea „vulturilor hulpavi” coborâți printre culorile curcubeului, presimțind tensiunile prometeice ce vor urma, sub altă povară asumată: cea a bunătații...

Ne-o putem lesne imagina ca pe o Dorothy neaoșă pornind spre Țara lui Oz, însoțită de textele sale literare (de fapt, din partea de postfață înțelegem că este la a patra carte personală) și de alți prieteni, poate pentru a bate „ușor la ușa / înțelepciunii”, înfruntând câte o vrăjitoare (sau un vrăjitor critic literar), „oameni stânci”, aspirând la câte „un vârf de luceafăr”, încă atingând firesc cerurile „cu visele înfășurate / pe gene / luna / mi-așază sub pleoape / steluțe / de poezie”...

Între „copacul nerostirii” amintit undeva (p.21) și „ghiocelul” (asumat ca autoportret, p.30), sentimente multe care caută să-și afle sensurile, întrebările deja amintite, îndoile în joc de îngeri, candoarea naturii se interpune condiției umane decăzute, a ființei care a trecut în Valea Plângerii... sau cum se mai numea acea vale din „Tinerețe fără bătrânețe”.

Poate cel mai reprezentativ poem ar putea fi considerat, pentru vârsta lirică a Denisei Lepădatu, textul „Pictură pe inimă”: „hai să pictăm fericirea / eu iau puțin alb / dintr-un zâmbet de inger / tu aduci în palme / picături / din răsăritul / soarelui / le amestecăm / desenăm cercuri / ne așezăm / în mijlocul lor / și așteptăm / îmbrățișarea / infinitului”...

Aproape zen acest text, printre cele mai reușite fragmente fiind acelea care au ceva din structura haiku-urilor, precum, de pildă, finalul poemului care dă titlul volumului: „strâng trupul / lunii / în scoarța / timpului”...

Aproape paradoxal, sunt și texte polemice,

precum „Întoarșele gânduri”: „ofilitele bucurii / amfitrioanele / neexistențelor surâsuri / închircesc / sobrele gânduri / distinse / zămisind creaturi / sceptice / alungând / delicatețea / unui elogiu” (p.35).

Miniaturalul, întoarcerea la jocul cu frumusețile naturii pure, meditația duiosă (și la relațiile cu părinții, prietenii) îndulcesc asperitățile descifrării jocurilor de taină.

Fie ca această Gretel să nu se rătăcească „prin pădurea dezamăgirilor” (literare), iar Marea Bibliotecă a lumii să nu fie casa de dulciuri a unei ființe monstruoase! Aceasta și aproape la învățarea urcării „spre fericire înțelegând / că puritatea nu se pierde / niciodată” (p.50).

Probabil pasul următor va fi unul al unei înfruntări oarecare, poate chiar cu „copilăriile închegate” „ce se destramă”, poate cu o „Dorință”, una dintre dorințe, alta decât cea din poemul autoportret de la pagina 46, o înfruntare pe care paginile noi ar putea să surprindă cum tremură „nemurirea”.

Cum am mai sugerat, o maturitate de simțire probabil destul de rar întâlnită la vârsta de 12 ani („a început / dintr-o dată / să plouă / cu frunzele înțelepciunii”), îi poate șopti și câte ceva despre „Pașii memoriei”: „așez / jocurile / copilăriei / prinse / între / respirațiile / babei oarba / apropiind orizontul / nins / violet / de cerul / oferit / hrană / visătorilor”.

Cu siguranță o aplecare asupra teoriilor sincronismului, lecturi din poezii tineri premiați de către cercuri diverse literare recunoscute sau nu, vor face ca Denisa Lepădatu să-și valorifice cu ade-

(continuare în pag. 7)

vărat talentul, sensibilitatea (la o recentă lansare de carte am observat și un talent actoresc apreciabil), în trei-patru ani, dacă va crede în propriul destin literar împlinit, putându-se vorbi despre o nouă Adina Dabija, Alina Durbacă sau Florina Zaharia („printre bulinele plictisite ale rochiței mele”), ca să ne referim doar la athanorul literar gălățean... Va depinde numai de ea să nu vorbească însă de o „nouă x”, ci numai despre Denisa Lepădatu...

O voce care va conta într-o viitoare (dorită) revoluție literară, întru care poate deviza va fi chiar „eterna strălucire a minții neprihănite” la care, într-un fel, face aluzie și Denisa în finalul poemului „În palma unei constelații”: „și-ascult povești nesfârșite / descifrând astfel / taine rotunjite / cu degetul mic / amestec umbrele nopții / cu ale zilei / inventând porțiunea / vieții neumbrite / despre care voi scrie / într-o zi / o carte” (p.62).

Ambiția de a crea un al doilea cer, lipind „norii cu dragoste” (p.67), poate fi un prim pas. Așezarea jurnalului copilăriei „într-o bărcuță / de hârtie” (p.70), al doilea...

Dar să nu se grăbească, referindu-ne și la poemul „Să cresc mai repede” (p.78), „e timp pentru toate” la timpul lor...

Pictorul la care se referă înspre final va avea, nu-i așa, grijă de toate, de la „inocența / unui fluture adormit în călimară” la busole vechi, de la puncte cardinale noi până la „Tombola inimii”...

desen de Constanța Abălașei-Donosă

ționată ad-hoc dintr-o frunză de tutun și hârtie de ziar, ce scotea un fum de zicea-i că iese de la hornul casei. Doar în câteva minute a coborât cu sania în vale, acolo unde, de după colțul magazinului sătesc, fu luat în primire de brigadierul C.A.P. -ului local. Cu înjurături, cu blesteme, cu amenințări etc., etc. Norocul moșului că „hoardele” din satele vecine, trimise special pentru „lămurirea” înscrierii în colectivă, nu-și făcuseră încă apariția așa că brigadierul trebuie să „lămurească” singur lucrurile. Când înaintea saniei, când în urma ei, când alături, unde lățimea drumului permitea, din șareta brigadierului moș Gheorghe nu auzea decât atât:

- Băi boierule, te înscrii sau nu la colectivă? Dacă nu, nu mai ajungi la moară, dar nici acasă!

Pe un loc mai drept, între câteva case și cimitirul satului ce se interpunea între satul lui moș Gheorghe și moară, brigadierul devenise din ce în ce mai agresiv, amenințările grave. Nepotul era îngrozit, nu știa ce să facă! La un moment dat auzi glasul săperiat al bunicului său:

- Eu o să sar din sanie, fug spre cimitir, poate că acolo o să aibă și aștia frică și mă vor lăsa în pace! Tu, întoarce sania înapoi și du-te acasă. Spune ce a-i văzut, nimic mai mult!

Cu surtucul în spate (o haină groasă din pâslă, țesută acasă) moș Gheorghe coborî iute din sanie și o luă la fugă spre cimitir. Brigadierul sări și el, la fel de iute din șareta sa, se luă după moșneag, îl apucă de surtuc și-l trânti de pământ.

- Tu-ți Dumnezeii tăi de boier avut, n-o să ajungi la cimitir decât dacă te fac eu să ajungi acolo! Ori te înscrii la colectivă, ori te omor!

Cu forțe nebănuite, moș Gheorghe, descotorosindu-se de surtucul său, reuși să fugă spre gardul cimitirului, îl sări iar următorul lui, brigadierul, chiar că nu a avut curajul să-l mai urmărească. Nepotul a ajuns cu sania acasă, a povestit pățania și oamenii satului s-au îndreptat spre locul cu pricina de unde moș Gheorghe a fost protejat și adus la casa sa. Pățania nu a rămas fără urmă! Spre primăvară, toate bunurile i-au fost confiscate din gospodărie pentru datorii inventate la stat, pământul înglobat în colectiva locală iar moș Gheorghe nici că s-a dat pe brazdă, vreo cincizece ani câți a mai trăit după colectivizare, mulțumindu-se cu un comerț ambulant, de trei ori pe săptămână mergând zeci de kilometri, pe jos, la cele trei târguri din împrejurimile satului său natal, acceptând să vândă o pereche de opinci și să rupă trei, dar să nu muncească la C.A.P.

Dumitru ANGHEL

LUMEA TA..., de Valentina BALABAN

Volumul de versuri „*Lumea Ta...*”, Editura Danubius, Brăila, 2011, 176 de pagini, cu o *prefață* semnată de poetul Constantin Gherghinoiu, adună 150 de poeme scrise parcă... „în joacă”, un joc de adevăratele, cu prozodie ca-ntr-o „transhumanță” artistică, de la balada „Miorița” la poeta Valentina Balaban, cu rimă împerecheată, „pe-un picior de plai” liric, pe strune de vioară de la plaiurile bucovinene ale lui Ciprian Porumbescu la colinele „Rap-sodiilor” lui George Enescu, pe un *ludic* programatic și cu iz patriarhal.

O pecete artistică, pe care doamna Valentina Balaban o păstrează încă de la debutul publicistic cu poezii dedicate fiului său, Andrei Iulian, și-o consolidează editorial cu literatură lirică pentru copii și nu numai...: „Copilul ca o primăvară”, Editura ENOS, Brăila, 2008; „Salvați copilăria”, la aceeași editură, în 2009; „Filosofia vieții”, Editura Olimpiada, Brăila, 2010. Este membră a Cenaclului literar „Mihail Sebastian” din Brăila.

„Lumea Ta...”, primul poem, care a dat și titlul volumului, este scris pe portativul arhaic al versului doinit al baladei „Miorița”, paralelă prozodică inconfundabilă: „Doamne! Lumea Ta... / Frumoasă și rea... / ... / Tu, văd, ai răbdare... / Noi în disperare...” (Op. Cit., pag. 7), cu versurile atât de cunoscute: „Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai / ... / Iată vin în cale / Se cobor la vale”. O „paralelă” prozodică, pe care poetesa modernă, stăpână pe ingenioase procedee literare, și-o asumă, ferind-o de apanajul și riscurile poeziei *manieriste*, printr-un lirism grațios salvat de-o aparentă prețiozitate.

În consecință, scrie poezie... „pe muchie de cuțit” și-și adjudecă nonșalant, ca o emblemă nobiliară, riscul de a fi acuzată de... „*malpraxis*” liric în materie de poezie veche, demodată, oferind *alibiul* rafinamentului tematic, major, serios și profund: iubire și ură, morală și tare sociale, natură și viață, existențialism, religios și laic, credință și erezii de tot felul, ca în *alternanțele* unui *decalog* moral din poemul „Să știi...”: „...să câștigi / Să știi să pierzi / ... / Să suferi râzând / Să râzi lăcrimând / ... / Să te ierți, iertând / Să convingi iubind” (Op. Cit., pag. 13).

Alteori, poeta constată, comentează, propune soluții de tot felul, în segmente egale de etică, de atitudine, amendează, incriminează, acuză în... „litera de lege” a unei poezii de notație, discursivă, de nuanță expresionistă, cu o simbolistică pe alocuri naivă prin patosul atitudinii, dar de-o sinceritate spontană și deconcertantă. Există în lirica doamnei Valentina Balaban și stări sufletești dominate de o tristețe fără margini, aparent fără explicații, împinsă spre revoltă, o revoltă fără ținută uneori, fără cauze, cu doar intime efecte: „Tristețe blândă / Ochii îmi inundă / Inertă blazare... / ... / Clipe... rătăcirii / Vise... amintiri / Tragi-comedie / Pe o scenă vie / Scenă disperată?” („Tristețea mea”, pag. 16).

O întreagă filozofie a vieții și a morții, în vițiuni apocaliptice, aluzive ori de-o violentă expresi-

vită, atenuate doar de forme populare de folclor demitizat ca în iconografia bisericuțelor de lemn din Maramureș și-n versificația naiv-ironică a epitafurilor de pe crucile Cimitirului de la Săpânța: „Moartea-i fericită / Seceră grăbită / Stop! Eră nebună / .../Timpu-a expirat/ Moartea a jubilat/ Apogeul morții/ Taina grea a sorții...” („Apogeul morții”, pag. 36).

Deoarece cartea „Lumea Ta...” nu are o structură bazată pe *capitole* tematice, poeta modifică abrupt registrul liric și, de la fiorii glaciali ai morții, trece nonșalant, pe următoarea pagină, la un poem cu un puternic caracter ludic, trăsătură definitorie a celorlalte trei cărți semnate de autoare. Poemul „Tu...”, pag. 37, este cald, protector, dominat de efluvii sentimentale, insinuant materno, potențate de fragede viziuni bucolice, familiale, ca o pedagogie aplicată: „Omu-i evoluție / Tu ești o soluție / Viața e miraj / Creație... curaj / Căută-ți puterea / Tu îți ești averea / ... / Sufletu-i chemare / Tu ești strop din Soare...”

Și poezia de dragoste este surprinsă tot în nuanțe de roz ludic, marcate de aceleași rigori morale: „Universu-i roz / Vrăjitor din Oz / Inimi în lumini / Pentru heruvimi / Iubirea descătușează / Cântă și vibrează” („Oz”, pag. 40).

Dominantă rămâne în lirica doamnei Valentina Balaban poezia religioasă, pe același portativ riguros ca al existențialismului marcat de iluminări divine („Cheia...”, pag. 41); o poezie ca un *decalog*, cu reguli de comportament, cu o etică pronunțată religioasă, ca la ora de religie, ca în rugăciunile

(continuare în pag. 9)

copiilor înainte de culcare, cu incantații de vecernie de seară, în dangăt de clopot: „Te rogi, te-nchini, postești” („respectă visul”, pag. 43).

Poeme lungi, ample, pe teme eclesiastice, de religie aplicată, cu trimiteri la o justiție divină, în tonuri de legendă, nuanțate ușor ironic ca-n snoavele din povestirile lui Ion Creangă („Iuda”, pag. 44), cu o ritualică lirică, asemenea unei predici din dominica Rusaliilor: „Viață muribundă /.../ Viața-n moarte tinde / Suntem doar năluci / Viitoare cruci / În perpetuare / Cimitiru-i mare” („Urme”, pag. 45).

Dar și un dialog cu Divinitatea, ca un protest ateu, ca o blasfemie, venite din neputința omului de a înțelege enigmele Creației: imperfecțiunile comportamentului uman, parcă programat genetic să păcătuiască: „Doamne! Tu ești fericit?... / Că mă mistui, plâng și țip? / Că măncerci atât de dur / Că-mi pui piedici împrejur” („Te-ntreb...”, pag. 46); cu apostrofări în prag de blasfemie, de sfidare luciferică, ca o justificare a păcatului în care a căzut Îngerul-Satana, de parcă ar sugera ca ispita Evei și a mărului blestemat să nu mai fie contabilizate doar în dreptul Omului: „Că Te-ntreb și nu-mi răspunzi / Ce e viața?... Ce-mi ascunzi? / Ne-ai creat din plictiseală? / Ne-ai creat spre oboseală? / Dacă toți suntem păcat / De ce Tu ne-ai inventat? / Chipul și asemănarea Ta / E tot tristă ca a mea? / Ce vrei, Doamne, de la noi?” (Ibidem).

Înceie conciliant, ca o împăcare cu Dumnezeu, ca în *colindele* de Crăciun ale copiilor: „Tată!... Noi suntem copii / Vrem desert și jucării / Vrem iubire, libertate, / Și, ca Tine, vrem dreptate...” (Op. cit., pag. 47).

Apoi, spășită și aparent liniștită, ca după o spovedanie la duhovnicul său, poeta inițiază un protest vehement împotriva unei lumi agresive, dominată de instincte primare și de-o permanentă stare de conflict, de cele mai multe ori nejustificată, primitivă, de... „grotă”: „Lume... război / Între buni și răi / Ultima redută / Lume decăzută / Sadism în plăcere” „Teatru ipocrit”, pag. 58), iar singura explicație ar fi: „Himera e frica / Ce bântuie Terra” („Codul ceresc”, pag. 59).

Și, de-aici, în contextul unei rezervate, pesimiste și acute deziluzii pentru existența umană, despre destinul precar al omului pe Pământ, o surprinzătoare debusolare, în ciuda tonusului optimist al poetei: „Viața... / Clipă prezentă / Plecare latentă / În infinit” („Viața”, pag. 60).

Fiecare poem din volumul „Lumea Ta...”, semnat de scriitoarea Valentina Balaban, oferă o nouă și mereu altă ipostază a personalității sale artistice, dominată de stări sufletești, cu greu controlate, ușor în derivă: „Gânduri, întrebări / Dincolo de nori / Cercetez... întreb... / Caut în întreg / Nu pot vegeta / Nu e-n firea mea” („Nișă divină”, pag. 62).

Există și o implorare către Divinitate: „Doamne!... Lumea Ta / Ai grijă de ea... / Că e răătăcită / Prinsă în ispită” („Doamne!... Lumea Ta!”,

pag. 167-168); o implorare pentru salvarea Omenirii, dar nu prin, sau doar prin promisiunea Învierii, a vieții după moarte, ci pentru ca *Lumea* aceasta pământeană să fie alta, ideală și frumoasă: „Vrem rectificare / Vrem reprogramare / Programu-i greșit” (Op. cit., pag. 168).

Spre sfârșitul volumului, poeta Valentina Balaban schimbă registrul prozodic, abandonând *rima împerecheată* (1-2; 3-4), cea mai la îndemână, specifică literaturii lirice populare, și exersează cu *rima încrucișată* (1-3; 2-4): „Vibrez... și iriși înfloresc / C-un zâmbet mă trezesc la viață / Lui Helios îi mulțumesc / Că-mi dă sărutul dimineată” („Helios”, pag. 93), sau chiar cu *rimă îmbrățișată* (1-4; 2-3); mai elaborată: „Apusul meu... nocturn din fire / Pe punte Helios mă trece / Cu-o mână tainică și rece / Mă prinde-n joc spre nemurire” (Ibidem.), dar păstrează tot compactă structura poemului, fără strofe. Va surprinde spectaculos, cu un poem uriaș, „Pe-o gură de rai...”, alcătuit din 86 de catrene în prozodie clasică, păstrând ritmul și muzicalitatea poeziei populare, cu trimitere directă, încă de la titlu, la balada „Miorița”, rezumând tematica întregului volum, prin reluarea motivelor lirice, la altă dimensiune artistică. O poezie patriotică, în sensul cel mai didactic al cuvântului, în deschiderea poemului, un elogiu adus frumuseții plaiului strămoșesc: „Pe-o gură de rai / Aripă de plai / ... / Țara mea imună, / Maica mea cea bună / ... / Leagăn vitejesc / Geniul românesc” (Op. cit., pag. 150). „Mioritic plai”, cu o istorie străveche, de la Decebal, Zamolxe sau Traian, ori la „*Stejarii din Borzești*” lui Ștefan cel Mare, și o civilizație, străveche și ea, cu: Râuri și alțițe / Li pentru fețițe / Doine și balade / Mănăstiri pleiade /.../ Țara lui Manole / Ana... ziduri sobre” (Ibidem, pag. 153). Elogiul unui popor, „Frate cu natura /.../ Mândrii mei Carpați”, sensibil, pașnic și ospitalier: „Țara-i primitoare / Cu pâine și sare”, dar și cu „Dor de Eminescu” (pag. 154-155). Un popor cu oameni harnici și răbdători: „Noi... ca și Iisus / Răstigniți... n-am plâns”, peste care s-au abătut atâtea năpaste, dar au avut harul și răbdarea pentru „*Coloana infinită* / Poartă regăsită / ... / Masa Tăcerii / Lumina-nvierii” (pag. 157), și-un final apoteotic: „Pe-o gură de mare, / Țară visătoare, / Țara mea de dor, / Sfânt și brav popor!”, ca la școală, la ora de dirigenție (ultima strofă, pag. 163).

„Lumea Ta...”, un volum de lirică intimistă, strunită de un ludic programat, din care nevoia de frumos și de adevăr se justifică pe deplin...

Luca CIPOLLA

- Italia -

Luca Cipolla - poet, 36 de ani, locuiește la Cesano Boscone - Milano. Scribe versuri din adolescență, iar din anul 2003 studiază limba română. În afară de colaborarea specială pe care o are cu revista "Boema" a mai publicat și în alte reviste literare românești.

Este și un cunoscut traducător de limbă română.

La noce

Oh così l'ha raccolta e ammirata,
con una mano ne ha dischiuso la drupa,
il suo rivestimento esterno,
poi con un martello ne ha forzato
e frantumato il guscio
per ricavarne il frutto...
così noi siamo il suo seme
e quante ghiande di Giove
han vita breve in materia...

Bianco

Ed oggi l'apparenza
non assorbe le distanze,
sei un intercalare,
croce su un prato,
bimbo tra gli uomini,
il silenzio statico dell'illusione,
stupore.
E ti dicevan bravo
ma la tempesta non si placa
e il tuo bracciale a pois
oggi
ha macchie che nessuno monda,
senza igiene un mondo
ti riduce a schermo,
acqua di ristagno d'una vedovella.

Nea Persepolis

Dal punto vernal
fiero lo scorrer del tempo,
giace la legione nella torre del silenzio,
tace lo sciame,
chino alle sue frequenze.
L'ultimo miglio,
terra e radici,
bramando la costa
da sale assetata..
e sulle maioliche in lontananza
lessi la pellicola
di sole riarsa,
l'uomo alla fine dell'uomo..
Lo specchio non riflette
campo di battaglia,
tampoco un ciglio
che tratteggi l'Ahura Mazdā
qual fiore di damasco.

Nuca

Oh astfel a cules-o și admirat,
cu o mână i-a deschis drupa,
acoperirea ei externă,
apoi cu un ciocan i-a forțat
și sfărâmat coaja
ca să scoată rodul...
Astfel noi suntem sămânța lui
și câte ghinde ale lui Jupiter
au o viață scurtă în materie...

Alb

Și azi aparența
nu absoarbe distanțele,
ești o intercalare,
cruce pe o pajiște,
copil printre bărbați,
tăcerea statică a iluziei,
uluire.
Și-ți spuneau bravo
dar furtuna nu se potolește
și brățara ta cu buline
azi
are pete pe care nimeni nu le curăță,
fără igienă o lume
te reduce la ecran,
la apa stătătoare de o vedovella.

Nea Persepolis

Din punctul vernal
mândru de curgerea timpului,
zace legiunea în turnul tăcerii,
tace roiul,
aplecă la frecvențele lui.
Ultima milă,
pământ și rădăcini,
râvnind coasta
de sare însetată..
și peste majolicii în depărtare
eu citii pellicula
a soarelui uscată,
omul la sfârșitul omului..
Oglinda nu reflectă
câmp de bătaie,
nici chiar o geană
care să schițeze Ahuramazda
precum floare de damasc.

Ioan TODERIȚĂ

Kafka, „CASTELUL”: Straniul pur și simptomele afective

Scrierile lui Kafka se supun „teoriilor fantastului”. Pe mult potrivita și manifestata, de Dumnezeu dăruită, cale a revelației misterului-miraculos. Prins în inadmisibilitatea sociocotidiană ca intruziune a anormalului, ca primenire irațională a existențelor bolnave.

Așa s-ar cuveni să se mențină o scriere fantastică, ademenind „raționalul în adormire”, pentru nașterea „iraționalului” confuz, ciudat, magic, senzațional, supus anormalității ordinii reale, spațiale și cauzale a lumii reale. „Adormire rațională”, care posedă iraționalul din pragurile ei intuitive- **first step of meaning**, ori **second view of looking over**, ori din seva (ne)atinsă, mângaiată doar cu privirea, a florii și faunei „obiectelor” naturale ce-n evidență-și au supremă așezare. Cum ne sfătuiește să acceptăm aceste „zbateri metafizice”, în „Critica imaginației empirice”, domnul Hegel: *„Nimic nu este mai real decât aparența în calitate de ...aparență”*. Aparență care înșeală. Care-și strigă „evidențialitatea” neputincioasă, când de-ndată pașii s-au desprins de locul privirii noastre-n fenomen.

Lumea și „lucrurile” ei fiind părtașă diviziunii naturale risipite-n noi. Omul fiind atomul ei. Care-ndulcește apa, aerul, pământul, mânia dragostei cu focul, durerea sângelui cu vântul, unite în ființa stăpână pe Neant. **O clipă doar / cât umbra aceluia cerb ce-și cată,/de om îndepărtată, / pădurea avatar (t.i.).**

Arta de orice fel este fantastică. Ea, mai mult sau mai puțin, după puterea simptomelor imaginației posesoare de maladia transfigurărilor spontane, maladiilor spontaneității transfiguratorii, ea, arta scrisului, în mod special, substituie „prezența de spirit” cu o „absență de spirit”, iar „libertatea de spirit”, cu „necesitatea de spirit” ce știe să-și inventeze „autonomii spirituale”. Precum în „Castelul” său, marele neînțeles K. Ce scrie și vorbește eliptic, cu o pasiune atât de mare încât cuvintele o iau razna în urma scrierii lor (Lamy).

Romanul „Castelul”, încadrat pe alea fantastică a „straniului pur”, e mai degrabă problematic. Tainele matricii sale stilistice: numită impropriu roman, stând în problematizarea succesivă a unor scenarii de căutare în „castel”, la „castel”, a unei ființe suverane pe o comunitate. Suveranitate atribuită de comunitate, nedovedită de suveran, care oprimă comunitatea, conștiința ei de putere divină, printr-o incredibil de profană reprezentare a ei, în castelul

aristocrației terestre.

Dumnezeu, închipuit drept Klammm, un castelan văzut și nevăzut, știut și ne-știut, îl angajează pe „omul K” în funcția de arpentor Extraordinarul/fantasticul, se desprinde din dogmatic și suie, urmează, căi dogmatice. Suiș imposibil în „vederea lui Dumnezeu”, dar furtunoasă misiune a dogmei prescrise: „omul K” e pedepsit de Dumnezeu să măsoare (arpenteze) lumea în lung și lat, fără rost, chiar însoțit de îngerii secundanți Arthur și Jeremais, oricând diavoli și bufoni, iscoditori ai omului „trimis să măsoare lumea” în zadar.

Fantasticul începe din primul rând al romanului. Iată întâiul peisaj al capitolului „Sosirea”:

„Era târziu când sosi K. Satul zăcea înzăpezit. Muntele cu castelul nu se zărea, era învăluit în ceață și beznă: nici cea mai mică licărire de lumină nu arăta unde se află marele castel. K. se opri pe podul de lemn care ducea de pe șosea spre sat și rămase o bucată de vreme cu ochii ridicați spre spațiul în aparență gol”.

Conformă, această descriere, cu estetica scrisă de Dabney Townsend: *„Propozițiile care descriu sau afirmă ceva încep cu o ‚formă’ substantivală sau una verbală, comune uneori multor enunțuri cu înțelesuri diferite, (cum se desfășoară în acest sens întregul „fantastic” Kafka-ian, prin aceste „comune înțelesuri diferite”) care, descrie în numeroase moduri (forme), nu ne cere să precizăm sensul”* (conținutul). Astfel spus, *„orice descriere are un conținut al ei, propriu, pentru a transmite un sens vizat”*.

„Viziunea” acestei descrieri: evidentă aparență, este nașterea omului, venirea lui pe lume, aruncarea lui în lumea contelui Westwest (Klammm), într-un colț al lumii, înfrigurare (nașterea) a ființării Dasein-ului (omului) în lume, început ontic și promisiune „Ontică în Timp”. **„Muntele cu castelul său (sălașul dumnezeirii) nu se zărea...”** (nașterea e orbirea ființei să vadă cândva); **„rămase o bucată de vreme cu ochii ridicați spre spațiul în aparență”** (aparența care conține aparență) **gol...** (spațiul gol al conștiinței ontice).

Într-adevăr, propozițiile încep ca în „estetica” D.Townsend: Propoziția I: **Era târziu**, (II) **când sosi...** (două verbe). (III) **Muntele cu castelul** (substantiv) Apoi, tot la începutul propozițiilor descriptive: **„era învăluit** (verb); **cea mai mică licărire** (constr. Substantivală); **„K se opri”** (verb); **„podul de lemn** (substantiv + adjectiv) **care ducea spre sat** (verb); **„rămase o bucată de vreme”** (verb de început); **„ochii ridicați”** (substantiv) **spre spațiul în aparență gol** (substantiv, foarte importantă semnificație).

În acest „ansamblu enunțativ, descriptiv” obiectele estetice - obiectele purtătoare de sensuri fantastice, de semnificații în lanț, în asalt, sunt: **„K”**, **„Satul”**, **„Muntele (cu) Castelul”**: **„podul de lemn”**. Obiecte cu sens permanent.

În jurul lor, se vor așeza, vor învăța să umble, obiectele și subiectele reificate în „obiect lumesc necesar”, ființele ce-l vor ajuta pe „arpentor” să-și legifereze „ocupația măsurării lumii” să recenzeze „suprafața”, „arealul” răspândirii ei în ochii, sub ochii, unui Dumnezeu indiferent. Fiindcă Dumnezeul lui

(continuare în pag. 12)

Kafka, în această strădanie de a-l cunoaște, înspre castel, prin intermediul unor "credincioși în el" și "cunoscuți de el" și "posedați de el", nu-i decât un suveran ce a întocmit un "contract social" cu sfinții lui să guverneze lumea cum le este voia. Sfinții sunt oarecum batjocoriți cu "titlul" de funcționari: uituci, dezordonați, arhivari de "procese verbale", fiecare om în lume având de întocmit un proces verbal sub semnătură, cu "primarul", ori cu un trimis al sfinților, direct.

Primarul pare a fi episcopul, preotul satului, un Melchisedec ce "introduce" pe ascuns în audiență la Dumnezeu ființele pornite să i se mărturisească în schimbul unor favoruri lumești: pâinea-carnea și vinul-sânge ale îndumnezeirii ...arhivabile.

Cum numai fiecare dintre noi crede ori nu în Dumnezeu. K., personajul principal, vrea, mai mult, să-și legitimizeze un drept: de a fi ceea ce "verbal" i-au spus alții. Ar accepta și "verbal", dar din partea (față în față) din gura lui Klamm (Dumnezeu). Dar până la Dumnezeu te mănâncă sfinții, funcționează din plin în acest roman (ne)fantastic. Pentru a-l vedea pe Dumnezeu în carne și oase se îndrăgostește de credincioasele (se spune, se șoptește, de țărani-martori permanenți ai dramelor sale, dramele cunoașterii "asemănatului său suveran", credinciosului în el ca "arpentor") despre care se șoptește că au păcătuit chiar cu marele nevăzut Klamm. Deci Klamm este „Omul-posibil” care ne sugerează "trăirea fără credință în Dumnezeu" a lui Nietzsche. Nihilismul, dar și Omul-SupraOm din "Așa grăit-a Zarathustra". Fapt reflexiv al spontaneității lecturilor din ultimii filozofi, printre care și Kirkegaard. Prin care Albert Camus îl vede pe „înfăptuitorul Castelului” în stadiile existențiale tematice supuse sensurilor scrierii Kafkiene.

"Apoi se duse să-și caute un sălaș de noapte: la birt mai era lume: birtul.... (atenție!) așezându-i o saltea de paie în sala birtului (Sosirea)".

Deci în "ieslea din Betleem". Sens "aparent". Căci toată povestea lung iraționalizată în gura personajelor sale: Barnabas, Frieda, Birtășița din Hanul Podului, Învățătorul, Amalia, Olga, Primarul, personaje principale, secundanții, măcelarul, cizmarul Otto și fiul său, Hans Brunswick, secretarul lui Klamm, Momus, funcționarul Galater, Lasemani, oameni cu vază, Sortini, funcționar de care se îndrăgostește Amalia (personaje secundare). Sortini, căruia i se "dedică" o poveste înțelegătoare: Secretul Amaliei. Poveste spusă tot în mod straniu-ciudățenie "controlată" de multiple posibile "înțelesuri". Din nou o posibilă critică a birocrăției dar și o altă posibilă "batjocorire" a sistemului autorității sacre corupte și înșelătoare. Cum ne este descris Sortini.

"Fără a-l fi cunoscut până atunci, tata îl stima dintotdeauna pe Sortini, ca pe un specialist în chestiuni pompieresti" (aspră ironie asupra unui sfânt cu (i)responsabilități destinate).

"Dintotdeauna" îl stima pe Sortini, face din acest personaj un simbol sacru. **"Ca pe un specialist în chestiuni pompieresti"**, susține anormalitatea stimei exagerate, "dintotdeauna". **"....și acasă vorbea de mai multe ori despre el (a doua anormalitate rațională, ce generează straniu), de aceea a fost o surpriză și un lucru important pentru noi să-l vedem pe Sortini în carne și oase** (pompierele e numai carne și oase, sfinții

sunt duh și închipuire: să vezi un „duh” în carne și oase, un sfânt din cer coborât pe pământ, iată fantastical, dincolo de „ciudățenie, straniu")

Apoi, apare, în aceeași descriere, critica unor "funcționari bisericești: popi, episcopi, comportamentul lor grotesc, neortodox, adevărata față a sfântului adulat de tații și mamele fecioarelor și feciorelnicii ignorante, bigote, subjugate credinței.

"Sortinii nu se sinchisea de noi, (poza emfatică a multor sfinți – din icoanele iconostaselor înspăimântătoare) (trăsătură morală a autorității divine, totodată, indiferența Dumnezeului... oamenilor, față de Om. Om reprezentativ, simbolic, un Iisus fiind și "K") **era o particularitate a lui** (determinare, precizie etică a sfințeniei) **de altfel majoritatea funcționarilor se arătau neputincioși, în public** (o altă trăsătură morală criticată, evidențiată, tușată: ca-ntr-o pictură cu măști înveșmântate în neputința zâmbetului omenesc. **"Neputincioși în public"** o altă conotație, ce implică întunecarea sfântului trimis de Klamm-Dumnezeu pe pământ să... "lumineze credința omului în el"), **era și obosit** (sintagmă ce implică întrebarea: de ce era obosit? De desfrâu ori de evanghelizare, de cădere în păcat ori de salvare de la păcat?) **numai datoria îl determina să mai stea acolo, în vale** (în "valea lumii efemere", el, etern îndatorat veșniciei să ne supra-vegheze-pândească efemenitatea).

Alți funcționari, de vreme ce tot veniseră (altă invazie îndatoritoare) **se amestecau prin popor** (sarcasm, cinism, ce ne amintește de comunism cu informatorii lui securiști) (cum altfel, nu l-aș citi pe Kafka!) **El** (Sortini, nu Sordini - de la sordid, dimpotrivă de la Soartă) **însă rămăsese lângă pompă și gonea prin tăcerea sa** (extraordinară metaforă; când tace popa ești îngropat pe jumătate) (și fug, din viață, înspre tine / o sfințe-ndură-mă mai bine) **pe oricine se apropia de el cu vreo rugămintă sau lingușire** (sfânt sâțul de... omenesc, plictisit de om")

Ironizarea lui Sortinii, dătorului de Soartă, continuă. Kafka strică proporțiile sfinte în favoarea celor umane: **"până ce dădu cu ochii de Amalia, la care fu nevoit să se uite de jos în sus, fiindcă ea era mult mai înaltă decât el** (inversiune ciudată, aparent ciudată. Femeia este suverana celui care o alege. Indiferent de masculinitatea alegătorului, sfânt ori diavol). **Sortini pare să o aleagă de logodnică pe Amalia** (altă ponegrire a bisericii, de orice fel).

Și, în urma scrisorii lui Sortini, adresată Amaliei: **"fetei cu colierul de granate"**, scrisoare-invitație jignitoare: **"să-mi vii deci, că de nu..."** (dai, nu pică?), și exclamația: **"Ăștia sunt funcționarii, zise K. Șovăitor. Astfel de exemplare se găsesc deci printre ei..."**.

Deci Kafka se întoarce în camera fructelor mâniei sale... cotidiene. Uitând "ciudățenia" - sfânt îndrăgostit - pe raftul "sare și piper fantastic", ca printre noi să viețuiască la fel ca noi neproblematic. Doar sprijinindu-ne de „Cine sunt?”, fără a vedea "cum sunt".

Frieda – cale feminină de escaladare a castelului, iubita lui Klamm, care a "păcătuit cinstit" cu Dumnezeu printr-o posibilă credință exagerată, este conștientă de strategia lui K., de a ajunge în împărăția

(continuare în pag. 13)

lui Klamm și la Klamm (ce îndrăzneală: de ce? pentru o semnătură pe un act de angajare ca arpentor, ca pământean) (câtă asemănare cu viața cotidiană, din care s-a inspirat Kafka, din care a "adormit rațiunea existențială", pentru un "vis simbolic, satanic, ficțional"). Ea însă îi face în ciudă "căutătorului de certitudini și înfățișare dumnezeiască", căsătorindu-se - vorba vine - cu secundantul Jeremias. Caracterizat astfel, de K.: **"Nu era necesară intervenția unui om influent ca să i-o răpească pe Frieda, ajungea și acest secundant nu prea apetisant, această carne care dădea uneori impresia că nu prea e vie"** ("prezența de spirit", asupra Friedei, în antinomie cu "illogicul": "carne care dădea impresia că nu prea e vie" - atribut al ființei... (i)reale). De parcă lumea de dincolo îl trimise pe Jeremias nedezbărat de straiile și anatomia "morților misionari"

La întrebarea lui K. pusă lui Jeremias: **"la spune, o iubești?"**, secundantul răspunde: **"- Dacă o iubesc?... E o fată deșteaptă și drăguță, o fostă iubită a lui Klamm, deci în orice caz merită respect. Și, dacă mă roagă mereu s-o scap de tine, de ce să nu-i fac acest serviciu, mai ales că prin asta nu-ți pricinuiesc nici o durere (rostul secundantului), de vreme ce te-ai consolată cu blestemele de alde Barnabas"**. Barnabas - mesagerul neobosit, reușește să-i obțină lui K. o audiență cu secretarul lui Klamm, Erlanger. Despre care îi povestește: **"Nu-l cunoști? Un domn mic, slăbuț, care șchiopătează nițel... vestit pentru memoria pe care o are... bun cunoscător de oameni pe care nu i-a văzut niciodată, despre care a auzit sau a citit doar..."**.

Apoi vesteja propriu zisă este depănată: **"A întreat: Îl cunoști pe arpentor, nu-i așa? Și apoi a spus: Bine că te-am întâlnit. Plec acum spre curtea domnească. Să vină arpentorul acolo, să-mi facă o vizită. Locuiesc în camera nr. 15..."**.

Din multe alte posibile interpretări, **Castelul** e un scenariu al patimilor cristianice. K. un posibil Iisus. Frieda o Marie Magdalenă. Barnabas - Iuda, ori de ce nu, Petru.

Romanul sfârșește cum era de așteptat: omul moare și nu ajunge să-l cunoască pe Dumnezeu cât trăiește, dar nici dincolo de moarte. Birtășița, cea mai bătrână iubită - credincioasă, a „contelui”, cea mai înflăcărată credincioasă-iubită de Klamm, își dezvăluie "garderoba veșmintelor iubirii, înfățișărilor ei elegante în împărăția lui Klamm - Dumnezeul iubitor, tot pe ascuns, de frumuseți muritoare (o paralelă cu miturile antice): **"K. era în culoar și Gerstäcker îl apucase bine de mână (inger al morții), când birtășița strigă după el: - Măine primesc o rochie nouă (de doliu), poate că o să trimit să te cheme (câte rochii, atâtea morți, vesele, triste, luminoase, întunecoase, atâtea avea birtășița: cum îi spune K. despre ele: "vrei s-o știi? Bine. Sunt dintr-un material de preț, dar sunt învechite, supraîncărcate, uneori prea lucrate, uzate și nu se potrivesc nici cu vârsta, nici cu statura, nici cu situația ta)** (atâtea veștminte are viața ori viața e un strai mereu de răscoit la... moarte).

"K. rămase locului (nu voia să moară) oricât îl trase Gerstäcker (ingerul morții). -Știu de ce vrei să mă ieși, spuse în sfârșit K., dar lui Gerstäcker îi era indiferent ce știa el. Pentru că îți închipui că pot obține ceva de la Erlanger (trecând dincolo, în moarte...).

Odaia din coliba cărușășului (odaia morții) era luminată slab... cineva citea dintr-o carte, aplecat într-o firidă sub grinda piezișă care se profila acolo (liturgia înmormântării și imaginea mormântului). **Era mama lui Gerstäcker. Îi întinse lui K. o mână tremurândă și îi ceru să se așeze alături, vorbea greu, trebuia să-ți dai osteneala ca s-o înțelegi, dar ce spuse...** (marea enigmă a șoaptei morții).

Tot **Castelul** este **phantastikos** (a avea imagini) **phantasma** (viziune a închipuirii) **phantasticus** (produs al imaginației).

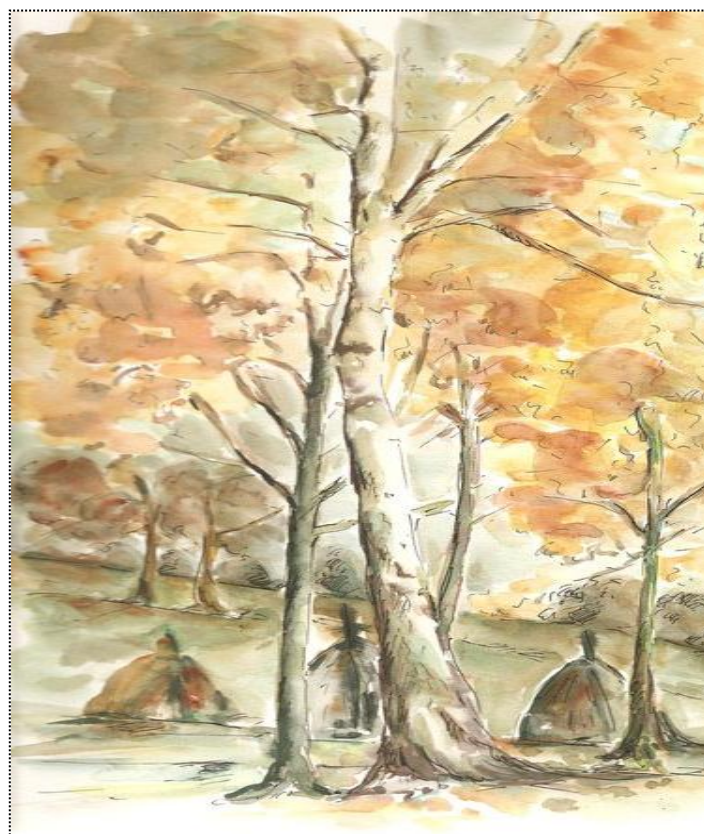
Și cât de mult se potrivește el "dramei cristianice", în care reformele drumetiei în ceruri aveau să fie "învierea" și "lumina" ei, împotriva "birocrăției unui sinedrium corupt".

Și cât de mult ni se potrivește, această uluitoare "închipuire a drumului în cer" a existenței noastre naționale, de acum: românul căutând de o vreme în "birtul european" pe domnul conte Westwest, să-i ceară semnătură de "arpentaj" al sărăciei lui "revoluționare".

desen de Constanța Abălașei-Donosă

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

Petre RĂU

De vorbă cu mintea, inima și literatura

(Tudor Petcu - **Câteva baliverne metafizice**,
ed. InfoRapArt, Galați, 2014)

După cum ne-o dovedește experiența noastră de ființe umane, adesea ideile pot fi adunate într-un singur gând. Iar atunci când exprimarea unui astfel de gând se face concentrat, pe un spațiu restrâns, această fericită combinație se cheamă că a scos la lumină o vorbă înțeleaptă, un aforism, o vorbă de duh, o cugetare, în orice caz o exprimare ce va fi bine primită de cei mai mulți dintre noi. Această producție spirituală poate exprima fie un marasm al vieții de zi cu zi, fie gânduri ce vor părea smulse dintr-o realitate absolut densă, dimprejurul nostru, din viața noastră de toate zilele.

Declar din start că sunt un împătimit cititor de aforisme. Mă declar un admirator al reflecțiilor profunde exprimate lacunar, până la esență. Eu însumi am cochetat cu panseurile o perioadă recentă din viața mea, și nici azi n-am părăsit ideea confecționării și colecționării acestora.

Astfel de expresii reprezintă ele însele o artă a cuvântului și au un auditoriu destul de larg. Să ne amintim de Lucian Blaga, Emil Cioran, Petre Țuțea, Octavian Paler și mulți alți scriitori români importanți, autori de mare succes ai genului, dintre cei care au valorificat cel mai mult tema cuvintelor înțelepte în creațiile lor.

Tudor Petcu, de profesie filosof, este cum s-ar spune implicat direct în această poveste a gândirii metafizice. Cu certitudine el beneficiază de un fel de har în arta transunerii pe hârtie a unor reflecții importante, în majoritate de inspirație etică sau estetică. Îmi și imaginez cum, în preocupările sale zilnice, mintea sa emite un gând de care el, autorul, devine apoi conștient că merită reținut și-l adaugă la tolba sa special instituită pentru asemenea "producții".

Unele reflecții sunt într-atât de profunde, sau poate mai greoi formulate, încât ar putea, pentru unii dintre cititori, să pară la limita asimilării, a înțelegerii, sau poate a gustului.

Cartea sa, intitulată ingenios "Câteva baliverne metafizice", aflată acum la ediția a II-a revizuită și adăugită, este o adevărată colecție de "gânduri interceptate", așa cum definea un hâtru aforismele. Ea înseamnă totodată și câteva sute de extrase esențiale de gândire și simțire, adunate cu mîgălă, pe care cititorul le poate purta, după preferință, atât într-un buzunar fizic, cât și într-unul spiritual.

Cineva mărturisise despre aforisme că spun mult în puține cuvinte. Eu aș crede că aforismul spune mult în cele mai puține cuvinte. Pentru că, dacă nu ar fi așa și dacă cuvintele ar fi mai multe decât strictul necesar, va avea grijă înțelepciunea populară ca, prin circulația expresiei din gură în gură, în timp aceasta în sine să atingă o formă definitivă și ireductibilă. Și dacă ar fi să ilustrez asta cumva, cel puțin într-o primă formulă, iată doar două exemple fidele acestui principiu, preluate chiar din cartea asupra căreia ne aplecăm acum: "*Literatura a fost inventată pentru a atinge eternitatea*", "*Existența nu*

presupune doar cugetarea, ci mai ales înțelegerea".

În panseurile lui Tudor Petcu predomină noțiunile și ideile, strunite artistic și dirijate cu iscusință spre mari teme de reflecție a realității, o reflecție cuprinzând în general lucruri, principii, cauze ș.a.: "*De n-ar fi fost Muza, am fi adus elogiul nesfârșite doar intelectului prizonier al limitelor, căci EA duce la poetic, la o aventură lirică fără de care actul creației ar fi doar o reverie vulnerabilă*". Sunt multe gânduri care au puterea să vrăjească: "*Oricât de mult ne-am dori să fim liberi, întotdeauna va apărea un obstacol în calea libertății noastre, astfel încât liberi cu adevărat vom fi abia atunci când vom accepta că nu există libertate deplină*".

Această "sare a gândirii" cum o numea Lucian Blaga, se dovedește a fi de bun augur. Aș defini astfel producția spirituală a lui Tudor Petcu din această colecție drept gânduri așezate în bariere aforistice. Barierele, desigur, indică gradul în care au fost atinse cele două calități esențiale ale creațiilor de acest gen, anume atingerea unui minimum de cuvinte pentru exprimarea unui maximum de idei, adică "vorbe laconice spuse cu tâlc" - așa cum definea cineva aforismul. Cum printre aceste producții ale spiritului întâlnim adesea și definiții, iată una dintre cele mai interesante, pe care o vom găsi în colecția de aur a lui Tudor Petcu, filosofică, paradoxală, cutezând a sfida însuși spiritul: "*Definițiile nu pot emite pretenții de argumentări universal valabile, atâta vreme cât nu au cum să definească indefinitul*".

Tineretea autorului ar putea induce falsa idee că, datorită insuficienței sale experiențe de viață, probabil că i-a fost dificil să scoată la lumină atâtea gânduri care au drept izvor înțelepciunea. Unde mai pui că pretenția în asemenea creații literare se ridică la rangul la care experiența propriu zisă trebuie ea însăși redusă la esență. Și totuși, în această carte, autorul asta și face, își deshumă - deocamdată cu o oarecare sfială - experiența, până la esență: "*Nu știu cum ar fi arătat o limbă fără verbul a fi, dar cred că mult mai anostă ar fi fost fără întrebarea de ce*". După părerea mea sinceră, volumul acesta, în care întâlnim gândul într-o mulțime de ipostaze sublime, ar putea deveni una din cărțile îndrăgite din genul aforismelor, satisfăcând în bună măsură gusturile cititorilor.

Astfel de gânduri personale pot părea a fi de genul însemnărilor nu neapărat destinate publicului,

(continuare în pag. 23)

Mihaela OANCEA

Ritmuri nocturne

Pe maidane, viforul își strânge noițele,
Într-o mișcare mecanică, sterilă,
Apoi aleargă săltând
Până la ale cerului vâsle,
Răsucind mănunchiuri de vise..
Noaptea cotrobăie și ea, neliniștită,
Prin șuri ori prin șoproane...
Ostenită, într-un târziu,
Se tolănește în pod
Pe baloți de lucernă
Și-adoarme cu mâna căpătâi
Visând îngeri cu aripi sidefii.
În casă, pe polița pictată pastelat
Se odihnesc de cu seară
Galbene gutui și mere ionatane.
Palpită-n vatră muguri de lumină
Ce desenează jocuri de umbre
Pe tăcuții pereți ai odăii
Cufundate-ntr-o dulce piroteală.
Tic-tac-ul orologiului,
Doar el mai amintește
De clipă...de risipă...

Călător prin condeie

Nepieritor, Cuvântul
Nu poate fi nicidecum uitat
Sub chepeng zăvorât.
E mugur de lumină,
Minune cioplită
În inima poetului.
Pe cer se preumblă
Herghelii de cuvinte
Neînșeuete încă.
Tropotesc zglobii
Și-alunecă pe raze
Spre boabe roșii de măcriș,
Pe plăpumi de pâraie
Ce șerpuiesc spre stâne,
Prin văi cu stânci abrupte
Ori șisturi calcaroase.
Pe drum, salută marmotele
Prin vizuinele lor subterane,
Cutreieră sălbăticia
Pe coamele zimbrilor,
Văslesc cu ferăstrașii mari,
Gângurind sub pene...
Și-apoi, cu suflu nou,
Poposesc ascultătoare,
Strunite de-un iscusit condei.

Acolo-n crinolina iasomiei

Adorm în pletele bălaie ale florilor de iasomie
De câte ori târziul dă târcoale.
Acolo mi-am dus frământările, iubirile toate.
Acolo respir nemărginirea cu zborul ei liniștit
Acolo-i locul meu de rugăciune,
Peregrinările-mi pe volutele cordului -
Acolo alerg când toate se-nchid,
Când gândurile amorțite
Nu-și mai pot mișca mâinile
Cu dexteritatea jongleurilor.
Acolo mă regăsesc de câte ori
Sunt în căutarea-mi ritualică,
Într-o neconținută resurrecție.
Acolo te-am aflat în miez de vară
Și-am stat întinși ore întregi
Cu mâinile împreunate
Într-o strânsoare atât de puternică
Încât am devenit aurii stamine
Din care timpul s-a-nfruptat agale.

Îngenuncheați de nonsens

Nu te am decât pe tine!
Privește-mă!
Nu știi de unde provin
florile răului;
nici n-aș vrea
să cunosc teritoriile
secerate de molimă..
catafalcurile anchilozate
mă-nfioară!
Privesc, în genunchi,
cum se naște, hidos,
din semințele ieri sădite,
copilul nopții
cu trup străveziu
și colți de absint.
Îi împlântă sec
în bucata noastră
de câmpie.
De ce taci?
Ninge, să știi!
Nu, nu cu dalbi fulgi,
Nu...Fulgii de-acum
au ruginit
și scârțâie infernal
când se revarsă.
Nu-mi adormi!
N-auzi?
Înțeleg...
Mă voi așeza cuminte
la marginea timpului,
în pădurea de scrum
și-am să-mi spun
rugăciunea;
apoi, voi stinge
pentru ultima oară
lumina.

Marilena VELICU

SĂRUTUL

Sărut incandescent, sărut poetic,
Cu fruntea arcuită, ipotetic,
Când mâini avide răscolesc chemarea
Pe trupul gol se mistuie pudoarea.

Sărut timid în colțul gurii pale
O mângâiere de roze petale,
Cu gene tremurânde a plăcere
Și dor ascuns în oaze de tăcere.

Sărut fugar luat pe negândite
Pe buze dulci de chipuri adormite,
Cu mâini întinse firave și calde
În ochi sclipiri de umede smaralde.

Sărutul tineresc furat în joacă
Mișcări lascive care te provoacă,
Atingeri indecente pe oriunde
Aprind senzații calde și profunde.

Sărut prietenesc pe-obrazul care
Nu cere lămuriri complementare,
Umăr la umăr pasul rătăcește
Pe drumul lung al celui ce iubește.

Sărut formal la întâlniri precoc
Acoperit de tremurul din voce,
Priviri ce nu se întâlnesc devreme
Lăsând în vârful buzelor dileme.

Sărut brutal mușcat în carne vie
Și unghii luând spinarea în sclavie,
Durerea dulce rămânând pe buză
Momentul liric pentru altă scuză.

AM ÎNTREBAT...

Am întrebat azi luna, de ce arde?
Și noaptea mi-a răspuns: Nu-i treaba ta!
Privește-n sus a stelelor petarde!
Și de durerea lor, nu întreba!

Am întrebat tăcerea, de ce doare?
Cuvintele rănite mi-au răspuns,
Că ele nu pot fi ambasadoare
Acolo unde pacea n-a ajuns.

Am întrebat de ce se-apeacă cerul
Când ploile se-agață-n trena lui,
Și mi-a răspuns pe loc, abil, străjerul,
Ploaia e cumpăna pământului.

Am întrebat tăciunii stinși în grabă
Și-ar fi dorit să ardă-n flăcări, mult?
Și mi-au răspuns cu vocea lor prea slabă,
Le-a fost de-ajuns c-au ars pe rug, ocult.

Am întrebat pământul de sub mine
Îmi simte pașii rătăciți și goi?
Dar am simțit în tălpi un mărăcine
Și-am înțeles...răspunsul suntem noi!

CUVINTE ȘI TĂCERE

Îmi amintesc de tine, foșneai în frunze seci
Căzute fără milă, pe-ascunsele poteci,
Erai o adiere în părul meu cărunț,
Cuvinte și tăcere, zăceau în mine, crunt.

Mă înveleai în lauri, izvoarele-mi secai
Când forfota în suflet venea, tu nu plecai,
De-n roșu-apus tristețea săpa canale-adânci
Tu reveneai la mine, escaladând pe stânci.

Mi-e dor de poezie, de galbenul tăcut,
De ploile albastre ce-n toamnă mi-au făcut
Cuiabar de gânduri bune, închisele scrisori,
Plângeam durerea noastră, tăceau aprinse flori.

Mergeam pe-alei pierdute, la ochi legată strâns,
Dar nu simțeam durere, și-aveam obrazul plâns,
Te căutam prin ceață, prin ploi, prin adieri
Ești toamna mea iubită, vei fi...ai fost și ieri.

PREA JUMĂTATE

Prea jumătate gol îmi e paharul
Și visele se scurg precum cascade,
Prea jumătate rupt îmi e hotarul
Și luna se destramă pe arcade.

Pe partea mea un lan de maci suspină
Pe malul tău nisipul face dune,
Oricât ar crește macul în tulpină
N-ar reuși tot soarele s-adune.

Prea jumătate plin e plânsul verii
Mă rog să vină toamna mai devreme,
Să gust amarul frământat al serii
Și dulcele iubirii la extreme.

Dumitru ANGHEL

ANATOMIE DE PLOAIE, de Cristina TERENCE

Volumul de versuri „*Anatomie de ploaie*”, Editura NICO, Târgu-Mureș, 2013, 232 de pagini, însumează 207 de poeme, din care rezultă „*că în toată coloratura axiologică (tematică și prozodică) este pusă în lumină arta poetică a unui copil care și-a depășit cu mult condiția*”, după afirmațiile din prefață ale scriitorului Nicolae Băciuț, care s-a îngrijit de apariția cărții de debut editorial a tinerei poete Cristina Terente, elevă la un prestigios colegiu din Brăila. Cu o distribuție aleatorie în paginație și fără o încadrare pe capitole tematice, poemele din „*Anatomie de ploaie*” au uneori importante, relevante datări calendaristice, pe parcursul anilor 2011-2013, cu un reper biografic aniversar, 13 mai, ziua de naștere a poetei Cristina Terente.

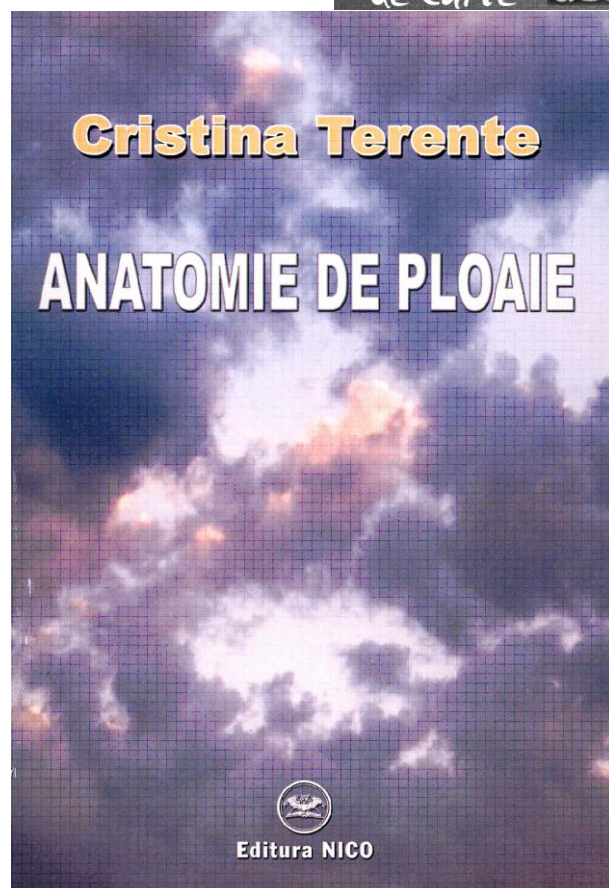
Volumul se deschide cu poemul „*A mai trecut încă unul*”, adică încă un an de la nașterea poetei, datat 12 mai 2011, ora 22, și „*Chiar de mai sunt două ore, în mintea mea / Al treisprezecelea an a început să crească*” (Op. cit., pag. 7), iar urarea pe care și-o face, ca un vis adolescentin, este: „*Să spere doar iubire / Iubirea unui om neinventat / Cu ochii de culoarea mării / Care nu mai apare*” (Ibidem), deși nu-și face iluzii, doar speră: „*Poate stă-n spatele meu, în adierea vântului primăvaratic / Dar nu; e doar umbra idilică a lunii*” (Ibidem).

Alte poeme se detașează prin caracterul intim și mesajul respectuos al *dedicațiilor* pentru mentorii săi spirituali, poeții Ana Blandiana, Nicolae Băciuț și dr. Gabriela Vasiliu, profesoara de literatură română din școala gimnazială; ori pentru personalități din lumea culturală și artistică: Paulo Coelho, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Nichifor Crainic, George Bacovia, poeți; Bujor Macrin, actor; Dan Moldoveanu, poet și actor.

Nu lipsesc din repertoriul prozodic al Cristinei Terente nici *motto*-urile din Biblie, din spusele lui Iisus sau Sf. Apostol Luca ori din limba engleză, deși uneori într-o pastă ușor prețioasă și excesiv simbolică, dar anulată de versul suav și ardent, de-o sinceritate cuceritoare al poetei. Nici nu-i de mirare, pentru că poeta este un copil frumos și talentat, sensibil și serios, chiar prea sensibil și prea serios pentru cei 15 ani ai săi, care știe sau doar intuiește că harul său, talentul său stau sub o umbrelă conceptuală surprinzător de elaborată la vârsta sa, dar scrie poezie cu o grație elegantă și naivă de joc ludic și o ritualică gravă, pe sonoritățile unui *Coral* de Bach.

Nu există, spuneam mai sus, o structură pe capitole tematice dar parcă ceva, ceva simetrie și-a dorit poeta, ori poate editura, pentru că poemele sunt repartizate în ordine alfabetică, nu neapărat riguroasă: primele opt poezii au titlul cu litera A, iar spre final, două poeme sunt caligrafiate cu litera Z...

Poemul „*Anatomie de ploaie*”, care dă și titlul volumului, este „*cartea de vizită*”, pașaportul poetic al Cristinei Terente, C.N.P.-ul artistic, pecetea personalității sale în cloot, raportate altruist la o

identificare totală cu lumea în care trăiește și cu care împarte și bune, și rele: „*Când cad din cerul stelelor mele, / Lacrimile de ploaie sunt curate, calde / Pe pământ, după ce se zdrobesc / Pe pustiul de asfalt / Devin murdare exact ca păcatele oamenilor / Ce trăiesc pe pământ*” (Op. cit., pag. 10).

Dar, parcă-și protejează individualitatea, singularul, eu-l său sentimental și personalizat cu nostalgii de adolescență care se desparte, nu fără regrete, de lumea mirifică, miraculoasă a copilăriei: „*Un tărâm fantastic, prezidat de flori, / Un colaj de îngeri – blânzi și bălăiori - /.../ Zumzet de copil, zâne, fantezie, /.../ Basme nevisate, un «a fost odată» / Altă lume...*” (Altă lume”, pag. 13). Introvertită, timidă și cu gesturi derutante, la limita confuziei în relațiile cu necunoscuții, poeta adolescență... ascunde, protejează inconștient tocmai ceea ce are mai de preț în personalitatea sa – sensibilitate, educație nobiliară sufletească și o nedisimulată dragoste de oameni; de oamenii pentru care are un punct de vedere pozitiv, părinții săi, idolii săi artistici, Ana Blandiana și Nicolae Băciuț, prietena sa Irina, și o risipă de gânduri bune pentru tot ceea ce înseamnă bucuria de a dăru: „*Nu mă pot imagina, nu pot rezista, / Mă pierd pe un drum plin de îmbrățișări calde*” („Doar atât”, pag. 15).

Copilul Cristina „se joacă de-a viața...”, cu păpuși de pluș, pe care le pune să gândească și să-i răstălmăcească dilemele și tot noianul de neliniști: „*devenim evanescente ale lumii / Vânt prin stele, / În pletele unei lumi*

(continuare în pag. 19)

profane din copilărie” („Distrugem clipa”, pag. 16), și „se rățoiește” agresiv, cu un arțag de copil răsfățat la tot felul de neliniști și la incerte repere ale drumului către sine: „De ce nu mă lași să fac pace cu mine însămi? / De ce te-ai restrâns în mine / Și în neputința mea de a fi / Lasă-mă... / Dispari și lasă-mă...” („Dispari”, pag. 17).

La cei 15 ani ai săi, Cristina, poeta Cristina Terente, se tot întreabă, matur, justițiar și cu dreptul de a primi răspunsuri răspicate la toate nedumeririle, toate dilemele sale existențiale, de parcă viața ei s-ar fi derulat într-un registru minor, delicat, de fantasmă infantile: „De ce aș lăsa luminile ochilor mei să piară? / De ce? Nu am motiv / ... / De ce începe să ningă în clipe de deznădejde?” („De ce?”, pag. 21), și, până la urmă, nelămurită, nemulțumită, sictirită de-atâtea neputințe ale oamenilor mari, care-ar fi putut s-o lămurească, strigă disperată: „Lasă-mă să strig ca o nebulă...” (Ibidem).

Poeta Cristina Terente trăiește, încă, la parametrii unui sentimentalism melodios și ușor artificializat, în universul cald, ocrotitor al unei copilării fericite, de care parcă nu s-ar despărți niciodată, și-și pliază exercițiul poetic pe o realitate nostalgică, de vis frumos: „Se vede lateral și un pat roz, mic, / Ursuleții de pluș mai visează în el. / Alături de mine, care încerc să-mi fac loc / În cuibul jocului de-a copilăria...” („Cuibul jocului de-a copilăria”, pag. 24); ba chiar are, la 15 ani de la naștere, tot felul de încercări, de experimente dintr-un univers fastuos: „Ascult cântecul mut al unei amintiri / Și privesc prezentul ca și cum n-ar fi al meu, / Ca și cum ar aparține unei lumi trecute, / Unei cugetări lăsate în urmă” („Cucerită de trecut”, pag. 25), și, ca să nu existe nici un dubiu, perorează convingător: „Vreau să merg mai departe, / Dar sunt cucerită de trecut” (Ibidem).

Există în cartea „Anatomie de ploaie” și o poezie de dragoste, de dragoste suavă, angelică, de o senzualitate stăpânită, ca din vremea unor Petrarca sau Dante, Alecsandri, Coșbuc sau Eminescu, o lirică neîntinată, neatinată de exhibiționismul erotic al poeziei deochiate, provocată de imbolduri primare biologice, necontrolate de educație și rigori morale ale unor poetese contemporane, de care Cristina Terente se detașează deliberat, elegant: „De ce tremuri? / De ce albastrul dintre noi / Se întunecă și se luminează / Fără să știe, fără să-i pese...” („Albastrul dintre noi”, pag. 14).

Într-un poem autoportret, „Nu exist”, poeta, personaj liric introvertit, de-o sinceritate frustră, proiectată într-o oglindă a sufletului său, cu o consecvență imposibil de perturbat, își reprimă drastic orice tendință de narcisism: „Nu m-am văzut niciodată / Cine sunt? / Sunt un om pe care l-am văzut în poze, / În oglinzi mincinoase care reflectau ce spun alții / Și de care am auzit de câteva ori vorbindu-se, / Dar eu nu mă cunosc” („Op. cit.”, pag. 107).

Deși, într-un alt poem, „Non-binele”, are o orgolioasă părere despre generația sa, una potentă, într-o perspectivă multiplă și ipotetică: „Pentru că noi suntem aceia care nu trebuie să facă bine degeaba /

Și, dacă n-am mai fi noi, atunci cine?! / Noi... noi suntem totul!” (Op. cit., pag. 110).

Într-o epocă în care cartea, de la „Psal-tirea în versuri” a mitropolitului-poet încoace, cuvântul scris de mână sau de tipar pe hârtie, cu copertă frumoasă și cu desene viu colorate, pierde teren și-abia-și mai găsește loc în bibliotecă de familie, mobilier demodat și desuet, pe care acum se lăfăie doar... *kitchurile*-bibelouri aduse din călătorii prin țări exotice; cartea, simbol al culturii temeinice, își găsește loc în preocupările adolescenței Cristina Terente, în poemul „Mă zămislesc într-o carte”, inspirat de motto-ul mentorului său artistic, poetul Nicolae Băciut: „*Sărut stânga, sărut dreapta, / Care țin drept cruce cartea*”: „Vreau ca fața mea să fie o carte / O carte de bibliotecă, / Pentru care să schimb o dată pe lună coperta / O carte de versuri sau poate de proză” (Op. cit., pag. 120); crezul său cultural: „O să mă nasc dintr-o carte / După chipul și asemănarea ei” (Ibidem).

Cum spuneam la începutul recenziei la cartea „Anatomie de ploaie”, primul poem, „A mai trecut încă unul”, datat 12 mai 2011, ora 22, era scris în preziua zilei de naștere, 13 mai, iar spre sfârșitul volumului, poemul „Ultimele numere”, scris chiar în ziua de naștere, este un sensibil *remember-simbol* al unei maturități parcă venită prea repede: „Am fost plecată / Nimeni nu a schimbat data la calendar / Azi e deja 14; nu a fost niciodată 13 / Eu am tot 13 ani și am mai învins și anul acesta timpul / Aș fi vrut să nu știe nimeni că am crescut / Și toți să mă țină minte la 13 ani până la sfârșitul veacului / 12, 13, 14... Încotro te îndrepti, copilule mare?” (Op. cit., pag. 196).

La mulți ani, domnișoară Poetă! Și la mai multe cărți...

COSMIN, de Magdalena IUGULESCU

Volumul de proză „COSMIN”, Editura Proilavia, Brăila, 2013, 360 de pagini, semnat de doamna Magdalena Iugulescu, reprezintă debutul editorial al „medicului cu multiple vocații...”, venită la mal de Dunăre din Berzunții de Bacău, „spațiu mirific și pitoresc pe colinele cu nuci bătrâni și viță de vie ale Moldovei, locuri cu rezonanțe literare de la romanticul pașoptist Vasile Alecsandri la simbolistul modern George Bacovia”, după precizările de pe „manșeta” copertei I ale prof. Eni Iorga, lectorul de carte.

Conceput ca „un jurnal de familie”, pe un calendar sentimental și pe o cronologie aleatorie, volumul de proză „Cosmin” este un debut editorial convingător pe o temă, pe cât de frustrantă și de strictă actualitate, pe atât de incitantă în planul generalizării și al cuprinderii umane. Cu evidente elemente de publicistică sau de editorial amplu ori de serie al unui

(continuare în pag. 20)

cotidian de mare tiraj și de verificată audiență, cartea prozatoarei Magdalena Iugulescu promovează un tip de literatură epică, cu nuanțări de *fapt divers*, dar de dimensiuni socio-umane în regim de... avarie și cu imprevizibile și grave consecințe, dacă politicul și administrativul, societatea în ansamblu, nu iau măsură grabnice de ținere în frâu și de stopare a cauzelor care au provocat fenomenul.

Scriere de dimensiunile și anvergura unui roman, cartea este structurată ca un *jurnal*, unul de... recesiune morală, cu datări stricte dar cu proiecții temporale sau locale general-umane; o proză de o gravitate barocă în tonalități dramatice de impas social, de traumă individuală și de destin în derivă; o literatură cu caracteristici intimist-provocatoare, construită pe un portativ dualist, între ficțiune bine temperată și fapt de viață violent.

„Cosmin” este un strigăt disperat deturnat în *metaforă*, o „premieră” tematică în literatura română actuală, deoarece soarta și situația dramatică a multor copii din România, în egală măsură și a părinților lor, sacrificați pe „altarul” integrării în Uniunea Europeană și al unei globalizări cu consecințe imprevizibile și pe termen lung, este pentru prima oară *subiect* de literatură beletristică, deși faptul în sine s-a constituit în *problemă națională* și a devenit obiectul percutant în presa scrisă și audio-vizuală. Copiii români abandonati, copii cărora le-a fost furată copilăria, fără gestul tandru al mamei sau grija autoritară a tatălui, acești *bastarzi fără voie*, intră în viață cu traume pe termen lung și cu consecințe grave, imprevizibile, pentru că acest tip de experiență socială n-a mai fost trăit de generații anterioare.

Notațiile alarmante ale prozatoarei-medic vorbesc despre drama copiilor lăsați de izbeliște, dați în grija bunicilor sau chiar a unor străini, dar și drama părinților plecați în Europa, ca să câștige bani cu prețul unor umilințe nemeritate.

„Jurnalul” Magdalenei Iugulescu este o carte-protest, o carte-semnal de alarmă, o carte despre copilărie în ipostaza ei cea mai nefericită, care nu mai are nimic din frumusețea și idilicul miraj al „Ozanei cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul”, al cireșelor mătușei Măriuca, al puzei din tei și chiar al caprelor Irinucăi, din copilăria fericită a lui Nică al lui Ștefan a Petrei și al Smarandei Creangă, părinți săraci și ei, dar care „nu și-au luat lumea în cap” și nu și-au părăsit copiii.

Pe acest lait-motiv tematic, doamna doctor probează virtuale apetențe de povestitor, un fin și, uneori, ironic analist, dar cu o dragoste de oameni fără limită, care au făcut-o să-și cenzureze atitudinea față de propriile decizii educaționale, dintr-o severă și responsabilă poziție de *rudă-autor* al faptelor povestite, flagelându-și conștiința din considerente de „malpraxis” sentimental, față de sora sa și față de fiul acesteia, sau unul de minimă morală. *Cosmin*, personajul principal, care a dat și titlul cărții, după alte câteva variante, este prototipul victimei perfecte, iar reacțiile sale, aparent negative, condamnabile la prima vedere și după norme... puritane, îl pun într-o lumină pozitivă și-l protejează în ipostaza de model,

de... *antimodel* simpatic, pentru că scriitoarea Magdalena Iugulescu povestește cu o detașare mai mult mimată decât reală și o face cu o delicatețe de *mamă*, dar și de medic, care știe granița dintre realitate și sentimentul uman implicat.

Cum arătam mai sus, *Jurnalul* acesta are consistența unui roman psihologic, iar Diana, mama, plecată în Italia ca să îngrijească copiii altora, și Cosmin, fiul părăsit în țară, sunt desenați pe partitura unor cazuri clinice de neadaptare și cu reacții pe măsură, victime ale unui altfel de *malpraxis*, social, politic, administrativ, provocat de incapacitatea unei societăți de a-și gestiona potențialul uman.

Toată cartea, linia sa melodic-narativă, este dominată de personalitatea în clocot a personajului principal, Cosmin, în evoluția sa de la copilul... *rebel*, care refuză să comunice cu mătușa sa, până la adolescentul responsabil, maturizat, care mulțumește discret, respectuos și recunoscător *nesuferitei* PEM, din vremea când el se simțea părăsit *nedrept* și de mamă, și de tată.

Jurnalul Magdalenei Iugulescu se desfășoară pe coordonate sentimentale și pe structuri temporale în tonalități *moltto-vivace* vi-valdiene, în „*Anotimpuri*” cu doar sugestive trimiteri la o dată sau alta, pe un portativ din care lipsesc și *uvertura* și *coda*, rămânând dominantă doar linia melodic-dramatică a unui destin programat, istoric, genetic sau după legea necruțătoare a *necesității* și *întâmplării* sociale sau/și personale.

Cu un umor de calitate, inteligent, caustic uneori, prozatoarea debutantă descrie cu aplomb instituții – justiția, sănătatea, învățământul, politica – sau figuri socio-profesionale – avocați, medici, profesori, parlamentari – sau ironizează o Europă orgolioasă și prosperă, dar în recesiune pe termen lung, morală, mai ales. Rămâne, însă, sentimental, tributară unui areal mitic din Berzunții copilăriei sale, în termeni sobri, gravi, și are inteligența de a-și redacta *Jurnalul* pe coordonatele unor mărturisiri din care autocenzura nu lipsește!

Ca un fel de... *adenda* de respiro, există în partea a doua a cărții doamnei Magdalena Iugulescu divagații savante, de cultură elevată, în special din zona Greciei antice; interesante experiențe de viață, de medic, mai ales; „tabieturi” de om de cultură cu lecturi bine digerate; cu impresii într-un amestec șugubăț cu probleme de familie, de politică la zi sau de... *nimicuri* importante.

Face și vivace incursiuni în turismul european, o lume interesantă și o cultură pe potrivă, cu incitante intermezzo-uri, ca niște pasaje muzicale din Debussy, adevărate secvențe de respiro, pentru ca să diminueze presiunea sentimentală provocată de Cosmin și Diana, nepotul și sora sa, aflați un timp în impas!

Angela BACIU

Interviu cu scriitoarea Cezarina Adamescu

Angela Baci: Început de an 2014, "La mulți ani!" dragă Cezarina Adamescu, suntem la o cafea cu gust de mentă aici la "Cafenea la Fani", după încheierea primei serii de "Poeme la Fani" - un proiect pe care l-am gândit alături de actorul Vlad Vasiliu, dedicat tuturor poezilor și artiștilor - parcă am începe să depănăm o Poveste despre oameni și cărțile lor, despre oameni și viețile lor...

Cezarina Adamescu: La mulți ani tuturor în această iarnă primăvărată. Da, cafeaua de la Fani e foarte gustoasă, fiindcă are aromă de Poezie. Și e îndulcită cu esență de prietenie. Proiectul e foarte generos și ați realizat deja multe întâlniri interesante, exact așa cum trebuie să se întâmple între autori, într-un oraș de prestigiu, așa cum este Galațiul, aici, într-un loc plăcut și intim de socializare între creatori. Obiecte vechi, recuzită din piese, imagini, afișe, lumini de candelă și de felinar, ceașornice cu pendulă, totul crează o atmosferă de boemă de altădată. Boema artiștilor este cea mai frumoasă. În plus, gazda noastră, minunatul actor Vlad Vasiliu este omul surprizelor. El scoate din cufărul cu poezii, bijuterii lirice ale autorilor gălățeni, ale clasicii români și ni le oferă ca pe niște prăjituri cu frișcă. Ne răsfăță de fiecare dată cu picături de poezie recitată admirabil. Dar nu numai el, ci mulți actori din trupa Teatrului "Fani Tardini" vin aici să ne ofere câte un regal actoricesc, spre bucuria sufletelor noastre, ale celor care iubesc deopotrivă, teatrul, poezia, muzica, pictura.

Ca să nu mai vorbim despre tine, dragă Kiră Kiralină, care ești o amfitrionă perfectă: generoasă, caldă, plină de surprize, deschisă tuturor creatorilor, fie ei poeți, actori, pictori, muzicieni. Cum Dumnezeu să nu ne simțim bine într-un astfel de cadru care reînvie boema bucureșteană? Aici se desfășoară, așa cum bine ai spus, povești de viață, povești despre cărți și destinele lor, relatate chiar de către autori.

A.B.: Cum a fost această seara? Ai fost și tu invitată să citești?

C.A.: Seara aceasta a fost magică într-un mod cu totul inedit, pentru că a fost dedicată Zilei Culturii Naționale și Sărbătoririi lui Mihai Eminescu. Am citit și eu un poem realizat ad-hoc și un grupaj de poeme în spirit eminescian, din cartea antologică "Ecouri viitoare", Poeme de duh și duh de poeme.

Da, aici totul miroase a Poezie și are gust de Poezie. E foarte plăcut. Totul te inspiră și te îmbie la scris. Abia dacă-ți poți ține ideile în frâu. Condeiele alunecă pe hârtie, fără să mai țină cont de mâna care abia le stăpânește. Aici s-au născut creații inedite care ulterior și-au găsit locul în cărți de versuri și proză eseistică.

Ceea ce cu adevărat frapează, în această plăcută locație este că aici vin cei iubitori de poezie, cei interesați de cultură și cu toții **știu să asculte**, ceea ce pentru un autor și chiar pentru un actor este foarte important: să vezi că mesajul tău e receptat și ajunge la urechile auditoriului.

A.B.: Cum a fost pentru tine anul 2013?

C.A.: Anul care a trecut a fost pentru mine, din punctul de vedere al creației, foarte rodnic. Am editat cca. 11 cărți de proză, poezie, povești pentru copii, critică eseistică, spiritualitate, memorialistică. Le-am prezentat pe toate la Târgul de carte "Axis Libri" din luna Mai, organizat de Biblioteca Județeană "V.A.Urechia" și la Festivalul de Poezie "Prietenia cuvintelor" - organizat de ASPRA, Editura InfoRapArt și Revista Boema. Trebuie să amintesc și de cele patru cărți de versuri, proză și teatru pentru copii pe care le-am editat în luna mai 2013, la aceeași editură, lucrări de care sunt foarte mândră. De asemenea, o carte pe care am așteptat-o 12 ani și abia acum a ieșit din tipar: e vorba de "**Gospa. Ucenici la Școala Fecioarei**" - o carte de adâncă spiritualitate care, spunea duhovnicul meu, părintele Eugen Blăjuț Senior, "aduce în sufletele tuturor oamenilor Mărire lui Dumnezeu și Pace pe pământ, cu revărsare de credință, speranță și iubire față de toți semenii și de Tatăl Nostru". Este, cred, cea mai valoroasă carte pe care am scris-o, alături de cartea "**Iată Mama Ta!**" - despre cultul marian în Biserica Catolică și Ortodoxă, lucrare apărută în 1998 și care mi-a servit drept teză de licență la Teologie și admitere la Doctorat în aceeași ramură: Teologie fundamentală și dogmatică.

Tot anul acesta, în luna noiembrie, am avut onoarea de a fi recompensată de ASPRA, de Editura InfoRapArt și Revista Boema, cu premiul pentru toate cărțile publicate și de premiul pentru cea mai bună carte de memorialistică. E vorba de

(continuare în pag. 22)

cartea dedicată memoriei unuia dintre cei mai valoroși poeți ai Galațiului, poetul Simon Ajarescu, plecat de curând dintre noi, carte care se numește: "Simon Ajarescu. Între vocație și destin".

A.B.: Pentru cei ce nu ne cunosc foarte bine, să ne întoarcem puțin în timp, când ai debutat literar? Ce personalități culturale ai cunoscut în acea perioadă și cum ți-au "marcat" drumul?

C.A.: Ehe, e multă vreme de atunci. De scris, scriu de la 16 ani. Dar am debutat în reviste literare mult mai târziu, în anul 1982, în revistele vremii: Flacăra, Luceafărul, Convorbiri literare, Tomis, Familia, Ateneu, Cronica și altele. Adevăratul debut editorial s-a petrecut în anul 1987, la Editura Litera, cu cartea de versuri "**Arhipelagul visării**". Tot atunci am cunoscut o sumă de scriitori și poeți remarcabili: Cezar Ivănescu, Ioanid Romanescu, Emil Brumaru și mulți alții. Dar, mai cu seamă, am avut privilegiul să întâlnesc și să colaborez cu oameni de marcă din Galați: Ion Chiric, Simon Ajarescu, Coriolan Păunescu, Violeta Ionescu, George Bărligea, Paul Sân-Petru și mulți alții. Da, așa putea spune că mi-au influențat alegerile și gusturile literare și m-au deprins cu alfabetul Poeziei și al prozei. Trebuie să menționez aici un alt scriitor care a exercitat o influență pozitivă asupra mea și a înființat la Casa de Cultură a Sindicatelor din Galați, Cenaclul literar "Școala de Frumos". E vorba de prozatorul Octav Eniceicu, plecat și el din lumea aceasta de mulți ani. Îi păstrez o frumoasă amintire. Și desigur, cărțile lui, pe care le recitesc cu plăcere. El a format serii întregi de prozatori și poeți între anii: 1981-2000, atât ca profesor cât și ca îndrumător literar la NOUA ȘCOALĂ DE FRUMOS care-și desfășura lucrările la Casa de Cultură ori în diverse alte locații. Aici am avut primele lecții de poezie, lecții de estetică și de stilistică literară. Nu trebuie uitați nici mentorii Salonului umoriștilor: Paul Dumitrescu, Florin Cristea, Ion Moraru de la Clubul "Ver-va" din Galați, unde am activat peste 30 de ani.

A.B.: Dar editorial? Cum a fost "povestea" primului tău manuscris?

C.A.: Povestea primului manuscris este minunată, ca orice poveste. În 15 februarie 1985, aflându-mă în București, m-am dus la Casa Scânteii la Cenaclul "Numele Poetului" – condus de regretatul Cezar Ivănescu. Eram tânără, timidă, aflată la prima încercare de acest gen. Am întâlnit acolo scriitori consacrați și, la îndemnul magistrului Cezar Ivănescu am început să citesc din manuscrisul meu "**Dioptrii pentru suflet**" - un poem continuu - în proză poetică, dens, uluitor și foarte original ca formulă stilistică. Au răbdat și au ascultat 28 de pagini din acest manuscris care trebuia să constituie debutul meu editorial. Nimeni nu s-a clintit, deși eu i-am întrebât mereu, dacă e cazul să mă opresc. A fost un maraton liric. Ulterior, Cezar Ivănescu l-a prezentat la rubrica "Numele Poetului" pe care o susținea în revista Luceafărul, de două ori. Aceasta a fost adevărata carte de identitate, pentru că, mai apoi, m-am prezentat cu vorbele lui magice pe manșetă și pe coperta a IV-a a cărții. Desigur că titlul a fost schimbat pentru că nu trebuia să apară nicăieri cuvântul "suflet". Așa i s-a spus: "Arhipelagul visării" - și a fost destul de cenzurat că n-a mai rămas aproape nimic din formula pe care o propusesem inițial

ca manuscris. Dar cartea a fost semnalată în revistele literare și primită bine de critică. Poate, într-o zi, măcar din nostalgie, îl voi publica, așa cum a fost inițial, pentru că eu dețin cronologic toate manuscrisele, indiferent de genul în care am scris.

A.B.: Ce a urmat?

C.A.: Păi, ce să urmeze? Am scris în continuare, am scris, am șters și iarăși am scris. Mi-am desăvârșit ucenicia la revistele mari literare din țară și la revistele locale. (Pe atunci redactorii revistelor erau cu mult mai generoși față de poezie și față de debutanți, în general). A urmat al doilea volum, surprinzător, un volum de carte pentru copii, "**Primăvara face pozne**" – cu ilustrații de Anca Tofan, o artistă vizuală consacrată, volum care m-a consacrat și pe mine ca autoare pentru copii și care mi-a adus multe satisfacții, pentru că a fost editat de Editura pentru Literatură și Artă Geneze, într-un tiraj care ar părea astăzi incredibil: 50.000 de volume, cu policromie deosebită și care a pătruns în toate librăriile, bibliotecile și punctele de vânzare a cărții din țară. Anumite texte au fost introduse în culegeri, antologii de versuri pentru copii și chiar manuale auxiliare pentru proiecte didactice. Școlile la care merg la întâlnirile cu micii cititori, mai păstrează în bibliotecile lor, cartea "**Primăvara face pozne**". A urmat o carte de versuri spirituale: "**Dioptrii pentru suflet**" apărută la Editura Porto-Franco, (eram deja în anul 1996); **Cartea cu îngeri**, Coperta și ilustrațiile: Mariana Ștefanache, Editura Porto-Franco, Galați, 1997; **Mysteriorion**, poeme epice, Editura Alma, Galați, 1997. Coperta și ilustrațiile de Angela Cioltan; **Iată Mama ta! Semnificația cultului marian în Bisericile Catolică și Ortodoxă**, Editura Alma, Galați, 1998. Drumul a fost lung și destul de întortocheat. A trebuit s-o iau de multe ori de la capăt. O adevărată odisee, cu mersul pe la edituri în țară și în orașul meu, cu așteptări îndelungi, pentru că pe atunci cărțile apăreau mult mai greu, nu cu viteza la care apar astăzi. Numai perseverența mea a făcut să nu renunț la ele, după ani de așteptare. A trebuit însă să renunț la unele manuscrise pe moment și să le reiau după mulți ani, să introduc altele care s-au impus pe scena vieții mele. În orice caz, mi-am propus anul acesta să editez o carte care se va numi, nici mai mult, nici mai puțin: "**Cartea celor o sută de cărți**" – în care voi spune povestea fiecărei cărți editate sau rămase în manuscris din varii motive. Drumul continuă, cu alte manuscrise care așteaptă cu sufletul la gură. Și nici acum nu mi se pare mai ușor, dimpotrivă. E un urcuș sisific, cu o povară mare în spate și vârful muntelui nu se întrevade. Dar nu mă las bătută și o iau mereu de la capăt.

A.B.: Să ne întoarcem la prieteni... sunt amintiri pe care le păstrezi în suflet, momente... întâmplări (de povestit întâmplări, nume de scriitori, locuri ș.a.)

C.A.: Desigur, am crezut întotdeauna în prietenii literare, în comuniunea de spirite ce se face pe anumite căi freactice care nu țin întotdeauna

(continuare în pag. 23)

de oameni, ci mai curând de destin. Fără să fiu deterministă, cred în întâlnirile spirituale, în întâlnirile providențiale, esențiale, care au rolul de a face să țâșnească izvorul poeziei. Din acestea se poate naște chiar și o operă literară, s-au văzut cazuri în literatură. Am ținut întotdeauna la acest fel de prietenii și unul din prietenii dragi ai mei a fost, desigur, poetul Simon Ajarescu, pe care de curând l-am pierdut, dar numai pe plan fizic, pentru că pe cel afectiv l-am câștigat prin cele două cărți pe care i le-am dedicat în vara aceasta.

Am avut șansa de a beneficia de atenția și prietenia unui mare om de spirit, cărturarul Artur Silvestri și el plecat în lumea de dincolo de negură. El mi-a acordat prietenia lui și m-a investit cu titlul de editor online, de redactor de revistă virtuală sau de consilier editorial și redactor de specialitate. Prin proiectul lui "România tainică" a reușit să focalizeze în jurul său pe cei mai buni creatori în cele peste 25 de reviste aflate sub egida "Asociației Române pentru Patrimoniu". Din nefericire, după plecarea lui, în 2008, la puțin timp, revistele au dispărut și oamenii și-au văzut de treburile lor, risipiți, fiecare în orașul sau în țara lui de adopție. Pentru că trebuie spus că Artur Silvestri a reușit o comuniune cu alte câteva zeci de reviste din diaspora românească. Acest lucru a reușit să mă facă foarte cunoscută în țară și peste hotare, în mediul virtual și nu numai.

Exceptând persoana de față, căreia îi acord interviul, au mai existat persoane din urbea mea cu care am avut privilegiul de a comunica pe căile poeziei. Sunt multe persoane despre care aș dori să vorbesc, nu le-am uitat, nu am dreptul să le uit, ele au trecut prin viața mea și au lăsat, fiecare câte o urmă de lumină.

A.B.: Cum arată o zi din viața ta, a unei femei scriitoare? Ai regrete? E ceva ce nu ai făcut până acum și ți-ai dori?

C.A.: Cititorii ar fi uimiți să constate că nu mă deosebesc cu nimic de celelalte persoane. Scrisul este însă un exercițiu zilnic, așa cum pentru alții este mersul la serviciu. Pun mare preț pe informare, citesc mult, ascult Radio România Cultural, răspund telefonic la întrebările diferitelor concursuri de cultură, iau nenumărate premii la aceste concursuri (Texte și pretexte, Oaza de muzică, Știința în cuvinte potrivite, Cafeaua de dimineață ș.a.), îi citesc pe confrății gălățeni, merg la întâlnirile Clubului Seniorilor din cadrul Fundației ÎMPREUNĂ, vin aici, la Cafeneaua artiștilor, "La Fani", mă întâlnesc uneori cu scriitori și poeți la un ceai în diferite locații, așa, ca să respect boema literară, joia frecventez Salonul literar "Axis Libri" de la Biblioteca Județeană "V.A. Urechia" și... cam atât. Restul, treburi destul de prozaice. Aaaa... am două cățelușe și un papagal cu care-mi petrec duminicile, sărbătorile și zilele aniversare. Regrete? Cine nu are regrete? Nichita Stănescu spunea: "Aș minți dacă aș spune că nu regret nimic, dar iarăși aș minți dacă aș spune că regret ceva". Sunt și câteva regrete care stăruie... Dar le acopăr repede cu nisipul clepsidrei...

A.B.: Te rog să ne reciti un poem drag ție...

C.A.: Mi-e greu să aleg. Dar o să încerc să găsesc ceva care se potrivește cu atmosfera de aici, de la

"Cafeneaua artiștilor": "Zilnic / trecând o fărâcă din mine / la timpul trecut / și răsuflând anevoie / din această pricină / ca după o naștere dublă, / cu buzunarele doldora / de suave secrete / străbătându-mi biografia / mă regăsesc, / timidă, / lunată, / legată strâns de speranță / cu funia Cuvântului..."

Da, cred că am fost legată ombilical cu această funie și chiar dacă ar fi să mă pierd în larg, ea mă trage la mal...

A.B.: În încheiere, te rog să transmiți un gând celor ce vor citi acest dialog (poate și un gând Chirei...)

C.A.: Un gând, mai multe? Aș vrea să le zic celor care aspiră la gloria literară că e necesar să te dedici total, ca într-o iubire. Fără jertfă, fără muncă, exercițiu, sudoare, dăruire, nu se ajunge la performanță. Altminteri, poezia rămâne, un joc ca toate altele, ca să omori plictiseala. Ori, Poezia este altceva, altceva, altceva, cum bine spunea Nichita Stănescu.

Îți mulțumesc că te-ai gândit la mine în acest plăcut cadru, în aceste vremuri, când nimeni nu se mai gândește decât la sine.

(urmare din pag. 15)

deși ele pot avea forța de a schimba radical imaginea convențională despre autorul lor. S-ar putea, de asemenea, ca o parte dintre intuițiile autorului să se dovedească în viitor a fi profetice, așa cum s-a întâmplat în multe cazuri cu unele dintre cele aparținând unor autori celebri.

Personal, cred că volumul de "baliverne metafizice" - așa cum le zice autorul, reprezintă o colecție de gânduri și vorbe profunde care cred că vor fi îndrăgite de mulți cititori. Autorul reușește într-o măsură remarcabilă să destindă atmosfera lecturii prin largă problematică abordată și prin deschiderea liberă a gândurilor, punând pe tapet fluiditatea imaterială a unor reflecții deosebite, profunde, sublime în mare măsură, și scoțând la lumină profunzimi ale gândirii umane din cele mai diverse domenii. Sunt pagini în care calitatea scrierii se combină cu reflecția la modul fericit. Și pentru că, până la urmă, aceste exprimări sunt ca un fel de mângâieri pe partea inocentă a sufletului nostru, ele nu reprezintă altceva decât un bun prilej ca mintea noastră să se regăsească în vorbe de duh și să ne ușureze sufletul, la modul cel mai înălțător.

Ioan GHEORGHIȚĂ

VIS

(Valentinei)

Se făcea
că soarele coborâse în noi,
razele se rostogoleau rotunde
pe rotulele echidistante
ale gândului,
mergeam împleticindu-ne
de atâta lumină
și nu știam
cât vom mai străbate
timpurile nevăzute,
atârinate
prin merii aproape-nfloriți,
eu mă-mpărțeam
între tine – diamant sau corolă –
și tot ceea ce-ncercam
să zăresc la mii de ani lumină,
sau la pielea ta mătăsoasă
dintre coapsele pârguite
ale mirării,
mă atingeau respirațiile
profunde
ale stelelor
și visam tot mai limpede
unde ne vom întoarce...

STRIGĂT

Descoperindu-ți laringele
în trompa unui abis oarecare,
rupt-am gândurile
împletite-n patru,
colțurile stelelor înnegrite
de-atâtea strigăte
îngroșate de tălpile
prelungi ale deznădejdiei
fără să-ți fi clătinat epiderma
încrețită pe oasele luminânde
și înfipite adânc
în visele cele mai limpezi
din undeva-ul
ce plutește
pe irișii incandescentelor
suprapriviri,
rupt-am gândurile –
nuferi ofiliți pe oglinda înserării...

DOLORIS

Mă stingeam felinaric
și miezul de prun
cu mine se-nchidea dimprejur,
strigătul singuratic
al luminii
de nepătruns
își lovea trupul
dezgolit, planturos
și sălbatic,
mă stingeam felinaric,
în brațele timpului
îmi încredințam
dragostea întreagă...

ERAI...

Erai, așa, cum nu voiam să fii,
bucată de nor, de furtună...
un strop de ploaie rățăcit printre mii,
o rază de tristețe puțin nebună...

te atingeam cu un zâmbet aproape neștiut, nevăzut,
câte zile uitam de tine ?
ne învăteam printre anafoare de lut
sau zburam prefăcuți în albine,

uneori mă-ntrebai doar privind într-o parte
despre sentimentele care ne dădeau târcoale,
știam că iarba e cea care-mparte
dragostea alergând în picioarele goale...

erai așa, cum, poate, îmi imaginam,
bucată de nor, de furtună...
un strop de ploaie răzând la geam,
o rază de tristețe nebună...

CĂUTARE

Mă cuibăream
într-un ou de lișiță
căutându-mi zborul,
dar câtă tristețe
plutea pe *Lacul Nebunu* !
câte frunze
îmi acopereau neliniștea
nici eu nu știam,
Mă pierdeam apoi
în trunchiul unui arin
savorându-mi clipa
ce-mi brăzda gând după gând,
(valuri sclipitoare, nesfârșite)
dar câtă fericire
se ascundea
în șiroaiele cunoașterii
nici eu nu știam

Cezarina ADAMESCU

POVEȘTI DE SPIRIT PENTRU TOATE VÂRSTELE

VIOREL DARIE - POVESTIRI CREȘTINE, Ed. InfoRapArt, 2014

Cine, în vremurile aceste, socotite vremurile din urmă, se mai încumetă să scrie povestiri despre oameni și fapte ale unor creștini care mărturisesc, nu numai cu gura, dar și cu întreaga lor ființă, faptul că-l urmează fidel pe Cristos?

Autorul a ales genul de povestire, pentru că această modalitate de expresie literară reflectă într-un anume grad evenimentele trecute și prezente, înveșmântate în strai artistic și se apropie mult de realitate. De aceea, cititorul care iubește istoria, va găsi izvorul acestor fapte și întâmplări, putând să-și formuleze o părere în legătură cu acestea.

Un anume grad de ficționalitate există și în povestire, completat de imaginația autorului dar și a cititorului. Forma concisă, sintetică a povestirii este foarte convenabilă oricărui cititor, știind că problema timpului este una generală.

Tematica diversă, stilul narativ foarte evoluat, iscusința folosirii condeiului în zugrăvirea unor personaje și a unor locuri, intriga care se desprinde totdeauna din context, fac lectura agreabilă și sporesc interesul pentru acest gen literar.

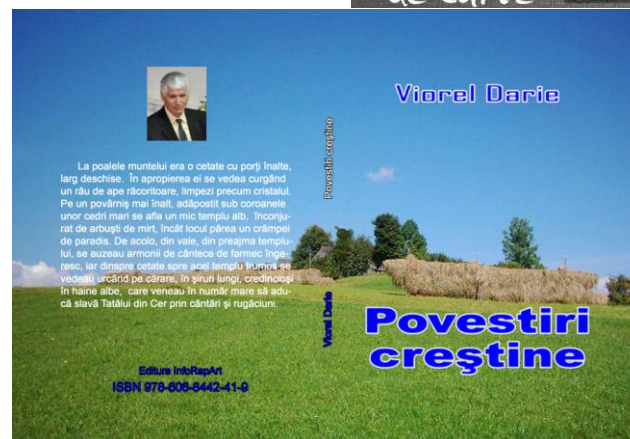
Vocea auctorială este pretutindeni prezentă și-l însoțește pe cititor pe tot parcursul povestirii.

Încă din prima povestire, „**Făclii pe Nil**” avem revelația descrierii unui peisaj aidoma celui din Delta Dunării și intrăm în povești fascinați de aceste descrieri amănunțite, familiarizându-ne cu decorul luxuriant. Excepționând vegetația care este de tip exotic, autorul fixează acțiunea într-un mic sat din Delta, cu un decor decupat de pe la noi. Chiar și denumirea Deltei este identică. Până și casele sunt aidoma celor de pe meleagurile Dobrogei. Suntem însă în Țara Egiptului și locuitorii sunt, cei mai mulți, supuși evrei.

Și ca în orice poveste, există un bogat cu pământuri bogate, sute de vite, case luxoase și zeci de servitori egipteni și evrei. E vorba de egipteanul Asenath. Și ca orice bogat, Asenath era și hapsân.

Povestirile sunt construite pe antiteze: bogați-săraci, buni la suflet și hapsâni ș.a. Totodată, autorul transmite principii morale și învățături religioase cu înțeles pilduitor. Cei săraci nu trebuie să-și caute singuri dreptatea, ci să spere că Iehova singur le va face într-o zi dreptate.

Istoria se bazează și pe neprevăzut. Ele sunt atât de frumoase, încât te cuceresc de la primele fraze. Spiritul de aventură este, de asemenea, prezent. Intră în

poveste și parcă nu mai vrei să te desprinzi până când nu afli deznodământul. Aceasta face parte din măiestria artei scriitoricești a lui Viorel Darie. Autorul este foarte bine documentat și furnizează o întreagă bogăție de informații în legătură cu istoria acelor locuri și cu epoca faraonilor. Povestirile au și elemente fabuloase, fantastice dar și dramatice, cum e lupta fiului egipteanului cu crocodilul, pe Nil, care întreține interesul pentru lectură. În antiteză cu spiritul aventurier al acestuia, fiii lui Efraim, crescuți în frica lui Yahve, viteji și eroi care nu prețuiesc să-l salveze de furia șacalilor pe tânărul Rameses care era suit într-un curmal, cerând cu disperare ajutor. Eroismul, spiritul de sacrificiu al celor doi fii ai lui Efraim care l-au salvat pe fiul stăpânului lor de la moarte sigură, este de asemenea, pilduitor.

Trimiterea la istoria veterotestamentară a lui Iosif și a fraților săi este evidentă, îndeosebi când țara este secătuită de secetă și de foamete, iar evreii vin la stăpânul lor să ceară grâu pentru a supraviețui.

Credința evreilor în Iehova este răsplătită în asemenea măsură încât totul se termină cu nunta fiicei lui Efraim cu tânărul fiu al bogatului egiptean și cu înapoierea tuturor bunurilor luate cu abuz de acesta de la sârmanii evrei. Pilda este, evident, răsplata lui Iehova față de credincioșii săi.

În a doua povestire, „**Manuscrisul Apostolului**”, cadrul se schimbă și poposim în alt secol și altă locație. Suntem în Etiopia. Cadrul este descris perfect, cu aceeași forță narativă și aceeași lejeritate în relatat. Parcă am fi într-una din poveștile celor „O mie și una de nopți”. Totul participă la descrierea atmosferei: natura din jur, fenomenele naturale, locurile, oamenii, toate sunt de un pitoresc încântător și adeseori, mirific.

Personajul central, diaconul Teodosie este un credincios și un contemplativ al minunilor și bunătății lui Dumnezeu. El transporta, de la Alexandria în Etiopia, o comoară: Evanghelia după Sf. Apostol Ioan, cu misiune de la episcopul său, Alexandru. Cu multă măiestrie, autorul redă atmosfera acelor ținuturi îndepărtate și a creștinilor locuitori în ele, descrierea Nilului fiind foarte veridică și plină de farmec, mai ales pentru cititorii însetați de cărți de călătorii și de istorie, ca și când autorul a trăit cândva pe acele meleaguri și în acele vremuri. De altfel, istoria capătă o încărcătură aparte sub condeiul acestui autor, fantezia și imaginația jucând un rol

(continuare în pag. 26)

important. Totodată, autorul folosește în istorisire limbajul și tonul de poveste, atât de îndrăgit de cititori, adaptat la adevărul evanghelic de la care nu se abate și la toate practicile creștine: post, rugăciune, mortificare și toate virtuțile care-l înnobilează pe om: răbdare, îngăduință, curajul de a da mărturie, spirit de jertfă, devoțiune, stăruință, perseverență, pregătire duhovnicească. Dar și alte elemente din recuzita povestitorilor: cetăți, vrăjitori, eroi, animale din codru care se împrietenesc cu diaconul Teodosie, miracole de vindecare pe care doar un om cu suflet curajos și tărie în credință, a putut să le înlătuiească. Emoționantă este și relatarea în care cele două gazele care se împrieteniseră cu îndrăgitul om al lui Dumnezeu, Teodosie, îl vizitară în peștera unde acesta își avea sălaș, dovadă a prieteniei lor devotate.

Acest volum nu se deosebește cu nimic de cărțile de povestiri biblice ale clasicilor, ci aduce în plus, un parfum inedit, date și chipuri de creștini care trebuiau menționați în istoria credințelor religioase, ce s-au remarcat prin fapte de sfințenie și printr-un bun renume.

Povestirile, fiind încărcate de descrieri încântătoare, sunt foarte vizuale și ele îmbogățesc imaginația cititorului, astfel încât, nu de puține ori, acesta se poate trezi, direct în mijlocul acțiunii, luând parte nemijlocit la cele ce se petrec sub ochii minții lor. Acesta este un procedeu stilistic pe care doar scriitorii cu multă experiență ajung să-l stăpânească.

Lucrările minunate pe care Dumnezeu le-a înlătuțit prin diaconul Teodosie, evanghelizând oamenii din acea țară îndepărtată, Etiopia, ba chiar și pe stăpânul cetății, după ce i-a vindecat copilul, sunt de natură pedagogică și autorul, deși nu intenționează a scrie o lucrare de acest gen, reușește, prin istorisirile minunate, să ofere cititorului pilde de vii din care pot extrage numai învățăminte bune. Nașterea creștinismului în Etiopia are o poveste foarte frumoasă care trebuie menționată în toate cărțile de istorie a religiilor. Și Viorel Darie contribuie în chip substanțial la relevarea acestor fapte petrecute cu milenii în urmă. Toate acestea au un sâmbure de adevăr, dovadă că prima biserică creștină din Etiopia s-a construit pe mormântul îndrăgitului diacon Teodosie. Dar, adevărul împletit atât de armonios cu legenda, cu istorisirile care au circulat încă din vremea aceea, a ieșit la lumină în aceste pagini de carte, ceea ce este cu adevărat remarcabil, deoarece nu mulți creștini cunosc toate acestea.

Răspândirea manuscrisului copiat de fiul stăpânului cetății, Hokim, propovăduirea Evangheliei lui Ioan de către acesta și alți tineri care au aderat la noua religie, a dat roade și în celelalte cetăți alăturate, astfel încât creștinismul a sporit în putere și număr.

Povestirea „**Smochinul**” este, de asemenea edificatoare pentru credința creștinilor din acele vremuri. Suntem, de data aceasta, în Ierihon, într-un sat la marginea pustiei. Un om singuratic și sărman care locuia la marginea satului este salvat de o fetiță, care-i oferă spre întremare, un pumn de smochine gustoase. Omul sădește o sămânță de smochin în fața casei sale, sperând că fetița se va reîntoarce și-i va putea da înapoi darul. Și într-adevăr, după câțiva ani, familia ei, în drum spre Ierusalim, înfometată și însetată, trec din nou prin fața casei lui.

Pilda că binele făcut cuiva se întoarce însuțit și înmii, prin grija lui Dumnezeu, este reiterată și în această

povestire emoționantă.

În permanență este pusă în antiteză credința poporului în lahve cu credința unora în zeii păgâni. Astfel de relatări sunt frecvente în Vechiul Testament. „**Negustorul din Ninive**” ilustrează tocmai suferința israeliților luați în robia asiriană și felul cum erau tratați locuitorii cetății de către asupritori. Robul Noam este tocmai un exemplu al acestei groaznice nedreptăți.

Scriitorul Viorel Darie

Pentru mai multă veridicitate, autorul uzitează onomastica iudaică și asiriană din vremea aceea.

Situația lui Noam se îmbunătățește când noul stăpân, după numai trei ani îl eliberează. Se așează la casa lui și-i întemeiază o familie. Ba începe și un negoț care-i merge bine.

În toate povestirile, autorul introduce și sfaturi și învățături biblice cu valoare aforistică și chiar filozofică: „*Negoțul e în mâinile lui lahve, el îi suie pe oameni, el îi smerește*”; *lahve lui Israel este în cer și aude strigătul de căință și de ajutor al oricărui om*; „*pentru prietenul tău trebuie să sacrifici totul ca și cum ai face-o pentru tine însuși*” ș.a.

Istoria negoțului lui Noam care-l împrumută pe prietenul său Dagan cu bani și cămile este exemplul cel mai edificator al credinciosului adevărat. Dar adevărata înțelepciune și bunătate, tot de la copii vine și anume, Estera, fetița lui Noam îi propune tatălui să-l ajute pe prietenul său să scape de la faliment și de la închisoare.

Trimiterea la povestea lui Iov cel răbdător este aici evidentă și cuvintele lui Noam sunt aproape identice cu ale răbdătorului Iov: „*Sărac și rob am venit în cetatea Ninive și mai rău decât atunci nu pot ajunge!*” O altă similitudine cu gândirea lui Iov este aceasta: „*Goi ne naștem pe lumea asta, goi ne ducem în mormânt când ne va chema Cel de Sus!*” Dar și: „*Important e cum îți trăiești viața, nu câte bogății ai!*” Și alte învățături precum: „*Răsplata pentru faptele bune vine de sus, de la lahve și mai puțin de la oameni!*”

(continuare în pag. 27)

Povestea acestui neguțător care, în loc să-i ceară datoria prietenului, se angajează să-l salveze cu prețul sărăcirii familiei sale, este tipic evanghelică.

Devotamentul lui Noam, prietenia lui dovedită în caz de mare nevoie, sunt exemple edificatoare ale credinței în puterea lui Iahve. Toate istorisirile conțin și câte o povestioară de dragoste, bazată și ea pe contraste, care dacă nu ar fi izvorâtă din înțelepciunea lui Dumnezeu, nu ar fi avut sorti de izbândă. Astfel, ba tânărul fiu al egipteanului, ba fiul guvernatorului asirian, se îndrăgostesc de fete sărace, din poporul evreu. Un numitor comun este acela că păgânii, ca și stăpânii bogați se convertesc la credința în singurul Dumnezeu - Iahve și își schimbă viața returnând toate bunurile înșușite de la cei sărmăni. Acest lucru și la revelarea lui Dumnezeu, prin minuni sau printr-o bunătate de neînchipuit a celor drepti în Dumnezeu.

„**Cetatea de lumină**” - Armenia - este locul unde se desfășoară următoarea povestire a lui Viorel Darie. Autorul s-a documentat foarte bine cu îndeletnicirile locuitorilor din acea vreme, cu agricultura lor, grădinăritul și creșterea animalelor, cercetând surse diferite astfel încât să dea un caracter de autenticitate povestirilor. Se știe din Vechiul Testament că prin aceste locuri s-a oprit corabia lui Noe după diluviu, pe Muntele Ararat. Așadar, locul era ales și binecuvântat de Dumnezeu ca poporul său credincios să o poată lua de la început pe un pământ nou. Doi drumetși, care nu sunt alții decât misionarii Marcu și ucenicul lui Pamfilu, urcau spre cetatea cea luminată din vârful muntelui, cu gând să propovăduiască despre Împărăția lui Dumnezeu. Suntem deja în primul veac al erei noastre. Aflăm cum, în fața unui om sărman, împovărat de nevoi, ia ființă prima biserică creștină din acel ținut.

Primii misionari ai Veștii celei Bune nu sunt scutiți de lapidări, de izgoniri și de vorbe rele, ale celor care țineau vechea religie. Nu lipsesc nici minunile pentru că oamenii vor întotdeauna semne pentru a crede. Mica biserică sporește, grație predicilor celor doi misionari și al membrilor familiei celui sărman care i-a găzduit pe cei doi. Doritorii erau botezați în numele lui Isus Cristos și se înveșmântau în straie albe, semn al curățeniei și al lepădării de vechile păcate.

Unii localnici, slujitori ai perșilor, care îmbrățișau cultul lui Zoroastru pun la cale un plan de răzbunare împotriva oamenilor care s-au botezat. Cheamă cohorte de romani pentru a distruge cetatea creștină din temelii.

Tânără Haldita săvârșește al doilea act de eroism, după salvarea celor doi misionari: întâlnește în drum un soldat roman rănit și-i acordă ajutorul, ducându-l chiar în casa tatălui său, spre îngrijire. Acest exemplu de a întoarce răul în bine este cât se poate de edificator pentru soldații romani care credeau că noii creștini sunt răi. Tânărul soldat roman – Flavius – le relatează cum fusese ajutat și îngrijit deși el era vrăjmașul armenilor. Închegarea primelor comunități creștine pe teritoriul Armeniei este un fapt istoric și atestă faptul că pe acele meleaguri a fost trimis în misiune de evanghelizare chiar evaghelistul Marcu.

Povestirile sunt antrenante, dinamice și totodată reflexive, conțin multe învățături transmise direct sau subliminal, au personaje veridice și se bazează pe adevărul conținut în textele sacre și în cele ale Părinților.

Pustiul Magreb este ținutul unde se desfășoară povestirea „**Gazela**” scrisă în același ton evocator și amănunțit ca și celelalte. Un beduin numit Hojda este personajul principal al povestirii. Puterea de sugestie a descrierilor este cu adevărat remarcabilă, astfel încât cititorul vede cu ochii închipuirii toate scenele. Beduinul este binecuvântat de Dumnezeu: în preajma casei sale izvorăște un firicel de apă, fapt ce l-a determinat să construiască o mică fântână. Acest om milos oferea trecătorilor însetați de arșița deșertului câte o ulciacă plină cu apă rece, fără să pretindă nimic în schimb. Povestirea este foarte frumoasă, ca și celelalte de altfel. Prietenia cu un pui de gazelă care vine zilnic să se adape la casa beduinului este foarte emoționantă.

„**Providența**” este o povestire din ținutul Miletului grecesc, unul din cele mai mari orașe antice ioniene. Eroii sunt doi frați. Și aici e vorba de un misionar creștin din Antiohia, Theodoros, pe care unul din frați, Artemios, îl ascultă predicând pe străzile Miletului. Și, desigur, Artemios devine ucenic al misionarului Theodoros, urmându-l în misiunea lui din Sicilia. De notat că pe vremea aceea, botezul nu se acorda decât după o perioadă de catehizare. Dezamăgit în dragoste de frumoasa Agnes, Orestes pleacă în căutarea fratelui său în Sicilia, acolo unde vulcanul Etna era activ și răbufnea adeseori. Acolo participă la o operațiune spectaculoasă de salvare a unor localnici, chiar Orestes, sosit în grabă. Acesta relatează povestea sa locuitorilor din Etna. E un fel de spovedanie publică.

Autorul subliniază și chinurile și suferințele la care erau supuși primii misionari creștini, de la cei care nu doreau să se boteze. Ei erau izgoniți, batjocoriți, bătuți, lapidați și adeseori, chiar uciși pentru credința în Isus Cristos. După salvarea miraculoasă a localnicilor de revărsarea lavei vulcanului, Orestes își găsește fericirea prin frumoasa Cesare din familia lui Hortensio, iar Artemios își consacră viața în întregime slujirii lui Dumnezeu.

În povestirea „**Frați de suferință**” - se mută acțiunea în preajma orașului Genova, iar personajul este misionarul valdenz Lucas și discipolul său, Nicolas, care, cucerit de învățătura evanghelică a misionarului, învață a decifra tainele scrisului și cititului, propovăduiește Vestea cea Bună, iar la construirea primei biserici de lângă Genova, este ales prezbiter al acesteia. Și în acei ani de început, salba de biserițe creștine genoveze au început să-și vestească învățătura.

Povestirile lui Viorel Darie, au unele trăsături comune: primele începuturi creștine, fervoarea și înflăcărarea unor misionari care răspândesc Cuvântul Evangheliei, primii creștini botezați și convertiți de la păgânism și, în contrapondere, răutatea Satanei care vrea să zădărnicească această lucrare a lui Dumnezeu înfăptuită prin oameni.

Apariția unor altfel de religii decât cea oficială, este foarte frecventă. Predicatori misionari, catari și vandenzi își exercitau misiunea de evanghelizare, nu ușor, ci cu multe dificultăți, uneori ducând până la martiriu. E vorba de o perioadă

(continuare în pag. 28)

tulbure din istoria Bisericii universale, în care ierarhia Bisericii veghea vigilent la puritatea învățăturii creștine, respingând mișcările religioase conexe. Autorul amintește de lucrarea Inchiziției, o formă de coerciție drastică a Bisericii Catolice prin care erau pedepsiți cei ce se abăteau de la credință, fiind socotiți eretici.

Jertfa discipolului Nicolas care se autodenunță și se alătură martiriului lui Lucas este meritorie și neînfricarea lui este menționată de autor.

În povestirea „**Porunca a șasea**” poposim în Serbia, în gospodăria lui Dragoslav Vlahovic, oameni de ispravă, cu frica în Dumnezeu. Dar, o nenorocire se abate asupra acestei familii fericite: năvălitorii îi iau cu forța pe Vlahovic la oaste, iar pe feciorul acestuia, Milan, să slujească la Înalta Poartă. Ajungând soldat în oastea otomană, Milan este nevoit să lupte împotriva poporului său. Aici este rănit și ajunge cu greu la casa lui pe care, Ismail și un sirian îi dădeau foc. Întâmplări miraculoase și zguduitoare în același timp. Milan îi cruță viața lui Ismail și-l face oier la stâna familiei. Acesta s-a botezat, s-a căsătorit și a trăit fericit în Jagodina, alături de prietenul său Milan.

Povești de viață, povești de demult care atestă credința oamenilor de altădată, descrise într-un limbaj cursiv, aproape liric, cu oarecare economie a mijloacelor de expresie, dar curgând lejer și limpede în peisajul paginii.

În Kostroma, un district din nordul Rusiei, mai precis în Câmpia Rusiei, se desfășoară acțiunea din istorisirea „**Cărarea salvatoare**”. Zona este descrisă atât de frumos încât pare ieșită de sub pana unui iscusit scriitor clasic. Și în acest ținut, personajul principal, Artemie Stepanovic, trăiește liniștit împreună cu familia lui, îndrăgind drumețiile și vânătoarea.

Vocea auctorială se face auzită în unele momente: „*Treaba cu vânatul a mers o vreme, dar să vedeți ce s-a întâmplat într-o zi!*” ca un veritabil povestăș care-i ia martori pe cei care ascultă. Într-o zi, o întâmplare neobișnuită de la vânătoare îl mișcă atât de mult, încât îl puse pe gânduri. O căprioară sări în fața puilului ei să-l apere. Binele de a fi cruțat căprioara și puilul îi este întors mai târziu, într-o iarnă când este surprins de viscol și îngheț pe drumul spre casă și e călăuzit de urmele unor căprioare, aceleași pe care le cruțase, până la gospodăria lui. Morala este că binele – o dată făcut – este întors de Dumnezeu – omului, înzecit și înșutit. O poveste cât se poate de mișcătoare.

„**Mântuire prin credință**” este titlul altei povestiri în care Mario, orfan de ambii părinți, din ținutul Piemontului, fiind înfiat de o mătușă, Elvira, este dat la studii de pictură de familia acesteia. Dar Mario avea înclinații spre filozofie, astronomie, teologie și inginerie. Apoi studiază la Universitatea din Torino toate aceste discipline și deprinde arta de a ține discursuri, retorică. Curând se înfiripă și o poveste de dragoste între el și o tânără care venea să-i asculte discursurile. Însă Adeline era de altă credință: era protestantă. Aderarea lui Mario la religia fetei îi provoacă o serie de persecuții, dar tânărul le învinge și-și menține convingerile.

Puterea de sugestie și de a reda atmosfera unor veacuri trecute, cu tot ce incumbă acestea: mod de viață, obiceiuri, tradiții, întâmplări, evenimente istorice,

iscușința de a portretiza unele personaje dau o mai mare autenticitate acestor povestiri și le face mai interesante și mai atractive.

Povestirile te îndeamnă să reflectezi asupra sufletului omenesc, să gândești mai bine înainte de a judeca pe cineva și să dobândești convingerea că și semenul tău are credință, de oricare ar fi ea, și să-l respecți că își păstrează convingerile mai presus de viață, de prigoană și de persecuție. Ele ar putea fi subintitulate istorisiri meditative.

„**Povestea puilului de vulpe**” este atât de înduioșătoare încât seamănă mult cu povestirile lui Alexandru Brătescu-Voinești sau ale lui Emil Gârleanu, din lumea celor care nu cuvântă.

În „**Povestea bunicului**” aflăm despre istoria primilor misionari valdenzi din zona Alpilor, apoi poposim la casa lui Martin Luther la Wittenberg, în Germania, unde s-a născut credința lutherană și luăm act de persecuțiile asupra luteranilor din secolul al XVI-lea, dar și despre mărturia tinerilor misionari, și relatări despre marele flagel din secolul respectiv, ciuma care a făcut ravagii în anul 1640.

Ceva mai relaxată, „**Porumbelul**” este povestea unor animăluțe de curte: găini, pușori, cocoși precum și un motan Tigran, viclean, necioplit, mare hoțoman, cum îl descrie autorul. Fetița Roxette îngrijește și oblojește orătăniile curții. Astfel, și pe porumbelul argintiu care era rănit. Prietenia dintre animalele curții și fetița este foarte strânsă. Astfel, când poneiul își frânge un picior, porumbelul voiajor duce vestea printr-o scrisoare, la castel, despre pățania poneiului.

La ceas de necaz, animalele de la conac își unesc forțele și vin în ajutorul Roxettei care fusese răpită de niște lotri și ascunsă într-un turn. Porumbelul duce vestea, motanul se cațără pe zis și-i aduce o frânghie iar fetița coboară pe ea și este liberă! O poveste emoționantă despre unirea afectivă dintre om și animal.

„**Lumea Nouă**” este o istorisire care se petrece la Amsterdam. Hans Christiansen, un tânăr muncitor descoperă o avuție nestemată, Biblia, cartea de neprețuit care aduce lumină în sufletele oamenilor. Într-o zi, băiatul salvează de la naufregiu, pe timpul unei furtuni, o barcă în care se aflau doi soți și fiica lor. Dar adeseori, oamenii sunt reticenți când e vorba de altă religie. Și părinții fetei, aflând că Hans urmează credința calvină nu mai sunt de acord cu prietenia dintre el și fiica lor. Diferența credințelor a fost întotdeauna un semn de poticnire și de discordie între oameni. Familia lui Hans emigrează în Lumea Nouă, unde se înființaseră biserici protestante. Elementele de poveste subzistă și aici: fata cu părul de aur și ochii albaștri așteptând pe țărnam înțorcerea iubitelui, băiatul care emigrează într-o corabie spre noi țărâmură, întorcerea lui, apoi arestarea, schingiurea, martiriul lui pentru credință.

Iscușința de a creea cadrul desfășurării acțiunilor, de a portretiza, de a țese istorii interesante petrecute sau închipuite, cu veacuri în urmă ca și pildele care se desprind din orice istorisire, întregesc substanța cărții, făcând-o plăcută și interesantă.

Dorian MARCOCI**Nemărginire**

Adolescent fiind
 Simțeam că te-nțeleg atât de bine,
 Când gânduri cuibărite-ades pe seară
 În razele lunii fecioară,
 Îndrăgostită pururea de tine,
 Nemărginirea o cuprind...

Nemărginire ești
 În vers și suflet și gândire,
 Născut din abur de poveste,
 Din doina care ne păzește
 Pe glia-aceasta cu iubire,
 Statornicită-n Ipotești.

Cercul de foc

A venit toamna!
 Îți vine să crezi?
 Toate acele frunze verzi
 Iubitoare de soare
 Sunt acum
 Un cerc de foc,
 În jurul unui copac
 Pustiu.

Satul cuibărit în toamne

Cu miere razele se-ntrec
 Să umple atmosfera blândă,
 Pe cer năframă lunecândă
 Și glasuri care se petrec...

Satul cuminte, din nisipuri
 Își troienește mărturia
 Perpetuărilor pe glia
 Din felurimile de chipuri.

În inima urbei creștine
 Veghează turla încercată,
 La fel și Sfântul de la poartă,
 Simbol al mantiei divine.

Cu gâturi albe-n zări albastre
 Trec lebede spre alt liman
 Învrednicite an de an
 Să poarte dorurile noastre...

Și-atâta liniște se cerne,
 Un suflet pe aceste ape
 Putând întruna să se-adape
 Din toamne risipite-n vreme...

Pași dobrogeni

Gândurile mele pășesc
 Pe acest pământ
 Însetat de istorie.
 Nu se grăbesc,
 Istoria are răbdare,
 Poate să aștepte.
 De fapt cât contează
 Un gând
 Într-un noian
 De nespuse?
 Cu sau fără el istoria
 Își vede de treburile ei.

Să nu se vândă

Un punct de sprijin pentru harta țării,
 Istoria așa m-a dăscălit,
 Și-așa simțeam ca nou venit
 La Alba în cetatea confirmării.

Un dor din foc mocnit în ardeleni
 Să aibă-un Milcov de sorbire
 Desăvârșind marea UNIRE,
 Pentru românii pământeni.

Ecoul glasurilor de izbândă,
 Ecoul năzuinței împlinite
 Fiece boltă, piatra o transmite
 Cu testament: SĂ NU SE VÂNDĂ!

Undeva în toamna Deltei

Plămad-a vieții, tainic, din pământ de ape
 Mereu departe și mereu aproape...

Case din lut și stuf ce-au pribegit în vreme
 Cu hornuri năzărind fâșii de fum,
 Iar altele naturii care cerne
 N-au rezistat, surpându-i-se-n drum.

În primitivă încropire, câte-un saivan creștea mărunț
 Vecin și respectând tăcerea acelor ce nu mai sunt
 Și printre toate plopilor străni foșnesc
 Singurătăți uscate
 Albind sub razele de toamnă
 În sentimente-amestecate

Deschis e cerul spre albastru, nici Dunărea
 nu-i stă în cale,
 De peste tot și-n tot respiră mărturisiri
 de împăcare...
 Un colț păstrat de veșnicie,
 în suflet celor ce-o să vină,
 Din taine-ascunse în pustie învrednicite să rămână.

Ionela Luisa BEJAN

Prinsă într-o lume imaginară

Jessica se trezi puțin confuză. Vedea în ceață. Se ridică în capul oaselor și așteptă să îi revină vederea. Când, în sfârșit, totul era clar se sperie puțin. Afară nu era nici prea cald, nici prea frig. Soarele strălucea, dar lumina lui nu era nici prea puternică nici prea slabă. Norii formau tot felul de figuri pe cer, iar animalele erau extrem de calme afundându-se și ele în această pace ce înconjura totul. Jessica observă că se afla lângă un iaz cu o apă atât de curată încât puteai vedea fiecare peștișor auriu care înota fără să știe că cineva îl privea. Fata se aplecă puțin și își umplu mâinile cu apă. Aceasta nu era nici prea caldă, nici prea rece. Totul era perfect. Lângă ea se afla un trandafir alb. Era atât de gingaș și părea atât de plâpând. Jessica se aplecă pentru a-l putea mirosi. În clipa când îi simți parfumul, o lumină albă, orbitoare învăluî tot. Fata își acoperi fața cu mâinile pentru a-și feri ochii de acea lumină.

- Deschide ochii Jessica, se auzi o voce blândă și călduroasă.

Când își deschise ochii, fata rămase uimită văzând atâta frumusețe. În fața ei stătea o fată cu părul auriu care îi cădea delicat pe umeri, pielea ei era albă ca laptele, ochii ei erau mari și albaștri reflectând puritate, buzele ei erau micuțe și rozalii și purta o rochie lungă și albă care avea strălucirea stelelor. Ceea ce îi atrase și mai mult atenția Jessica erau aripile albe, imense pe care le avea fata.

- Eu sunt Azara, zise ea cu o voce cristalină. Sunt îngerul tău păzitor.

- Dar, începu Jessica cu o voce speriată, dacă tu ești aici... eu sunt...

- Nu încă, îi răspunse Azara. Ai de ales: poți rămâne aici sau te poți întoarce în lumea reală.

- Vreau să rămân, zise Jessica, fără să stea prea mult pe gânduri.

- Ai grijă ce-ți alegi, vei regreta.

- De ce m-aș întoarce acolo? Lumea e foarte rea. Asta e lumea pe care am creat-o eu, lumea mea în care mă ascund de fiecare dată când întâmpin probleme în lumea reală.

- Știu asta, îi zise Azara cu tristețe, dar tu nu ar trebui să te afli aici. Lumea ta e acolo.

- Asta e alegerea mea, zise Jessica hotărâtă. O să rămân aici!

Azara oftă și apoi dispăru lăsând-o singură pe Jessica care era fericită de alegerea făcută. Dintr-o dată fata simți o zdruncinătură puternică și văzu cum cerul începea să se spargă. Părea că totul se va prăbuși peste ea. Teamă puse stăpânire pe ea și în momentul următor deveni inconștientă.

Chiar dacă încă nu deschise ochii, știa deja că nu mai era pe pajiștea însorită de mai devreme. Stătea pe ceva tare și rece. Deschise ușor ochii așteptându-se la ce era mai rău. Se afla pe o alee. Hainele ei nu mai erau la fel. Acum purta o rochie neagră până la genunchi, niște mănuși albe din mătase, niște cizme negre, părul șaten îi era ondulat și avea o strălucire nefirească, iar pe cap purta o pălărie mare și neagră. Era foarte frig și soarele era ascuns după norii negri și amenințători. Jessica începu să meargă încet pe alea care părea că nu se mai termină.

- E cineva aici? strigă ea în cele din urmă.

În fața ei apăru o oglindă. Nu o surprinse deloc acest lucru. Când se uită în oglindă nu-și văzu reflexia. Vedea amintiri. Îi vedea pe Jason și Alina, prietenii ei cei mai buni, își vedea familia, își vedea colegii, profesorii și toate momentele frumoase pe care le trăise. Din ochii ei verzi ca smaraldele, alunecă o lacrimă. Făcuse o greșală și acum regreta. Nu-i plăcea lumea aceea, era oribilă. Acolo nu era nimeni. Și mai tare o duru atunci când îi văzu pe Jason și Alina lângă ea, la spital. Ea era întinsă pe pat ca o statuie de ceară. Pe fețele celor doi se vedeau lacrimi care curgeau fără încetare. Atunci își aminti totul.

Era vineri, iar ea alerga spre școală deoarece nu îi sunase alarma și nu vroia să întârzie la ore. Când făcu câțiva pași pe trecerea de pietoni auzi un zgomot asurzitor și din instinct se opri. Își întoarse capul și tot ce mai reuși să vadă fu fața îngrozită a șoferului.

Lacrimile se îngheșuiau pe obraji ei reci și albi ca hârtia. Nu-i venea să creadă ce i se întâmpla. Chiar se ciupi de câteva ori pentru a fi sigură că nu visează, însă părea că totul vroia s-o distrugă. Cu fiecare lacrimă care atinge pământul, în jurul ei apăreau monștri înfiorători. Se simțea de parcă totul în jurul ei se năruia. Se simțea de parcă toată viața ei fusese luată de vânt și împrăștiată în toate colțurile lumii, iar ea fu uitată acolo, speriată, singură și tristă. Nu mai rezistă și căzu în genunchi, acoperindu-și fața cu mâinile. Știa că probabil monștrii o vor sfâșia și nu se va mai întoarce niciodată la prietenii și la familia ei.

Deodată apăru din nou acea lumină orbitoare, iar monștrii dispăru la fel ca valurile mării ce se lovesc de stânci, iar apoi se pierd. Fata își ridică ușor capul și o văzu pe Azara. Jessica o privea rugătoare. În ochii ei apăru un strop de speranță.

- Mai ai o șansă Jessica, îi zise Azara zâmbind, ce alegi?

- Vreau să mă întorc acasă, zise fata printre lacrimi. Am greșit și îmi pare rău, dar te rog ajută-mă!

Azara întinse mâna și totul dispăru. Când deschise ochii, Jessica își văzu prietenii care aveau privirea ațintită în jos.

- Alina, Jason, șopti ea.

Cei doi își ridicară imediat privirile și rămaseră muți de uimire.

- Jessica! strigă Alina îmbrățișând-o. Credeam că n-o să te mai vad niciodată!

(continuare în pag. 34)

Tudor CÎCU

Nina Gonța: „Ioana”

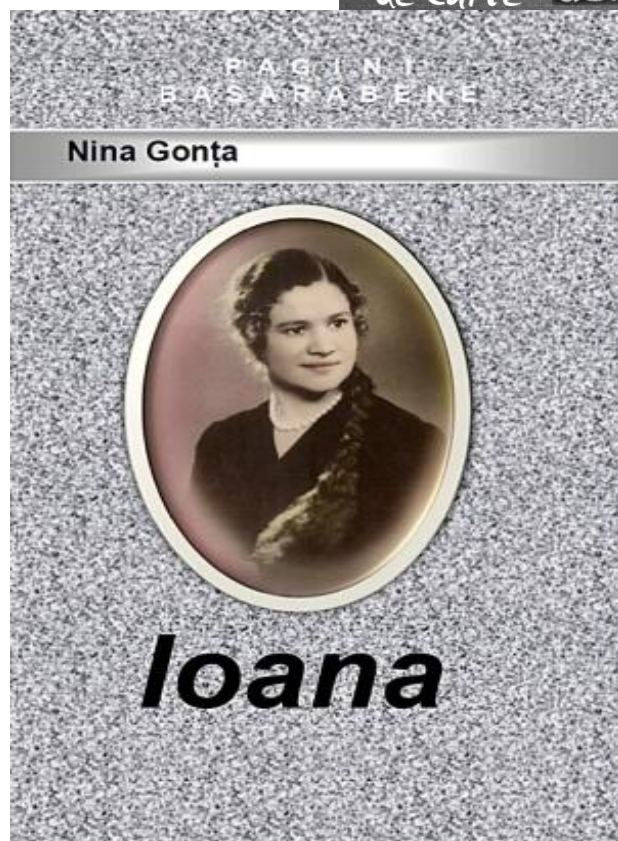
Cele mai frumoase cuvinte se scriu în suferință, spunea cineva. Asta înseamnă, ca cititor, să fii recunoscător celui care scrie. Pentru că el, autorul, atunci când își deapănă amintirile trăite, arde prin cuvintele sale.

Când ținem în mâini cartea unei autoare, gândul dintâi, ne duce la H.P.Bengescu și romanul care întrece senzaționalul și picaneria unei realități a vremurilor de altă dată. Tot în lupta cu viața, a unei dramatice și sfâșietoare lupte cu viața, prozatoarea Mihaela Burlacu scrie un roman de o mare forță dramatică, început ca un „recviem” mozartian, pentru destinul unei fete născute în câmpia Bărăganului și, terminat ca o „simfonie”, având în vedere tulburătoarea poveste a Ioanei. Sanda Movilă scrie romane, în care dragostea sau mai exact erotismul sub forme neobișnuite, ciudate, dacă nu de-a dreptul morbide, constituie desfășurarea epică. Tot sub zodia destinelor frânte și a iubirilor spulberate se desfășoară, în romanul Speranței Calimi, și povestea Ioanei din cartea sa „Râni deschise”.

Personajul central al romanului scris de basarabeanca **Nina Gonța** este tot o Ioană. Cartea, chiar astfel intitulată: **„Ioana”**, a apărut la Ed. SITECH din Craiova, în 2013. Ca și în cazul celorlalte scriitoare, autoarea își alege personajul romanului din rândul acelor ființe plătând, cărora statul existențial nu le oferă un destin fericit și caută, atât cât le-a înzestrat natura, cu mărinimie, iertare față de semenii, credință în Cel de Sus, iubire până la moarte la cei apropiați, luptându-se să creadă în steaua și norocul lor, altfel, soarta le-ar putea transforma repede, în victime...

Ioana este copila rămasă fără de mamă și tată la nici trei ani, pe care Veta și Victor din Pănășești, sat de răzeși din codrii Moldovei lui Ștefan-Voievod, deși aveau alți cinci copii și îl așteptau pe al șaselea, o înfiază. Părinții adoptivi ai Ioanei priveau cu mare scepticism înclinația fetei spre înțelegerea cu care o înzestraseră natura, asta, întrucât situația precară nu le permiteau să întrezărească vreo perspectivă fetei, dar să o mai trimită și la școală. Doar viața, pusă pe primul plan, avea să-i servească și lecții nedrepte și nemeritate, năpustindu-se ca o tornadă, din senin, asupra unei ființe fragile ce ar fi meritat mult mai mult de la destin.

La numai 15 ani, fratele Iacob, aflat sub tutela altor părinți adoptivi, își scoate sora la joc, Petru Gonța fiindu-i partener. Deși, soarta (presupunem) i-ar fi surâs Ioanei, dacă s-ar fi lăsat pețită de Izea, fecior de evreu bogat, din Chișinău. Numai că, dragostea e cea care învinge: Ioana îl alege pe Petru. Îi face și doi copii, până la plecarea

acestuia în războiul din '41.

Viața nu-i cum ni se pare la toți: roză! Din războiul acesta, Petru se întoarce schimbat. Ține morțiș să-și mute familia în Rusia, unde, pesemne, cunoscuse o alta. Fermitatea Ioanei e dezarmantă pentru Petru: „Rămân în satul unde m-am născut eu. Aici sunt mormintele părinților și al copilului nostru, Vasilică”.

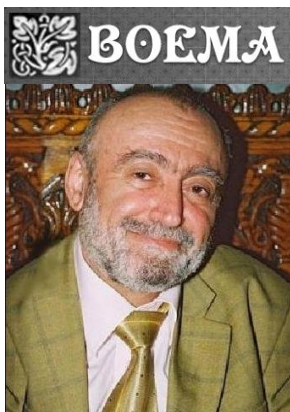
Din 1940, odată cu instaurarea regimului sovietic, viața ei se răsturnase, de nu-i mai putea face față. După întoarcerea din război, Petru al ei, cel de altădată, nu mai era... la fel. Cum va reuși să-l aducă înapoi? Copiii, care vin, să fie voința Domnului? Tăria cu care își apără avutul, când li se impune acea colectivizare, te fascinează... Episodul cu „Frosica”, copilul dat, spre înfiere, fratelui Iacob, cu siguranță, a însemnat o lecție pe care n-avea cum s-o uite. Era răspântia din viața ei...

Războiul și rușii le schimbaseră viețile și destinele. Ioana nu se putea împăca cu toate astea. Adevărul și dreptatea dumnezeiască o fi pe lumea asta, ca și o justiție divină care să nu ierte nimic. Dar când? se întreabă eroina romanului.

Păi, să vedem. Nici focul pus pe acoperișul casei de Grigore Adașei, ori tragedia cu...„cahla” uitată de una dintre fete, nici zbuciumul provocat de pierderea oilor, nici livada tăită de același vecin rău, n-o înfrâng pe Ioana. Rămâne o femeie puternică. Încercată de soartă, de mică! Ea știe că are de apărut o căsnicie, o familie, are de crescut cinci copii și se va împotrivi, din răpputeri, sorții grele.

O viață de om, în ce se măsoară? se întreabă autoarea.

(continuare în pag. 34)

Nicolae ROTARU

UȘILE BATANTE

**(Fragment din romanul în curs de apariție
"Uzina de otrăvă")**

Că știu ce nu vreau ați înțeles, dar că nu știu ce nu vreau vă vine să credeți? Vreau să pot striga și înjura și folosi cuvinte deochete, cum face Garoy și, vorba lui, i se fâlâie de toți, că nimeni nu-i zice nici dă-te mai încolo! Mai strâmbă câte unul din nas, ca atunci când, neatent, a călcat într-o murdărie pe trotuarul din fața punctului medical veterinar din Poiana cu Platani, dar atât. Dacă dă să și mai spună ceva își înghite cuvintele. De frică, de scârbă, de lehamite! Ca Maronică Dințilă, bunăoară, pe care-l tachinez că umblă cu hainele descusute, iar el se scuza: „Ce să fac, vecine, dacă soția nu mi le cârpește!” „Cum ce să faci: cârpește-ol!” „Păi nu știu. Mă înțep cu acul...” „Nu haina, vecine, ci femeia. Îi cârpești o palmă ca să audă câinii în Giurgiu, sau măcar pe cei din curtea spitalului Joseni și, gata, n-o să te mai lase să umbli așa pe stradă!”

Ce mi-au auzit mie urechile din gura doamnei lui Ninel Maronică nu mai vreau nici să invoc, darămite să reproduc.

Și dacă vulgaritatea a devenit un mod de a fi al practicanților de democrație blondo-brunetă a la Colenchina, eu ca tolerat ai acestui habitat cum să fac excepție?! Și nici nu vreau. Mă complac în acest modus vivendi. Mă și evidențiez. Nu prin dat cu zula, nu ca șmenar sau șparlitor, ci prin poezile de amor. Ca un Iago cu statut de Ianus ce sunt!

La vânzătoarea de la *Albinuța*, înainte de a-i cere brânză fără sare și lapte fără grăsime, îi recit:

*Iubita mea cu bustul gol,
Ca leopardu-ți dau târcol,
Te-admir, te vreau, înfometat,
La mine-n dormitor, în pat.*

„Ce-ar vrea ea n-ai nici tu: puța!” zice, când mă vede și m-aude, milițianul deblocat mustăcios și crăcănat cu pulpele roase de răni diabetice și cu ficatul decimat de trăscau.

Odată chiar o să vă pun la probă, că prea vă dați cocoși!” îi confirmă presupunerile, drăcoaica cu sânii mai mult afară decât înăuntru.

Tac tactic. Mă retrag practic. Dispar diplomatic. Biet bătrân galactic!

Asemănător mi-a zis, chicotind, și o studentă precaută („Dac-aș ști că doamna nu e acasă aș veni să vă ajut să vă faceți de rușine!”), atunci când am interpellat-o ca pe-un funcționar guvernamental, un parlamentar incisiv:

Boem@ 3 / 2014

*Iubito, suferința mea și chin,
Te-aștept să evadezi de la cămin,
Să vii la meditații, să-nveți carte,
Iar la final să-mi cazii la pat pe spate!*

Adevărul e că, din timpul brigăzilor artistice de agitație (din timpul *elementarei* în Adâncata natală, din vremea liceului în Gănești și din perioada școlitului în uniforma gloriei, onoarei și vitejiei militare de la Sibiu) am dobândit ușurința versificărilor ad-hoc. Mi-aduc aminte cum, la un concurs de versificație pe rime date, am câștigat și un premiu fiindcă am încropit, chiar mai mult decât o strofă, cu cuvintele *coală, școală, oală, poală*, astfel:

*Scriu aici, pe-această coală,
Cum am învățat la școală,
Cu un ochi la scurta-ți poală,
Când văd cum mesteci în oală,*

*Că simt jderul cum se scoală,
Leșind de la acioală,
Ca un șobolan de smoală,
De parc-ar fi dat în boală.*

*Drept care, te rog, Marghioală,
Las-o dracului de țoală,
Că am dat în bălbăială,
Văzând veverița cheală!*

E drept că juriul a avut păreri împărțite: bătrânii cu grade mari au strâmbat din nas și au cerut să fiu sancționat, necum răsplătit, în timp ce tinerii cu grade mici, dar mai mulți, au votat pro și, datorită lor, mi-am adjudecat premiul. Și azi, de-ar mai fi să fie vreo întrecere liberă, adică fără straie și fără prejudecăți, și dacă în juriu ar fi un Motanul (*Mota nul*, cum ar veni!), adică ex-prodecanul Nelu Mota fost Moța și zis Petromax sau Vrăjitorul din Orz, aș fi fost sancționat de nu m-aș vedea! Mi-a subliniat el cu roșu, într-un text „mana vitelor, mintea oamenilor, roada pomilor, seva câmpurilor” pe motiv ca n-are ce căta mintea umană printre plante și animale, darămite să comit „pornografii” și să nu se sesizeze și să ceară să fiu tras la răspundere? Și ce dacă, acum, e democrație (dacă e!) care, e drept, rimează și cu pornografie!

Mai că-mi vine să fac o poezie legată de interdicția dantelei la confecționarea bikinilor în Rusia și în sateliții ei ex-sovietici Ucraina și Belarus, mai ales că dantela rimează cu Catela-Atela-Tela-Ela (consoarta-mi logogrif), iar obiectul numit chiloți rimează cu... toți! Mă abțin, prea multă poezie strică, iar pornografia nu mai salvează România, cum se scanda nu de mult.

Asta nu înseamnă să ne comportăm scris și oral animalic. Am încheiat citatul din magistrul *Coppylot*, care mi-a amintit de un alt șef ce m-a muștruluit pentru cuvântul peren fiindcă duce cu gândul (gândul lui, Dumnezeu să-l ierte!) la animale. Era vorba de un text tipărit pe-o telegramă adresată frunțașului PCR și prieten al răposatului Nicolae cel Ciuruit, pe numele său de buletin Bobu, iar pe cel de poreclă (chiar)

(continuare în pag. 33)

Boul! Asta e: istoria (învăţată cu goluri!) se repetă. Cu consecinţe. Nefaste. Şi, totuşi:

*Unde-o fi vânzătorul de floricele
Din pruncia şi tinereţile mele?
Acum ca mai vârstnic şi domn
Servesc dintr-o pungă popcorn!*

Până să aflu unde-o fi acel invalid de război, escroc de alba-neagra şi vânzător de floricele de porumb, numit Tolo, răscolind prin arhiva de neuroni neafecţati de Herr Alzheimer, mai bine să văd ce e nou la locul de muncă şi de poruncă!

De frica gerurilor şi a vântoaselor, care băntuiau pe holuri, conducerea Academiei Bravus, cea logistică, s-a îndurat să rupă din banii de protocol o sumă cu care a cumpărat nişte macarale pentru închiderea uniform încetinită, fără zgomot, dar etanşă a uşilor batante.

(Am aflat asta când, la obișnuita şedinţă de instructaj cu cadrele didactice care intră la examen, deşi nu mai erau prezenţi decât ca spirite sau ca stafii, şi defunctul decan Eros Puşcalău şi destituitul şi-n picioare căzutul prodecan Mota Nelu. Atunci şi acolo ni s-a comunicat că nu vom mai primi cafea sau ceai, cum primeam la asemenea reuniuni pedagogice, fiindcă banii se vor folosi pentru cumpărarea unor obiecte de inventar! Ca şi când sumele de protocol se limitau la cele câteva cafele sau la ceştile cu apă caldă şi la pliculeţele de ceai! Mă rog, abandonăm subiectul fiindcă e... fără valoare).

Pe culoarul comandamentului sunt opt astfel de perechi de uşi, patru spre dreapta şi tot atâtea perechi spre stânga, dacă vom considera intrarea principală de la „Steluţă” axă de simetrie sau element central. Cum ar veni, trebuiau 16 temporizatoare hidraulice a cursei uşilor. Cam scump şi cam mult. Astfel s-a hotărât ca la fiecare pereche, o uşă să fie blocată. Respectiv, toate cele aflate pe partea dreaptă a deplasării de la est la vest, care devine de stânga, la deplasarea inversă. „Blocarea uşilor sovietice”, am cugetat ca ştiutor al devenirii sociale şi venirii, adusă de consilieri, a luminii dinspre răsărit, adică URSS. „Blocare ce, la o răsucire istorică de tip 23 august 1944 sau 25 decembrie 1989, poate deveni euroatlantică, de tip ştie stânga ce face dreapta când capitalismul occidental botează totul drept... drepturile omului şi regim democratic”, am cugetat şi ca ştiutor al devenirii statale şi venirii, adusă de alţi consilieri, dinspre apus, adică UE/NATO. Cugetatul este încă liber şi neimpozabil. Cât va mai fi! Drept care mai cuget:

Acel culoar lung şi circulat, al celor opt perechi de uşi, astfel abdatat, a devenit funcţional şi, să spunem, util. Să spunem, deşi nu s-ar zice, fiindcă, învăţaţi cu împinsul, trecătorii întâmpinau fie rezistenţa uşilor blocate, fie pe cea a celor ce trebuiau trase! Aşa s-au născut înjurăturile şi, desigur, defectarea încă de a doua zi, a macaralelor abia instalate. Economia făcută prin restricţionarea folosirii unei uşi din pereche s-a dovedit, curând, o pagubă. Nu s-a abandonat ideea. S-a recurs la avertismente scrise (uşă blocată) şi imperative funcţionale (împingeţi! trageţi!) lipite pe respectivele piese de acces. S-a considerat că toţi trecătorii sunt alfabetizaţi, dar nu s-a luat în calcul că nu este mereu aprinsă lumina, drept care s-a ordonat ca, pe zisul hol să stea lumina aprinsă. Cum ar veni, ceea ce s-a câştigat pe mere, s-a

cheltuit pe pere. Păi ce, proverbele trebuiau să... moară de foame? Dacă tot există, să-şi facă datoria paremiologică!

Până la urmă ne-am obișnuit cu toţii cu noua minune tehnică a împingerii când mergi şi a tragerii când te întorci. Inclusiv cu grăbirea pasului dacă nu vrei să te plesnească o uşă peste poponeţ. Cărcotaşii a denumit acest *modus operandi* al uşilor un fel de *footing*, asemuind du-te-vino-ul sugerat de etichetele lipite pe uşi cu un travaliu sexual.

- Unde mergi așa grăbit, magiștre? măntâmpină într-o dimineată, unul dintre duhăntorii din zona aparatelor de cafea.

- Merg să ridic un catalog de la secretariat, că am un examen cu... licenţioşii de la anul trei, răspunsei în stilul meu ludic.

- Cum ar veni, te duci la *footing*! mai spuse acel coleg şi toţi ceilalţi pufniră în răs, inclusiv o fătucă nou angajată care recurse la acest mod de a-şi exterioriza entuziasmul tocmai când dusesse paharul cu licoare amăruie la gură, așa încât îl stropi pe furnizorul motivului de haz cu cafea peste tot.

Alte motive de râsu-plânsul pe care le lăsa în urmă, văzându-mi de împins-trasul uşilor până la locul chemării mele. La întoarcere, gaşca fumătorilor se spărsese. Cei rămaşi mai comentau păţania dinainte. Dădai să ies afară, grăbit, să nu o iau peste posterior şi, neatent, alunecai pe gheţuşul din faţa uşii. „Blestemul fătucii stropitoare ori al magistrului stropit!” gândii ridicându-mă cu destulă agilitate, spre admiraţia celor câtorva studenţi care mă aşteptau să-i iau la întrebări şi să le notez cunoştinţele, cu prilejul examenului planificat. Pe aleea ce duce spre poartă se scurse prin tunelul alb *Ww Tuaregul* interimarului.

Când l-am avut pe Rândunel Semenice coleg de birou (acum îl am şef!) veneam dimineaţa cu pachetul dietetic de acasă şi-mi savuram sandvişul, după care îi ofeream şi lui o roşie şi un măr sau o mandarină. Nu mereu, dar adesea. El avea alt tabiet: îşi freca un nes într-o ceaşcă ce părea albă, pe care n-o spăla niciodată. Până într-o zi când tânărul se scapă şi zice:

- Domn profesor, nu mai îmi daţi pătlăgele. N-aţi observat că de fiecare dată le-am aruncat la coş? Roşiile, e dovedit ştiinţific, prostesc. Mă scuzaţi, așa am citit.

- OK. Bine că mi-ai spus. Scuze... zisei şi îmi savurai cele două legume... prostitoare care făcură casă bună cu brânza şi rondellele de praz dintre feliile de pâine din graham.

Cum se-ntâmplă adesea când te-asezi la masă, intră în birou şeful. Noi - eu şi Rândunel - avem şefă. Şi de data asta nu mai avu ce să-mi strice, căci încheiasem micul dejun şi-mi turnam din sticluţa de 300 de mililitri cafeaua zeamă lungă fără zahăr într-un păhăruţ de unică folosinţă.

- Domn profesor, şi dumneavoastră beţi nes? întrebă boasa, poreclită din cauza deselor dureri de cap pe care le acuză, Migrena!

- Nu... Cum să-nghit asemenea otravă, după ce că-s bătrân.

(continuare în pag. 34)

- Păi... asta spuneam și eu... E periculos pentru inimă!

- Pentru inimă ca pentru inimă, dar n-ai citit studiul ăla american... cu toate că pe tine nu te privește... Nesul, e dovedit științific, duce la impotență.

Șefa făcu ochii mari și-și îndreptă privirile spre Rândunel ai cărui obraji se inundară cu sânge. Emoționat, pudic, rușinos acest tinerel zis și Bastardino.

- Tu știai, șefa, că roșiile grăbesc cretinizarea? Mai ales cele de import...

- Ce vorbă e asta? Știam că pe unii îi strică la stomac, dar că face rău la cap nu am auzit.

Obraji lui Semenici, de pe care sângele începuse să se retragă se inundară din nou. Noroc că boasa plecă, fiind sigură că atmosfera de muncă e relaxată și propice cercetării științifice, drept care peste câteva minute îl chemă la ea pe Rândunel și-l puse să înscrie și să constituie niște dosare destinate arhivării documentelor.

S-o mai facă și acum dacă poate și dacă are curaj.

(urmare din pag. 30)

- Cum..., începu Jason puțin confuz, asistenta zicea că... adică... tu...

- Și eu mă bucur să te văd, Jason, zise Jessica.

După ce se îmbrățișară toți trei Jessica zise:

- N-o să vă vină să credeți prin câte am trecut.

Să nu-mi spui că ai fost o fantomă, zise Jason prefăcându-se speriat.

- Nu, zise Jessica râzând.

- Ai avut un vis ciudat? Încercă să ghicească Alina.

- Ai fost pe aproape. O să vă povestesc. Eram pe o pajiște...

desen de Constanța Abălașei-Donoșă

(urmare din pag. 31)

Moartea Ioanei se transformă într-o deznădejde și o tristețe nemărginită pentru fiica ei, care își îndreaptă ochii spre cer, după ajutor. În ciuda drumului obositor, fiica Ioanei găsește în acest mecanism al sentimentelor și al adâncimii sufletului omenesc, tăria de a se descătușa din sfera de acțiune a unei societăți de cele mai multe ori, potrivnice.

Scritoarea Nina Gonța

Totodată, romanul „Ioana” poate fi folosit ca un manual autentic de învățare a istoriei adevărate, tragice, a provinciei românești - Basarabia, provincie așezată la răscruce de drumuri, fereastră către Balcani. Această așezare geografică a fost și încă mai este motivul că Rusia a râvnit-o mereu și a reușit s-o rupă de la gila străbună, România, în 1812, apoi în 1940.

„Piesă de schimb în politici externe, vândută de unii mereu, prin taverne...”, așa scrie chiar autoarea, Nina Gonța, într-o poezie a sa despre Basarabia, plaiul ei drag. Românismul, visul Unirii cu Patria-Mamă, străbate ca un fir roșu, de altfel toată creația autoarei, nu numai acest roman.

Trăirile unei femei simple de la țară, Ioana, născută în Rusia Țaristă, adolescentă și tânără femeie - în România Mare, își găsesc sfârșitul într-o țară străină sufletului ei - URSS. Toate acestea se interpătrund în demențialul destin basarabean.

Să însemne această aplecare spre trăiri dureroase, o nouă cale redeschisă romanului feminin? Ori ne așteptăm să ne punem interminabile întrebări cu care rămânem și după citirea acestuia, scris cu inima la gât, roman: „Ce soartă ai ursit, Doamne, omului, de-l chinui de-a lungul vieții, fără a-i veni în ajutor?”

După citirea romanului, înțelegem de ce viața Ioanei, sub trei regimuri diferite, a meritat să fie laitmotivul cărții de suflet a Ninei Gonța.

Fiindcă, nu se poate trăi, la nesfârșit, prin uitare.

Alexandru COCETOV

Istorie, Biblic și Religiozitate în imnurile poetului Ioan Alexandru

IOAN ALEXANDRU, POET CREȘTIN

Ioan Alexandru este unul dintre cei mai mari poeți creștini români. Numele său real a fost Ion Sandor. Tânărul creștin s-a născut în ziua de 25 decembrie 1941. Iubea nespuse de mult Sfânta Scriptură, mergând să îi caute sensurile cât mai la rădăcină. Pentru aceasta, el i-a îndemnat adesea pe studenții săi, zicând: "Folosiți acești ani de foc din viața dumneavoastră, învățați limbile ce păstrează cuvintele Domnului în Evanghelii și Scripturi: greaca veche și ebraica proorocilor, apoi latina sfinților strămoși fără de care nu se poate lucra cum se cuvine în ogorul mântuirii".

A fost poet, redactor la revista "Amfiteatru", profesor, om politic, membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Internaționale de Scriitori "Die Kogge", senator de Arad, profesor la Universitatea de Limbă și Literatură Ebraică și profesor de spiritualitate bizantină la Institutul de Arte Plastice "N. Grigorescu" (Universitatea de Arte) de lângă Catedrala Sf. Iosif. De asemenea, a fost cofondator al "Grupului de Rugăciune din Parlamentul României" și fondator al "Mișcării Pro-Vita". A fost cel care a inițiat proiectul educației religioase în școli. "A venit vremea - spunea Ioan Alexandru - să începem atragerea în ceea ce gândim și făptuim a puterilor uriașe, întru edificarea spiritului, datorite de prezența Cuvântului lui Dumnezeu și rugăciunii în viața de zi cu zi: Școlilor române le revine această misiune acum de-a elibera copiii noștri de sub influența nefastă a evoluționismului darvinist adevărat ca o eroare și de-a așeza în matca reală a creaționismului și învățăturile Bibliei".

Pentru poet, poezia rămâne totul. Astfel, primul său poem va fi publicat în anul 1960, în revista "Tribuna"¹.

Cred că sufletul dascălului român era mâhnit de problemele țării, de atârănarea românilor față de Dumnezeu, față de valorile creștine normale: „Ah, cât ne este viața de căpruie! / Omul rău pe trepte repezi suie / și-n oglinda bolții bate cuie. / Dumnezeu în inimi parcă nu e” ("Basarabia", de Petru Botezatu). De aceea, Ioan Alexandru, poetul creștin, formează Mișcarea „Pro-Vita” din motiv că în anul 1990, România se afla printre țările cu cea mai ridicată rată a avorturilor din lume. La acest capitol el menționează: „A salva viața cuiva imediat înseamnă să o salvezi acum ori niciodată”. Aceasta a fost scânteia care a aprins pasiunea pentru pruncul nenăscut dar și compasiunea pentru femeile mințite în ceea ce privește viața pe care o poartă în pântec (Silviu Despa).

CONCEPTELE DE ISTORIE ȘI PATRIE ÎN OPERA POETULUI

„Cel mai greu este să scrii poezia patriotică pentru

că ea este marea poezie din toate timpurile”. „Poezia patriotică cere ca poetul să-i fie lumea locurile și vremilor, lumea datinilor și nădăjduirilor...”². Așa credea poetul, și sunt într-un tot de acord cu asta. Poetul trebuie să trăiască, să respire și să vadă nevoile țării. Să fie cel care va susține țara în momente grele.

Spre deosebire de alții, Ioan Alexandru trăia și participa la momentele grele ale țării: "În ziua de 21 decembrie 1989, în plină Revoluție, curajosul Ioan Alexandru va defila pe străzile din centrul capitalei, printre soldați, răniți și revoluționari, ținând în mână o cruce de lemn și încurajând poporul națiunii sale"³.

El menționa: „Izvorul artei noastre este istoria, nu funcțiunea; cetatea sau sanctuarul atestate istoric, nu decorul, aurul nu deșeu... Calea artei este calea Inimii. Între inima mea și cea a lui Ștefan sau Brâncoveanu trebuie să se deștepte iubirea...”⁴. Poetul va rămâne mereu în memoria românilor, căci a putut, timp de 50 și ceva de ani, să schimbe Istoria țării sale natale, argumentând astfel că: "Patria de astăzi este cea reală lucrătoare în istorie"⁵.

Dacă să ne referim la poezia sa patriotică (care descrie patriotismul său față de țara natală), vom vedea relația lui cu țara și cu pământul drag: „Neamul meu, popor de omenie, / Cât ne-a fost pământul de puțin / Ne-am ținut cu el de veșnicie / Am dat de pâine și de vin; / Și cu pruncii am crescut o țară / Și cu vreme-am devenit stăpâni / Peste eul stelelor de vară / Tremurându-și auru-n fântân”⁶. Din poezie reiese că acest om politic nu s-a manifestat doar pe hârtie: patriot, luptător... dar pe viu grai, arătând astfel și altora exemplul său. Căci foarte mult contează ceea ce spui și ceea ce faci.

„Cu privire la *Imnele Transilvaniei*, criticul literar Mircea Tomuș arată că tot «ce este mai valoros în noua carte a lui Ioan Alexandru este imaginea unei Transilvanii dramatice, pe chipul căreia însemnele unei sublime frumuseți în care se resimte comunicarea de adâncime, ...un univers rustic aspru, cu dealuri și munți bolovănoși, cu vegetație frustă, rodind atâtea frumusețe câtă amară esență, populat de un soi aparte de oameni, a căror înaltă, pură chemare se decantează dintr-o ființă trudită și noduroasă. Astfel, „nelipsind a observa că, pe măsură ce viziunea poetului coboară etapele tot mai cutremurătoare ale acestui infern care este Transilvania suferinței tragice, din versurile cărții se ridică, treptat, un sens transfigurator, o aspirație spre lumină și înălțare; oamenii săraci ai acestei provincii sărace și bogate în același timp reprezintă o stirpe de profeți ce poartă în ochii lor iluminați flacăra idealului de vechime, continuitate și unitate națională: "Un singur rost plinește graiul meu / Încerc să-l spun din nou mai cu tărie / Că neamul meu părinții din părinți / Cred în lumină și în veșnicie; marii apostoli ai neamului aparțin de aceeași esență curată și rustică» (TML, 143 sq.)”⁷.

CONCEPTUL RELIGIOAS/BIBLIC ÎN IMNURILE LUI I. ALEXANDRU

"...Religia reprezintă pentru societate o parte principală a culturii, cu rol important în socializarea indivizilor, instituțiile ei (Biserica în special) tind să

(continuare în pag. 36)

devină astăzi un domeniu privilegiat pentru cercetătorii de sociologie, poli-tologie, economie.... mai ales din cauza politicii din timpul regimului comunist ateu, care nu a permis o analiză pertinentă pe măsura importanței pe care acest domeniu îl are în viața comunității⁸.

Prietenul drag a lui Ioan Alexandru scria pe blogul său: „Ioan era conștient că fără educație creștină în familie și școală a tinerei generații, fără Evanghelia lui Iisus Hristos în viața de fiecare zi, România își va continua criza în istoria ei modernă. Generații întregi, de o jumătate de veac, s-au scufundat în nepăsare și materialism conduși de ideologii ateismului bolșevic⁹”.

Biblia a fost și va rămâne scrisoarea lui Dumnezeu către noi. În ea putem citi despre dragostea lui Dumnezeu și despre mânia Lui. Despre mântuire și pedeapsă. Milă și har.

„Sfânta Scriptură era prezentă în literă și spirit la Ioan din timpul perioadei dictaturii comuniste până a închis ochii” (menționează Silviu Despa).

Iată de ce poetul român descrie în imnurile sale prezența lui Dumnezeu: „De fața Ta nimic nu mă ascunde...” dar și despre mila Lui: „Știu că totul faci din mila Ta cea mare...” (Psalm). „Oriunde plec Tu ești cu mine/ Unde-aș fugi să nu pot fi ajuns / Sunt singur, e noapte, vin să mă ruine / Nelegiuiri cu care Te-am străpuns” (Psalm). La aceasta el se apropie cu un adaos din poezia „Imn”: „Unde este Duhul în lucrare / Pacea, iubirea, bucuria sunt / Nu ca podoaba, ci-ntru ființarea / De zi cu zi faptă și cuvânt”. Prin care însuși declară măreția și puterea Duhului Sfânt, care este una din ipostazele Dumnezeirii.

„Ioan Alexandru – poetul harului înveșnicit de Logosul vaticinar”, exclamă prof. univ. dr. Virgil Nistru Țigănuș. De ce? Deoarece pentru Ioan Alexandru religia era ceva impotant. El împărtășește religia fiind astfel co-fondator al Grupului de Rugăciune din Parlamentul României și fondatorul Mișcării „Pro-Vita”. Poate e puțin spus co-fondator a grupului de rugăciune din Parlament. Căci aceasta arată dragostea și dorința lui de a fi dependent de Dumnezeu. De a aduce înaintea Lui nevoile țării, problemele oamenilor...

Silviu Despa, colegul și prietenul poetului Alexandru, menționează: „Am fost însuflețit de Ioan Alexandru prin harul cuvântului său și rugăciunile ridicate la cer pentru pruncuți”.

Poetul a fost cuprins de entuziasmul descoperirii relației sfinte de iubire între persoanele Sfintei Treimi care a pus amprenta pe toată opera sa scrisă și vorbită. Astfel, prin imnele sale, Ioan Alexandru redă, sau mai bine de spus, prezintă teme ca: măreția lui Dumnezeu (poezia Psalm), așa cum am văzut mai sus, lucrarea Duhului Sfânt (poezia Imn), de asemenea și moartea (chiar dacă pentru unii este ceva cuitat sau greu de priceput), arătând astfel, că moartea nu este sfârșitul, ci continuarea vieții, în care cei care cred cu adevărat în Dumnezeu se vor întâlni față-n față cu Iisus Hristos: „Atunci te voi vedea pe Tine / Cum mă vezi și ne-om cunoaște / Îndeaproape cuvânt din cuvânt / Putere din putere” („Cerule și pământul”).

CONCLUZIE

Iată ce își dorea Ioan Alexandru în fragmentul intitulat „Izvorul”: „Istoria și ființa poporului nostru își așteaptă mereu cu fiecare generație izvoarele vii în care să-și reverse nemuritoare pace și putere a frumuseții”.

Este clar că Ioan Alexandru, ca poet, știa cel mai bine că făpturile văzute și nevăzute ale lumii acesteia sau celei de dincolo pot fi cel mai bine surprinse și descrise în înaltul limbaj poetic care operează cu metafore, parabole, simboluri, personificări sau alegorii¹⁰.

În România, în țara lui Mihai Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Adrian Păunescu..., Ioan Alexandru va rămâne în acel cuib în care se vor naște și alți poeți, dramaturgi, politicieni, care vor fi devotați mamei lor - România. Căci orice generație are nevoie de poeți creștini, care prin operele lor să-L laude pe Dumnezeu, cel Sfânt, Atotputernic, Atotcunoscător... De asemenea, are nevoie de oameni politici care se vor baza și vor dezvolta țara din perspectiva Biblică, cu frică de Dumnezeu, promovând astfel valorile spirituale și conceptele Biblice. De cei, care vor lupta contra avorturilor și uciderilor. Care vor avea acea scânteie ce va aprinde pasiunea pentru pruncul nenăscut dar și compasiunea pentru femeile mințite în ce privește viața pe care o poartă în pântec (Silviu Despa)...

Vedem, că în cele din urmă, Ioan Alexandru a ajuns la această postură de melod al României creștine, ridicând catedrale de cuvinte luminate de Spiritul Sfânt, ca ofrande aduse Logosului Întrupat.

Această țară - România - are nevoie de astfel de oameni, care vor folosi din abundență puterea și autoritatea Cuvântului, așa cum a făcut-o poetul Ioan Alexandru.

„Față de Ioan Alexandru am o mare admirație. Îl iubesc foarte mult. Îl iubesc enorm de mult. Să îndrăznești într-o Universitate pozitivistă să fii creștin, asta este cum aș îndrăzni eu, fiind slab, să-i dau o palmă unuia tânăr și sănătos. A îndrăznit nelimitat... Doi laici au vorbit religios universitar: Nae Ionescu și Ioan Alexandru... Ioan Alexandru îndrăznește să fie om. Eu vă spun - spre rușinea mea - nu mai am îndrăzneala să fiu om. Mă jenează condiția mea umană...”, a consemnat Silviu Despa.

¹ (<http://www.crestinortodox.ro/parinti/ioan-alexandru-poet-crestin-126117.html>)

² I. Alexandru, Istoria ca Patria; Patria și Pozia, p. 12

³ <http://www.crestinortodox.ro/parinti/ioan-alexandru-poet-crestin-126117.html>

⁴ I. Alexandru, Istoria ca Patria; Iubirea de Patrie, p. 343

⁵ I. Alexandru, Istoria ca Patria; Patria și Pozia, p. 12

⁶ poezia „Patria”

⁷ [http://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Alexandru_\(scriitor\)](http://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Alexandru_(scriitor))

⁸ Termeni creștini în discursul public din perspectiva integrării europene, pag. 17; Monica Bilauca; SPAȚIUL LINGVISTIC ȘI LITERAR ROMÂNESC din perspectiva integrării europene. Academia Română, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.

⁹ (<http://renasterea.wordpress.com/>).

¹⁰ <http://renasterea.wordpress.com/>

Olimpiu VLADIMIROV

Repere culturale tulcene

CIRCULAȚIA CĂRȚII VECHI ROMÂNEȘTI (MANUSCRISĂ ȘI TIPĂRITĂ) ÎN SPAȚIUL NORD-DOBROGEAN

Lăcrămioara Manea, Editura Istros, Brăila, 2013

O nouă teză de doctorat în filologie vede lumina tiparului, fiind oferită specialiștilor și publicului larg, de distinsa cercetătoare a Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Lăcrămioara Manea.

Lucrarea apare în Biblioteca Istro-Pontică, Seria Patrimonium, a ICEM Tulcea, cu binecuvântarea IPS dr. Visarion Bălțat și cu sprijinul financiar al Episcopiei Tulcii, iar Editura Istros a Muzeului Brăilei (2013) asigură impactul tipografic cu satisfacții pe măsură (calitatea hârtiei, caractere literă, iconografie color).

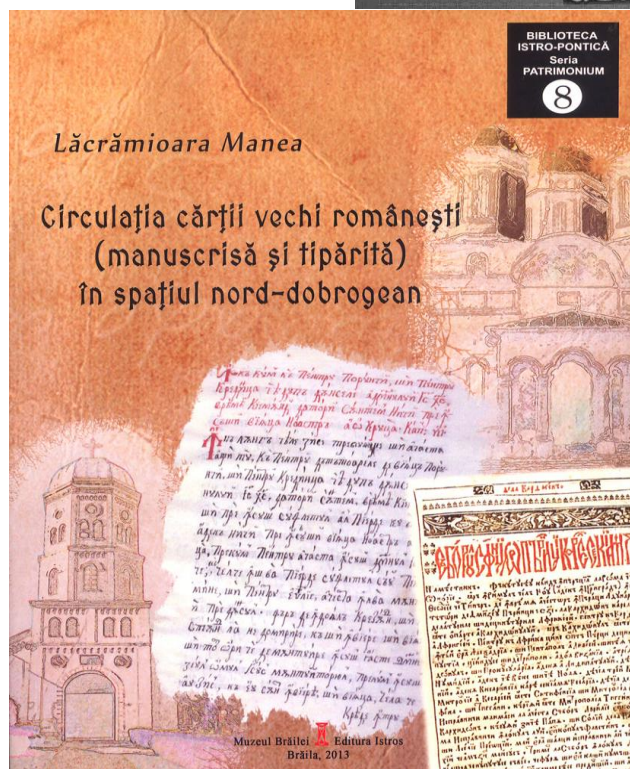
Din cuvântul semnat de Episcopul Tulcii, ne permitem să reproducem o cugetare luminoasă, citată și de Domnia sa, aparținând lui Mihail Sadoveanu: „cartea îndeplinește nu numai minunea de a ne pune în contact cu semenii noștri despărțiți în timp și spațiu; cartea îndeplinește fapte de mirare de a ne face să trăim în afară de minciună, nedreptate și prejudecăți. În aceste urme sacre, în care poezii și cugetătorii și-au închis inimile, găsim acea putere fără moarte care mișcă umanitatea înainte în progresul ei necontenit.”

Prefața sinceră, emoționantă și obiectivă, poartă semnătura prof. univ. dr. Mihai Mitu, de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine din cadrul Universității București, îndrumătorul lucrării, este susținută de referenții științifici prof. univ. dr. Eugenia-Zamfira Mihail (Institutul de Studii Sud-Est Europene) și conf. univ. dr. Olimpia Mitric (Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava).

Numărul redus de cărți românești vechi (214) și manuscrise (26) în Dobrogea de nord, comparativ cu alte zone istorice, se explică prin dominația jugului otoman (peste patru secole), vitregiile abătute asupra populației (războaie frecvente, devastări, incendieri, agresări și batjocoriri), de unde și dezvoltarea unei activități tipografice locale târzii, abia după Războiul de Independență.

Pentru cartea veche românească volumele au fost conservate în cadrul următoarelor instituții (laice sau ecleziastice), precum și în colecții particulare, cercetate de autoare: ICEM, Casa Corpului Didactic, Biserica „Sfinții Împărați” (Tulcea), Mănăstirile Celic Dere, Cocos, și două colecții particulare (pr. Neculai Felix Lucian, Cârlan Florian). În privința manuscriselor, acestea se regăsesc la ICEM, Biblioteca „Panait Cerna” Tulcea, Mănăstirile Celic Dere, Cocos și colecția particulară Petru Cârlan. Cea mai veche tipăritură recunoscută în județul Tulcea este „Cartea românească de învățătură” (Iași, 1643), al cărei tiraj nu se cunoaște. Din punct de vedere cronologic, 13 exemplare datează din secolul al XVII-lea, 40 de volume sunt tipărite în secolul al XVIII-lea, iar 161 de cărți vechi românești aparțin perioadei de imprimare 1801-1830.

Pentru cele 214 volume, situația pe regiuni de proveniență se prezintă astfel: 42,52% cărți scoase în tipografia moldave; 28,4% cărți imprimate în străinătate (Buda, Leipzig, Paris, Sankt Petersburg, Viena); 21,02%

cărți tipărite în Țara Românească; 8,42% provin din centrele tipografice transilvănene și acestea ajunse în nordul dobrogean prin filieră moldoveană. Se observă, evident, o apropiere a edițiilor dinspre Moldova care au avut o circulație mai intensă în spațiul tulcean, decât pe teritoriul județului Constanța, unde majoritatea provin din tipografiile muntene.

Cercetătoarea Luminița Manea distinge trei etape în circulația cărții vechi: a) în timpul stăpânirii otomane (când multe tipărituri au fost distruse cu prilejul războaielor ruso-austro-turce și a jafurilor cerchezilor; b) de după Războiul de Independență (1877-1878) realizată pe fondul întemeierii mănăstirilor, al dezvoltării învățământului și al întăririi legăturilor cu românii din stânga Dunării; c) din a doua jumătate a secolului al XX-lea, influențată de înființarea bibliotecilor și a muzeelor, crearea de colecții speciale, concentrări sau transferuri de fonduri, tranzacții cu cărți între particulari.

Autoarea surprinde și două cazuri deosebite privind concentrarea fondurilor de patrimoniu, petrecute în anii dictaturii comuniste: a) situația de la Mănăstirea Celic Dere, unde mai mult de jumătate din fondul actual de carte veche (aflat în patrimoniul acesteia) a aparținut mănăstirii de maici Adam (Galați), cu o istorie de peste trei secole, desființată de regimul comunist (1960-1962) și reînființată după 1990. În momentul desființării, maicile de la Celic Dere au adus biblioteca de la Adam, cărțile păstrând și în prezent etichetele cu locul de proveniență, dar întregul fond de carte fiind reinventariat în patrimoniul mănăstirii Celic Dere; b) de-o conjunctură favorabilă a beneficiat și Mănăstirea Cocos deoarece după anii 1980-1981, în baza unei dispoziții ministeriale de cercetare a fondurilor de patrimoniu și cu sprijinul Oficiului Județean al Patrimoniului Cultural Național Tulcea, la mănăstirea amintită au fost transferate cărți vechi aparținând unor parohii din orașele și

(continuare în pag. 38)

localitățile județului. Din 70 de exemplare de carte imprimate între 1697-1830, care se păstrează la Cocos, 37 de volume provin de la 19 parohii tulcene situate mai ales în nordul, nord-estul și în vestul județului, zone intens locuite de români și mai puțin din zona centrală, de podiș, sau regiunea bălților și canalelor Deltei Dunării.

Un spațiu însemnat ocupă în economia volumului însemnările de pe cărțile vechi românești care cuprind descrieri de situații când aflăm date privind circulația acestora, uneori de la tipografie până în momentul intrării în colecții. Cele mai vechi însemnări de circulație datează pe exemplarul „Cazaniei lui Varlaam” de la Mănăstirea Celic Dere.

Ele sunt grupate în: de cumpărare și circulație, danii de cărți la biserici și mănăstiri, circulația între satele nord dobrogene, de posesori, de legare și de protejare a cărții.

Alte mărturii se referă la informații istorice, despre fenomene și calamități naturale, cutremure, anomalii climatice, fenomene astronomice, evenimente sociale, însemnări marginale și cu caracter cultural.

Un inspirat capitol ni s-a părut acela referitor la „Valoarea însemnărilor pentru istoria lexicului românesc” în care autoarea semnalează și detaliază 22 de expresii și cuvinte de origine slavonă din domeniile cărții și tiparului, etnografiei, religiei și cronologiei. De altfel, prezența cuvintelor de origine slavonă a atras preocuparea multor filologi care au scris despre „slavonismele lexicale ale limbii române”, cât și despre evoluția lor semantică (M. Mitu). Au fost subliniate, de asemenea, câteva cazuri interesante din punct de vedere lexical: cuvinte românești de alte origini, cu alte forme decât cele din „Dicționarul limbii române”, precum și cuvinte noi sau forme care nu se regăsesc în dicționarul menționat.

Deși puține la număr (26), manuscrisele sunt prețioase ca tipologie și vechime, cu valoare istorică, documentară sau literară. Există manuscrise ale unei singure opere, miscelane, fragmente dintr-o lucrare, manuscrise de autor și corespondență, precum scrieri ale lui Rosetti-Roman, A.C. Strudza, Victor Eftimiu, ș.a. Cel mai vechi manuscris datat (sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea) se păstrează în cadrul colecțiilor speciale ale ICEM și anume „Genealogia familiei Corvoneștilor”.

Studierea manuscriselor a permis identificarea unor importanți copişti, necunoscuți până acum, precum Ștefan Ivanovici (Iași) și Iustin Stavila (Mănăstirea Neamț), majoritatea operelor fiind redactate sau copiate pe teritoriul românesc, cu excepția jurnalului de călătorie al prințului Nicolae Caradja (1848-1876).

Lăcrămioara Manea are în vedere și o serie de îndreptări și completări la „Bibliografia românească veche”, majoritatea legate de paginație, de responsabili de ediții, greșeli în foile de titlu, în timp ce completările au ca obiect conținutul, ilustrațiile și ornamentele nementionate până în prezent.

Structurată în opt capitole, expuse clar și argumentat, completată cu ilustrații color, bibliografie, indexuri și abrevieri, avem dimensiunea unei sinteze care acoperă un gol existent, perpetuat de ani, asupra prezenței și circulației cărții vechi românești în județul Tulcea.

Monika TOTH

Lasă-mă

Fă poemul să sângereze
Să curgă pe cămașa și sânii mei
Fă-mă să simt fiorul.
Nu vreau atâta monotonie.
Și lasă-mă dacă leșin!
În apropierea lui vreau să mor...

stări

1.
vreau sfârșitul lumii
sunt supărată foc
să vină cât mai repede
ca să nu mai sufăr
2.
am depresia
sunt în pat
nu-mi pasă de nimeni
și de nimic
însănătoșirea mea
nu vreau să se întâmple

sunt

sunt seara ce moare în
fiecare stea căzătoare
sunt dimineața ce învie
în fiecare răsărit de soare
sunt potop de vară
care distruge tot ce stă în cale
sunt iubirea
care vopsește sufletul tău alb cu roz

înviere

pesimismul
și -a tăiat venele
și din sângele lui
a înviat
o poezie fără degete

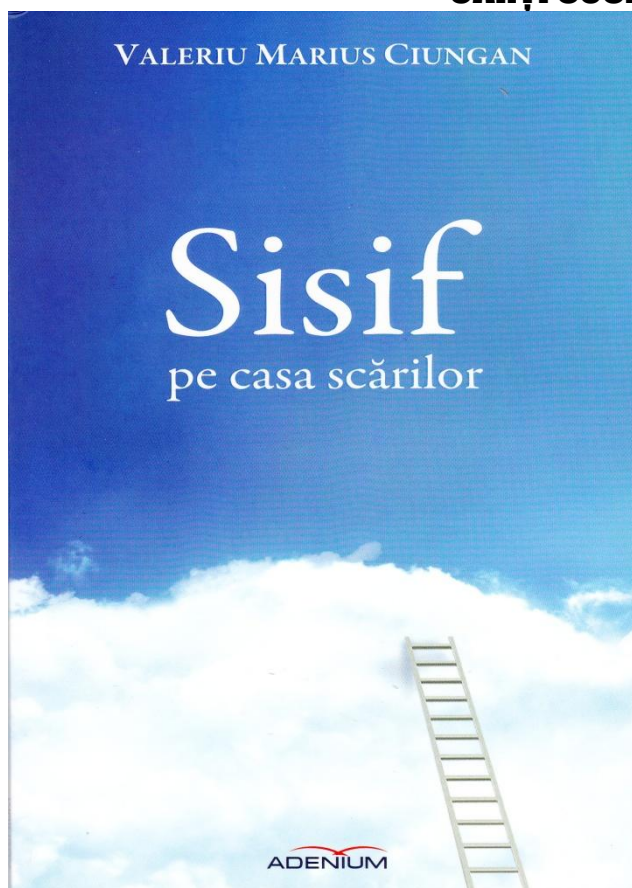
copilăria mea

copilăria mea pleacă la plajă
cu pălărie mov și ochelari de soare
după plecarea ei rămân
pașii în nisip,
cărți de povești pe noptieră
teamă, riduri și tremurări

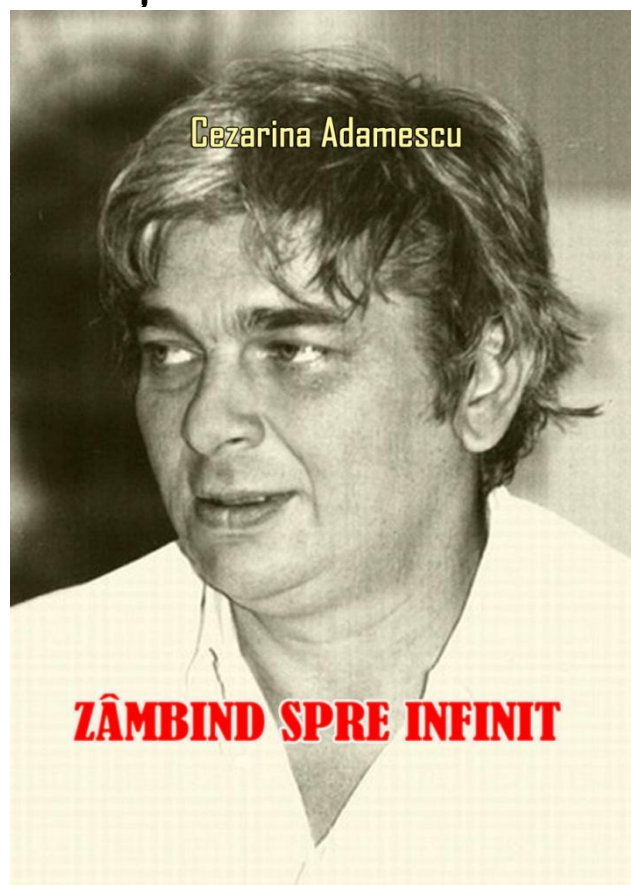

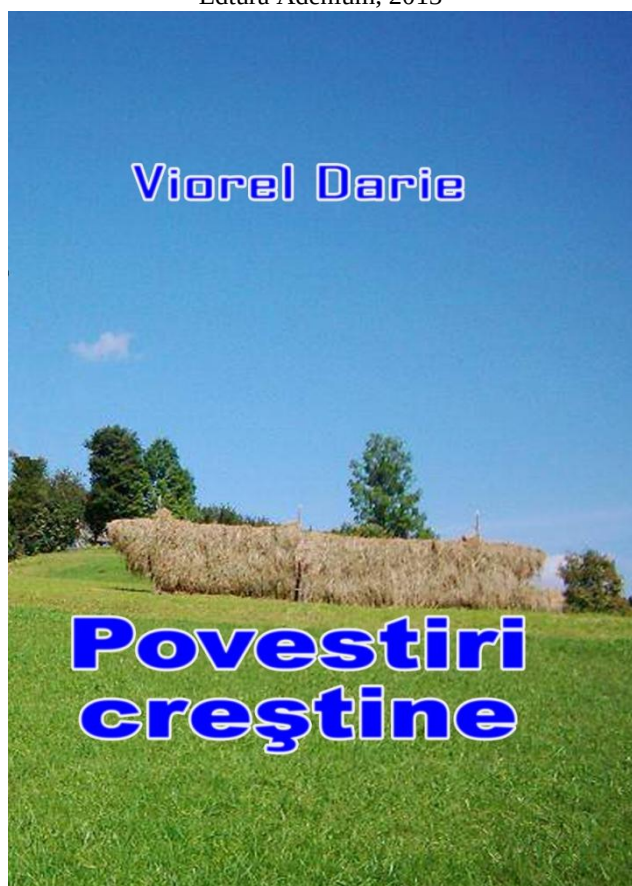
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

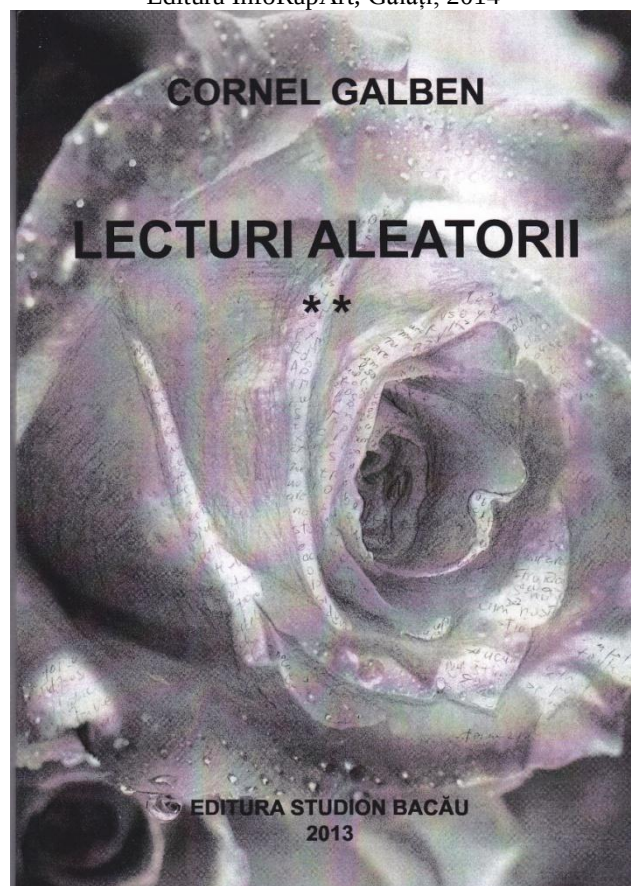
Valeriu Marius Ciungan – Sisif pe casa scărilor
Editura Adenium, 2013

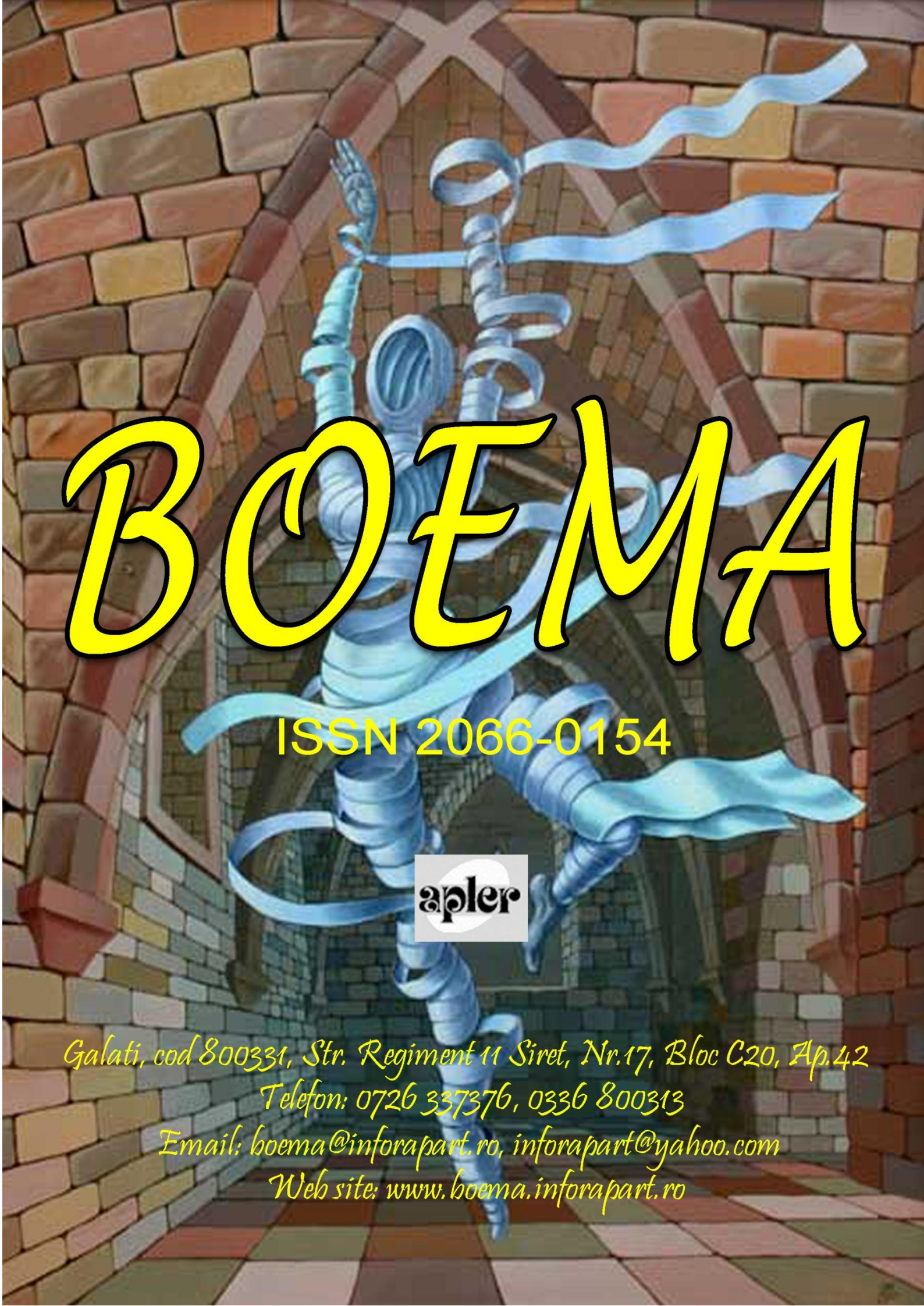
Cezarina Adamescu - Zâmbind spre infinit
Editura InfoRapArt, Galați, 2014

Viorel Darie - Povestiri creștine
Editura InfoRapArt, Galați, 2014

Cornel Galben – Lecturi aleatorii
Editura Studion, Bacău, 2013

A blue, coiled ribbon figure, resembling a stylized person or a decorative element, is positioned in the center of the image. It is set against a background of a stone archway made of reddish-brown bricks. The figure is composed of many loops and swirls, giving it a dynamic, flowing appearance. The word "BOEMA" is written in large, yellow, stylized letters across the middle of the image, partially overlapping the figure and the archway.

BOEMA

ISSN 2066-0154

apler

Galati, cod 800331, Str. Regiment 11 Siret, Nr.17, Bloc C20, Ap.42

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro